

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE

DOSAR NR. 2500/2/2017

SUMARUL CONCLUZIILOR SCRISE
formulate de partile civile
URSU ANDREI HORIA si URSU OLGA STEFAN

Termen de pronuntare: 04.07.2023

DOAMNA PRESEDINTE,

Subsemnatii, **URSU ANDREI HORIA** si **URSU OLGA STEFAN**, in calitate de **parti civile** si mostenitori ai domnului Gheorghe Ursu (fiu, respectiv, fiica),

Pentru o mai usoara parcurgere a concluziilor scrise ce urmeaza a fi formulate in cauza anterior termenului de pronuntare,

In temeiul dispozitiilor **art. 390 C. proc. pen.** formulam prezentul:

SUMAR AL CONCLUZIILOR SCRISE

prin intermediul carora solicitam respectuos instantei de apel ca, in raport de intregul material probator administrat, de concluziile orale sustinute de aparatorii alesi la termenul de judecata din data de 09.05.2023, cat si de prezentele concluzii scrise, sa constate:

1. **Nelegalitatea si netemeinicia solutiilor dispuse de Curtea de Apel Bucuresti prin Sentinta penala nr. 196/F pronuntata in data de 17 octombrie 2019 in dosarul penal nr. 2500/2/2017,**
2. **Impunandu-se astfel desfiintarea integrala a hotararii apelate, iar in rejudecare dispunerea unor solutii legale si temeinice, dupa cum urmeaza:**
 - **Condamnarea inculpatului Pîrvulescu Marin**, pentru savarsirea infractiunii cu denumirea marginala „*Infractiuni contra umanitatii*”, prevazuta si pedepsita de dispozitiile art. 439 alin. 1 lit. e), g) si k) C. pen., respectiv infractiunea de „*Tratamente neomnoase*”, prevazuta si pedepsita de art.358 alin.1 si 3 din Codul penal din 1969, in raport de legea care urmeaza a fi apreciata ca fiind mai favorabila inculpatului *in concreto*;
 - **Condamnarea inculpatului Hodis Vasile**, pentru savarsirea infractiunii cu denumirea marginala „*Infractiuni contra umanitatii*”, prevazuta si pedepsita de dispozitiile art. 439 alin. 1 lit. e), g) si k) C. pen., respectiv infractiunea de „*Tratamente neomnoase*”, prevazuta si pedepsita de art.358 alin.1 si 3 din Codul penal din 1969, in raport de legea care urmeaza a fi apreciata ca fiind mai favorabila inculpatului *in concreto*;
 - **Incetarea procesului penal pornit impotriva inculpatului Postelnicu Tudor (decedat)** in temeiul dispozitiilor art. 396 alin.6 rap. la art. 16 alin.1 lit.f C.proc.pen.;
 - **Admiterea actiunii civile formulate in contradictoriu cu inculpatii Pîrvulescu Marin si Hodis Vasile si cu partile responsabile civilmente si lasarea ca nesolutionata a actiunii civile formulate in contradictoriu cu inculpatul Postelnicu Tudor (decedat)**

Pentru a dispune in sensul celor de mai sus, va rugam sa aveti in vedere la momentul deliberarii urmatoarele:

MOTIVE

I. SITUATIA PREMISA RECLAMATA DE NORMELE DE INCRIMINARE

Atat *infractiunile contra umanitatii*, prevazute in art.439 din noul Cod penal cat si infractiunea de *tratamente neomnoase*, prevazuta de art.358 din vechiul Cod penal, presupun, ca o cerinta a laturii obiective, existenta unei situatii premisa de care depinde insasi tipicitatea faptei.

Astfel, in cazul *infractiunilor contra umanitatii*, pentru ca actiunile sau inactiunile ce pot constitui element material al laturii obiective a infractiunii sa intre sub incidenta normei de incriminare, legiuitorul a impus ca acestea sa fie savarsite *in cadrul unui atac generalizat sau sistematic, lansat impotriva unei populatii civile*.

Conform art. 7 parag. 2 lit. a) din Statutul Curtii Penale Internationale, atacul indreptat impotriva unei populatii civile este definit ca fiind comportamentul care consta in comiterea multipla de acte dintre cele descrise in textul de incriminare impotriva oricarei populatii civile, **in aplicarea sau in sprijinirea politicii unui stat ori a unei organizatii avand ca scop un asemenea atac**. Caracteristicile alternative ale unui astfel de atac (generalizat sau sistematic) sunt descrise astfel: *atacul generalizat* este acela care priveste o categorie intreaga a populatiei civile, iar *atacul sistematizat* este acela care are o derulare dinainte gandita si planificata.

In privinta normei de incriminare a infractiunii de *tratamente neomnoase*, legiuitorul a prevazut ca situatie premisa existenta unor anumite categorii de persoane vulnerabile, intelegand sa ocroteasca drepturile si interesele acestora prin sanctionarea aspra a oricaror tratamente neomnoase aplicate *ranitilor sau bolnavilor, membrilor personalului civil sanitar sau al Crucii Rosii ori al organizatiilor asimilate acesteia, a naufragiatilor, a prizonierilor de razboi si in general a oricarei alte persoane cazute sub puterea adversarului*. Textul reglementeaza in alin.3 o varianta agravanta: *torturarea, mutilarea sau exterminarea celor prevăzuți în alin. 1 se pedepsește cu moartea și confiscarea totală a averii, sau cu închisoare de la 15 la 20 de ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii*.

Alineatul final al textului contine o varianta agravanta pentru toate faptele incriminate in art.358 Cod penal 1968 :

„Dacă faptele prevăzute în prezentul articol sînt săvîrșite în timp de război, pedeapsa este moartea și confiscarea totală a averii”.

Am citat-o pentru a demonstra, prin argumentul logic de interpretare *per a contrario* ca situatia premisa nu impune ca faptele incriminate prin art. 358 sa fie savarsite pe timp de razboi.

In cuprinsul prezentului capitol vom prezenta toate acele imprejurari faptice care prezinta relevanta din perspectiva stabilirii clare a situatii premisa, preexistenta comiterii faptelor imputate inculpatilor. Vom demonstra ca infractiunile savarsite **de acestia impotriva lui Gheorghe Ursu au fost comise in cadrul atacului generalizat si sistematic lansat impotriva populatiei civile formata din opozantii regimului dictatorului Nicolae Ceausescu de catre aparatul represiv al acestuia condus de Directia Securitatii Statului (DSS)**, cu nerespectarea evidenta a Constitutiei si a Drepturilor fundamentale ale omului. Asa cum o arata cu prisosinta inscrisurile depuse la dosarul cauzei si literatura de specialitate, exemplificate inclusiv de marturiile opozantilor regimului de dictatura, depuse in fata onoratei instante, acestia au fost in totalitate, in special in timpul arestarii lor sub acuzatii explicit politice sau inscenari de drept comun, ***persoane cazute sub puterea adversarului***.

1. Existenta situatii premisa in aceasta cauza. Caracteristicile atacului generalizat si sistematic lansat impotriva opozantilor regimului

Dispozitiile art. 439 C. pen. presupun ca **situatie premisa** existenta unui atac generalizat sau sistematic lansat impotriva populatiei civile, iar norma de incriminare instituita prin prevederile art.358 din vechiul Cod penal face referire la existenta unor persoane cazute sub puterea adversarului.

In acest context, rugam instanța de judecată să constate faptul că prin precizările făcute de Ministerul Public (urmare a admiterii parțiale a cererilor și excepțiilor formulate de inculpați în fața camerei preliminare) s-a clarificat existența situației premisa a atacului generalizat sau sistematic exercitat împotriva populației civile (*recte* și împotriva inginerului Gheorghe Ursu).

Ca atare, deși este de notorietate faptul că și în perioada 1965-1989 a existat un regim de represiune împotriva opozanților, în scopul menținerii la putere a dictatorului Nicolae Ceaușescu, procurorul a înțeles să prezinte foarte detaliat și susținut probator modalitatea în care puterea comunistă a organizat și desfășurat acest atac.

Cazul inginerului Gheorghe Ursu este doar unul din miile de cazuri întâlnite pe teritoriul României, privind persoane care au căzut victime acțiunilor represive de „curățare” a societății de elementele „ostile” sau „dusmanoase” dictaturii ceaușiste.

Raportându-ne în mod specific la aceasta din urma perioada a sistemului comunist în România, vom demonstra că în perioada dictaturii Ceaușescu represiunea exercitată de agenții statului (în principal Ministerul Afacerilor Interne, prin Securitate) a avut un caracter **generalizat** și deseori **violent** atât din punct de vedere fizic cât și psihic, vizând reprimarea tuturor cetățenilor care nu se supuneau ordinelor arbitrare ale dictatorului sau cultului personalității impus de regim, suprimarea oricărei forme de opoziție și prevenirea apariției unei alternative la guvernare, scopuri realizate prin încălcarea drepturilor fundamentale ale omului și a drepturilor civile, prevăzute atât de Constituția în vigoare (1965), cât și de tratatele internaționale asumate de România.

De asemenea, represiunea declansată și exercitată a avut **un caracter sistematic**, fiind gândită și planificată din timp, de-a lungul anilor, legiferată și autorizată de dictator și de conducerea PCR, care l-a slujit în mod servil pe acesta, în scopul menținerii la putere prin orice mijloace.

Raportul Final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România (RFCPADCR, București 2006, https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/RAPORT%20FINAL_%20CADCR.pdf), dar și nenumărate cărți de cercetare istorică, articole, filme documentare (cum ar fi „Memorialul durerii”), mărturii ale victimelor, documente și analize ale instituțiilor de studii și cercetări post-comuniste (CNSAS, IICCMER, IRIR, Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului din cadrul Memorialului Sighet - AIOCIMS) demonstrează pe larg atât caracterul generalizat, cât și pe cel sistematic al represiunii ceaușiste.

Dictatorul Ceaușescu a imaginat pentru teroare o metodă „*mai perfidă, prin politica de indoctrinare și manipulare la scara întregii populații*”, prin „*schimbarea componentei sociale*” (mutarea oamenilor din provincie la oraș), prin „*ingineria social-educativă*” care a **reprimat orice încercare de împotrăvire**, prin **supravegherea pe scară largă a populației**, prin urmărirea „la vedere”, prin numărul mare de informatori. **Directia de Cercetari Penale a Securitatii** era „**un laborator al terorii și fricii**”, ca principala armă de „supunere a populației”¹.

Deși dictatorul era urât de majoritatea populației, cultul lui Ceaușescu a triumfat atât de multă vreme tocmai datorită **atacului generalizat și sistematic împotriva opozanților**, executat de unul din cele mai represive aparate de control al populației din lagarul comunist în acei ani. În timpul dictaturii lui Ceaușescu „**orice gest de independență era sancționat**”². Represiunea s-a manifestat pe toată durata cât a fost la putere, începând imediat după alegerea sa ca secretar general.

Mijloacele de probă ale situației premisa includ acte normative, respectiv ordine emise de regimul comunist, inclusiv de doi dintre inculpații din prezenta cauză.

¹ RFCPADCR, pag. 205.

² *op. cit.*, pag. 205.

Ca dispozitii oficiale de **represiune sistematica si generalizata** trebuie amintite Ordinele Ministrilor de Interne **nr. 02045 din 20 octombrie 1982 (ministru Homostean George)**, si **nr. 02600 din 1988 (ministru Postelnicu Tudor)**. In cuprinsul acestora, inculpatii (decedati intre timp) prescriau metoda de **urmarire si monitorizare a intregii populatii civile**, si de **inabusire a oricaror incercari de „manifestari negative”, contestare sau revolta impotriva regimului comunist al lui Nicolae Ceausescu**, constituind o dovada indubitabila a **planuirii si pregatirii atacului** – care se vadeste astfel a fi **sistematic**.

Faptul ca atacul era indreptat impotriva tuturor opozantilor, inclusiv impotriva celor potentiali, insumand asadar intreaga populatie civila – demonstreaza astfel si caracteristica de atac **generalizat**.

Ordinele, dupa cum se poate vedea, sunt asemanatoare, cel de-al doilea aducand doar completari si detalieri ale metodelor, obiectivelor, si fortelor de represiune.

Aceste planuri de masuri represive au fost puse in practica pe toata durata dictaturii ceausiste. Elementele materiale ale acestui atac generalizat si sistematic sunt urmatoarele: urmarirea/filajul, ascultarea telefoanelor, ascultarea prin mijlocirea „tehnicii operative” in case si locuri de intalnire, deschiderea si citirea corespondentei, perchezitionarea, retinerea de materiale scrise considerate cu caracter „dusmanos”, amenintari deschise sau sub identitati ascunse, interdictia publicarii scrierilor considerate dusmanoase (cenzura), schimbarea din functii si reducerea salariului, desfacerea contractului de munca, incercarea de a racola „obiectivul” ca informator, obtinerea de informatii de la vecini si colegi de serviciu, izolarea in mediul social si familial, interzicerea practicarii religiei alese, anchetarea, deportarea, pedepsirea cu domiciliu fortat sau arest la domiciliu, defaimarea si compromiterea, internarea abuziva in spitale psihiatrice, arestarea preventiva, incarcerarea, bataia, lipsa de somn si alte forme de tortura fizica si psihica, privarea de libertate si pedeapsa cu inchisoarea pentru motivul **abuziv** si in cele mai multe cazuri, **fictiv**, de propaganda impotriva oranduirii socialiste” (art. 166 din V. C. pen.), **dar mai ales sub pretexte de drept comun**, asasinarea, s.a.

Toate aceste masuri au fost **planuite** de la varful aparatului represiv (inclusiv ordinele ministrilor de interne Homostean si Postelnicu), deci au fost **sistematice**, si au avut ca obiectiv toti potentialii opozanti ai dictaturii, deci au fost **generalizate**.

Nu in ultimul rand, toate aceste masuri represive au fost puse in miscare pentru **motive exclusiv politice**, chiar daca de multe ori motivul politic a fost deghizat intr-unul de drept comun, ca in cazul lui Gheorghe Ursu.

Instanta de judecata este rugata sa constate ca aceasta este contextul in care, la fel ca pentru alte mii de persoane, au fost efectuate actele de urmarire informativa, anchetarea, arestarea, torturarea si vatamarea integritatii fizice si psihice a inginerului Gheorghe Ursu. Aceste acte se circumscriu represiunii generalizate asupra intregii populatii care s-a opus regimului de dictatura, represiune in acelasi timp sistematica, atat prin actele normative adoptate ilegal si abuziv de catre regimul comunist la care am facut referire *supra*, cat si prin actiunile practicate efectiv, programatic, impotriva « elementelor ostile, dusmanoase ».

Aceste actiuni concertate ale regimului comunist, duse la indeplinire prin agentii sai, denota existenta situatiei premisa a unui atac generalizat si sistematic pentru infractiunile contra umanitatii savarsite de inculpatii Hodis Vasile si Pîrvulescu Marin, care au fost exponentii ce au dus la indeplinire, inclusiv in acest caz, politica de reprimare a oricarei forme de opozitie impotriva regimului comunist aflat la putere la acea epoca.

Mai mult decat atat, prin natura functiilor ocupate de acestia si prin atributiile ce le reveneau, inculpatii au cunoscut politica de reprimare instituita in Romania acelor ani, actionand cu intentie pentru punerea in aplicare a acesteia.

Astfel, prin notiunea de „*atac contra populatiei civile*”, asa cum a retinut si literatura de specialitate³, se intelege „*acea conduita care implica mai multe acte comise dintre cele descrise in textul incriminator indreptate impotriva oricarei populatii civile, ca urmare sau pentru continuarea unei politici de stat sau a unei organizatii de comitere a unui astfel de atac.*”

Actiunile de violenta fizica si psihica ale inculpatilor impotriva lui Gheorghe Ursu au avut la baza motive de natura strict politica ce s-au inregistrat in cultul personalitatii dictatorului Ceausescu si in misiunea aparatului sau represiv de reducere la tacere a opozantilor.

In decembrie 1989, populatia tarii s-a „mantuit de frica” si sute de mii de romani au iesit pe strazi opunandu-se dictaturii, incepand cu Timisoara, apoi Bucuresti si celelalte orase. Peste o mie de eroi martiri si alte mii de raniti, arestati si torturati s-au sacrificat infruntand si in final inlaturand dictatura ceausista si regimul comunist. Din lungul sir de opozanti care au onorat memoria colectiva a romanilor in acei ani - de la membrii SLOMR si minerii din Valea Jiului, detinuti politic de la Aiud, victimele psihiatriei politice precum muncitorul Vasile Paraschiv, muncitorii brasoveni din 1987 torturati si deportati, pana la miile de „eroi fara glorie” „anihilati”, conform „doctrinei” de disimulare a represiunii „sub acoperirea altor organe” - eroii Revolutiei nu au fost decat ultimul grup de populatie impotriva caruia s-a dezlantuit violenta fortelor de represiune ale dictaturii. Nu este intamplator ca „idealurile Revolutiei din decembrie 1989” au ramas inscrise in Articolul 1 alineatul (3) al Constitutiei Romaniei, drept garantie a „statului de drept, democratic si social, in care demnitatea omului, drepturile si libertatile cetatenilor, libera dezvoltare a personalitatii umane, dreptatea si pluralismul politic reprezinta valori supreme”.

Prin rechizitoriul emis in dosarul penal nr. 32/P/2014 al PICCJ – Sectia Parchetelor Militare precum si prin completarile ulterioare, procurorul de caz a prezentat detaliat modalitatea in care puterea comunista a organizat si desfasurat, in principal prin „bratul sau inarmat”, Securitatea, acest atac ce reprezinta situatia premisa a infractiunilor contra umanitatii.

Vom detalia in cele ce urmeaza caracteristicile acestui atac in perioada dictaturii Ceausescu, asa cum rezulta din inscrisurile depuse ca mijloace de proba la dosarul cauzei si documentele Securitatii aflate la Colegiul National de Studiere a Arhivelor Securitatii (in continuare „C.N.S.A.S.”).

2. Existenta situatiei premisa prevazuta de art. 358 vechiul C.pen. Victimele private de libertate de aparatul represiv ca persoane cazute sub puterea adversarului

In privinta interpretarii sintagmei „alte persoane cazute sub puterea adversarului”, semnificatia ei a fost explicata in jurisprudenta⁴ recenta in urmatoorii termeni:

Faptele retinute in sarcina inculpatului au avut drept situatie premisa o stare de adversitate in care acesta s-a plasat conform vointei si prin manifestari neechivoce proprii, in raport cu intreaga colectivitate a acelor detinuti considerati, potrivit ideologiei politice impuse la nivel statal, chiar prin dispozitii cu caracter constitutional, „dusmani” ai „regimului de democratie populara” pe care el a fost desemnat sa il reprezinte in lupta cu acestia, pentru a asigura reprimarea lor.

Cu acest prilej, instantele nationale au retinut existenta unui **raport de adversitate** intre agentii statului pe de o parte si colectivitatea detinutilor politici, **cazuti sub puterea adversarului** tocmai datorita calitatii lor de „dusmani ai regimului de democratie populara”. Prin *Decizia penala nr.2579/2009, Înalta Curte a apreciat că, în cauză, “împrejurarea că folosirea forței fizice asupra unei persoane private de libertate, atunci când acest lucru nu este strict necesar prin raportare la comportamentul acelei persoane, este de natură să aducă atingere demnității umane și poate constitui, în*

³ A se vedea: **V. Dobrinou, M.A. Hotca s.a.** „Noul Codul penal Partea speciala. Comentariu pe articole”, Editura Universul Juridic, Bucuresti, 2014, pag. 1122;

⁴ Curtea de Apel Bucuresti – Sent.pen. nr.122/F/24.07.2015, pronuntata in dosarul penal nr. 3986/2/2014, avand ca obiect faptele comise de tortionarul Visinescu Alexandru

principiu, o încălcare a dreptului garantat de art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care prevede că nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante relevante” cade sub incidența infracțiunii prevăzută de art. 358 C. pen⁵.

Curtea a constatat astfel existența acestui **raport de adversitate**, ca situație premisa a infracțiunii de tratamente neomnoase, respectiv existența unei situații de conflict între „agenți ai statului” ce funcționau în multe cazuri în locuri de detenere, cărora autoritățile statale comuniste le-au permis să acționeze ca “adeverati tortionari”, pe de o parte și victimele acestui regim de suprimare fizică și psihică, private de libertate, pe de alta parte. Aceeași poziție a fost adoptată și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), care prin hotărârea din 17 septembrie 2014 în Cauza Mocanu și alții împotriva României, în secțiunea “*Obligațiile internaționale ale Guvernului pârât*” a stipulat următoarele:

„15. La 7 iulie 2009⁶, Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat o hotărâre – exemplară din punct de vedere al respectării statului de drept – prin care s-a confirmat o decizie privind aplicabilitatea art. 358 C. pen. în privința arestării unui adversar politic al regimului comunist și decesului acestuia”⁷.

Probatoriul din dosarul acestei cauze, sumarizat în paginile următoare, include un număr semnificativ de exemple de victime ale violentei represive a dictaturii ceaușiste. Fiecare a răspuns în felul său presiunilor psihice și fizice, dar toți au fost conștienți, mai cu seamă cei reținuți în aresturi sau închisori, că nu aveau nici o posibilitate de a se apăra sau proteja de tortionarii lor, fiind în totalitate căzuți sub puterea acestora. Sau, cum spunea Mariana Gherghina Besciu:

“știam că suntem acolo în mâna lor, eram conștienți de asta, n - am făcut nicio mișcare. Nu. Stăteam ca sfântul. De acum știam că sunt la mâna lor și singurul fapt pe care trebuia să mi - l respect era supraviețuirea. Nu contează cum. Chiar dacă mințeam ceva”.

Unele foste cadre ale Securității – printre care foștii colonel de Securitate Aurel Rogoian și Vasile Malureanu, chemați ca martori în această cauză de către inculpați – au încercat în ultimii 33 de ani să rescrie istoria recentă a poporului român, cu a cărui aversiune nu le-a fost desigur ușor să trăiască. Nu de frica lui Nicolae Ceaușescu au tolerat românii ani de privațiuni economice, delatuni și înjosire, obligați fiind să-l aplaude deși aduseseră țara în pragul falimentului. Așa cum rezultă din materialul probator din această cauză, cauza longevității ineptului Conducător a fost frica populației de omniprezența Securității și amenințarea represivei violente. Nu trebuie uitat că la Revoluție, în momentul când prin solidaritate românii s-au „mântuit de frică”⁸, pe lângă „Libertate” și „Jos cu Ceaușescu”, ei au strigat „Jos cu securiștii!”⁹ / „Jos Securitatea!”¹⁰.

Martorul Petre Mihai Bacanu confirmă această relație esențialmente antagonică între aparatul de represie al lui Nicolae Ceaușescu și opoziția, explicând că în meseria sa de jurnalist:

„noi nu puteam să scriem absolut nimic din ceea ce se întâmpla în România, pentru că nu puteam să scriem liber și toate capetele de acuzare ale Securității ... îi rugam pe anchetatori să analizeze ce scriam noi în ziarul pe care îl consideram clandestin; erau lucruri pe care le vedea tot românul ca se întâmpla în țară;

⁵ <https://legeaz.net/spete-penal-iccj-2009/decizia-2579-2009>

⁶ E vorba de *Decizia penală nr.2579/2009* amintită supra.

⁷ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/164185>

⁸ Expresia a fost folosită pentru prima oară de revoluționarii timișoreni.

⁹ Liza Kratochwill, Scandările Revoluției Române din Decembrie 1989 în istoria orală recentă, în Memorialul Revoluției 16-22 Decembrie 1989, Centrul Național De Documentare, Cercetare Și Informare Publică despre Revoluția din Decembrie 1989 (Memorial 1989), Buletin științific și de informare nr. 1 (16) / 2015, Timișoara, pag. 72

¹⁰ Liza Kratochwill, *ibidem*. pag. 73; <https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/incredibila-poveste-a-fotografiei-unui-militian-765003.html>; Claudiu Iordache, „Securitatea – Confiscarea unei națiuni”. Editura Ipin, 2009, pag. 68; Dumitru Tomoni, Pionieri și utechiști împotriva lui Ceaușescu. Decembrie '89 în Timișoara, Asociația Memorialul Revoluției 16-22 Decembrie 1989, Timișoara, pag 164 ; etc.

vizau aspecte consemnate de noi cu ceea ce se întâmpla în societate și îi rugăm pe anchetatori să analizeze ce am scris în ziare”

Aceste date, alături de probatoriul cauzei și literatura istorică disponibilă arată că în România ceaușistă s-au confruntat două tabere în mod ireconciliabil adverse. Pe de o parte, aparatul represiv bazat pe disimulare, delatiune, amenințare și la nevoie, o violență unică în Estul Europei din acei ani și pe de altă parte, o populație de opozanți curajoși precum minerii revoltați din Valea Jiului, muncitorii de la Brașov (inclusiv Marius Boeriu și Danut Iacob, martori în această cauză), Vasile Parashiv, Paul Goma, Carmen Popescu, Iulius Filip, Dumitru Iuga, Radu Filipescu și Mariana Gherghina-Besciu (ultimii doi, martori în această cauză) și ceilalți deținuți de la Aiud, membrii SLOMR, Petre Mihai Bacanu, Gheorghe Ursu, Mugur Calinescu, Emilia Kimeri, ceilalți autori de „inscrisuri și acțiuni ostile”, „anihilati” sub acoperirea altor organe, miile de victime de la Revoluție, printre care martorul din această cauză, Nicoleta Giurcanu-Matei. A nega faptul că între aceste două tabere a existat o relație de adversitate ar însemna nu numai o profunză – și suspectă – miopie juridică și istorică, dar ar fi și o insultă la adresa eroilor martiri care s-au sacrificat pentru libertatea noastră.

3. Exemple concrete ale atacului împotriva unei populații civile, respectiv a opozanților dictaturii Ceaușescu

3.1 Radu Filipescu

Conform propriilor declarații data în fața onoratei instanțe, **Radu Filipescu** și-a început acțiunea de opoziție din cauza nemulțumirii *“pe care o aveau și alții, legată de viața de zi cu zi, de aspectele politice, de implicațiile pe care conducerea politică și societatea socialistă în drum spre comunism le aveau asupra tuturor”*, chiar dacă situația lui economică era destul de bună.

Ca în cazul lui Gheorghe Ursu, acțiunea de opoziție a lui Radu Filipescu a debutat în mod **clandestin**. Data fiind certitudinea reprimării de către Securitate a oricărei mișcări “ostile” împotriva dictatorului Ceaușescu, este evident că asumarea publică a acțiunii sale ar fi dus la arestarea sa imediată, înainte ca acțiunea să aibă vreo urmărire sau să “prolifereze”. Așa cum și în cazul lui Gheorghe Ursu, deconspirarea acestuia ar fi dus cu siguranță la arestarea lui încă din 1978 și zadarnicirea eforturilor de difuzare a celorlalte “inscrisuri ostile”, inclusiv a celei de a doua sursori la Europa Liberă (din 1981). Același a fost calculul și al altor disidenți care au trimis în Occident sau au încercat să distribuie prin alte mijloace “inscrisuri dusmanoase”, cum au fost Petre Mihai Bacanu, Gabriel Andreescu, Mariana și Gheorghe Gherghina-Besciu, Mugur Calinescu, etc. Toți acești oameni de curaj, fie că au fost numiți sau nu disidenți, fie că în final au fost sau nu arestați pentru motive politice sau pretexte de drept comun, fie că au ajuns sau nu să fie cunoscuți la Europa Liberă, au fost **anonimi până în momentul când, datorită unor delatiuni, au fost identificați de Securitate ca autori ai inscrisurilor respective**.

După ce a reușit să distribuie câteva mii de manifeste în mod clandestin, Radu Filipescu a fost prins, arestat și anchetat de Securitate în 1983. A fost amenințat că va fi bătut și *“pus pe o masă și voi ajunge la lungimea de 2 m dacă nu explic cum am obținut un aparat cu care am făcut manifestul”*. La Aiud, celula “nu era încălzită”, *“mancarea era insuficientă..., mămăliga era stricată și în mancarea de fasole erau cochilii de melci”*. Deși era tânăr și cu un fizic de sportiv (facuse polo pe apă) starea sănătății sale s-a înrăutățit și a ajuns într-o stare precară: slabise foarte mult, *“il durea ficatul, era palid, pielea de pe maini și de pe față era crapată, avea nevoie urgentă de îngrijiri medicale”*¹¹. A fost în două perioade la Spital Penitenciar Jilava, ca și alți colegi de la Aiud¹², victime ale regimului inuman din detenție.

¹¹ Herma Kennel, "Jogging cu Securitatea", Polirom 2009, f. 203

¹² Cel puțin 21 de deținuți politic de la Aiud au avut nevoie de spitalizare în urma tratamentelor la care au fost supuși în închisoare. Doi dintre ei au murit din cauza acestui tratament: Ilie Baicu și Dragos Oloieru. A se vedea Borbely Erno, "Academia politică de la Aiud. Deținuți politici în România anilor '80", Polirom, 2019, p.153

Detinutii care “faceau comentarii politice față de regim” “*au fost pedepsiți prin izolare timp de 10 zile într-o cameră în care primeau mancare o dată la 2 zile*”. Ca și Gheorghe Ursu când a fost sancționat cu izolarea severă, acestora li se interzicea “de a sta în pat, întrucât paturile se rabatau”. Martorul a dat exemple de detinuti pedepsiți în mod inuman: Drăghici Ion, Ilie Ion, Măgureanu Gheorghe:

“după cele 10 zile de izolare în celulă am observat că erau foarte afectați, slăbiți fizic și psihic într-o stare foarte rea. De exemplu, când Ilie Ion s-a întors după cele 10 zile de pedeapsă aproape că nu l-am recunoscut... Era foarte schimbat, slăbit fizic, se vedea că era un om chinuit”.

Radu Filipescu a fost și el supus torturii, în 1987. **Ca și în cazul lui Gheorghe Ursu**, după ce a refuzat să dea detalii “*dacă a fost ajutat în răspândirea manifestelor și a scrisorilor de cineva*”, “*ancheta a devenit violentă, anchetatorul Trască a scos un baston de cauciuc, m-a pus să întind mâna stângă și a început să lovească într-un mod foarte puternic. A continuat să mă lovească peste mână până când mana s-a umflat ca un balon. În continuare, m-a lovit pe spate și pe sezut în mod continuu, de dimineată de la ora 8,9 până la ora 16...*”.

Aceste torturi au avut și un puternic efect psihic, martorul având gânduri suicidare:

“în timpul anchetei violente din decembrie 1987, de groaza bătăii la care mă așteptam să fiu supus și groaza de a spune cine m-a ajutat, căutam un cârlig să mă agăț să scap de ancheta violentă.”

Ancheta violentă asupra lui Radu Filipescu desigur ca ar fi continuat, cu consecințe greu de imaginat, mai ales în momentul în care anchetatorii ar fi descoperit că persoana despre care a dat declarație ca l-ar fi ajutat în răspândirea manifestelor nu era cea reală. Sansa să a fost că tatăl sau a reușit să-l sune pe un ziarist din Franța chiar în ziua arestării și “*au urmat proteste din partea primarului [Parisului] Jacques Chirac, a unor organizații internaționale, din partea unor senatori din SUA, iar vestea arestării mele a fost anunțată și la posturi din occident (BBC, Vocea Americii, Europa Liberă)*”.

În dimineața zilei de 22 decembrie, Radu Filipescu a fost din nou arestat (“*era o stare în care puteam fi oricând arestat*”), dus la Direcția Cercetări Penale a Securității unde **a fost din nou lovit**, chiar înainte de fuga dictatorului Nicolae Ceaușescu.

3.2 Mariana Gherghina-Besciu

Conform declarației date la 5 octombrie 2021 în fața acestei instanțe, în anul 1977 Mariana Gherghina-Besciu a redactat și diseminat și ea “*înscrisuri dusmanoase*”, împreună cu Gheorghe Gherghina și Nicolae Ian. **Ca și în cazul lui Gheorghe Ursu**, Securitatea a aflat de acțiunea celor trei după mai mulți ani, în urma unei delatiuni, ca urmare a unui șantaj asupra fiului lui Nicolae Ion. A fost reținută și anchetată timp de 14 zile, dictându-i-se declarațiile. A declarat că ancheta a fost “*f grea, am stat tot timpul în tensiune, fără să mănânc, fără să beau, f. puțin mi s-a oferit ceva*”, iar când a dat o declarație în nume propriu, unul din anchetatori:

“M-a alergat prin tot biroul, apoi m-a lovit în frunte cu un pumn de chei mari de fier, grosolane... Am simțit durerea 3 luni de zile, am avut amețeli, dureri în frunte, de cap... mi-a spus cuvinte furâte, triviale, insuportabile de pronunțat și în urma traumatismelor de atunci a doua zi am pierdut o sarcină, am fost predispusă la septicemie, acolo nu aveam condiții să mă îngrijesc, îmi vedeam moartea cu ochii.”

Martora a fost ulterior filată, amenințată și hartuită permanent de cadre de Securitate. A fost acuzată de infracțiuni de drept comun inventate (“*am fost acuzată că fur medicamente, curent electric, că fac avorturi, că fur instrumente medicale*”).

3.3 Alte victime ale violentei represiunii de la Aiud

Mariana Gherghina-Besciu detaliaza si regimul inuman de detentie indurat de sotul sau, **Gheorghe Gherghina**, si de **Niculae Ion**. Astfel, cand Gheorghe Gherghina a venit acasa după patru ani la Aiud, “*nu a vrut să vorbească nimic, nici despre anchetă, nici despre penitenciar*”, pentru că “*dacă îmi spune i se face rău și lui și mie.*” Abia după un an și jumătate a început să se destăinuie:

“Mi-a spus că a fost bătut la Miliția Capitalei și el și prietenul lui și în sediul Securității, anchetatorul [...] a fost dur cu acesta, folosea cuvinte triviale, greu de exprimat și nedemn, avea pistolul pe masă și îl amenința mereu cu moartea ca să îi spună câți membrii fac parte din Partidul Liber Român”

Sotul i-a confirmat unul din mortii de la Aiud, **Ilie Baicu**:

“datorită că nu rezistase aceluia tratament chinător de acolo, a decedat și a fost ținut cadavrul lui 2 zile, încât s-au înspăimântat cei din celulă”.

Violenta era atât de natura psihică, cât și fizică. Ofiterii “*îi forțau pe cei din celulă să dea declarații unul despre celălalt*”, lucru pe care îl considerau “*o umilință, o bătaie de joc și refuzau, dar dacă refuzau erau trimiși în izolare și la ZARCA, unde erau bătuiți, ținuți în lanțuri și cătușe, amenințați, după care erau forțați de circumstanțe să dea declarații unul despre celălalt. În alte momente mi-a specificat că erau ținuți dezbrăcați complet în frig și că în celulă ptr necesități erau un hârdău, era celula neaerisită, mâncarea era formată din arpacaș în care era nisip, care îi distrugea dantura și stomacul.*

Aparatul represiv i-a terorizat pe cei *cazuți sub puterea sa* la Aiud până la eliberarea acestora, cu scopul evident de a-i “*cuminti*”. După cum a relatat soția acestuia în fața instanței, în momentul când a fost trimis să lucreze într-o întreprindere, Gheorghe Gherghina a fost acuzat de o infracțiune de drept comun, de sabotaj:

“Sotul meu s-a îmbolnăvit acolo datorită tratamentului care era, aveau cabinet medical, dar nu se urmărea să fie vindecați. Se urmărea ca în țara noastră să nu existe deținuți politici, ci numai deținuți de drept comun[...]:

Și asupra lui Gheorghe Gherghina, regimul inuman de la Aiud a avut urmări grave:

“a fost ținut în carantina unde a făcut o furunculoză, era în pericol de septicemie[...] A venit grav bolnav, a avut diabet avansat[...] avea astm bronșic, sufocări... în palmă stângă avea un furuncul mare de 2 cm, plin de puroi... Diabetul grav i-a creat complicații la plămânul stâng i s-a format o tumoră, la început nu a fost pericol, dar a crescut de la 3 la 6 cm, apoi a făcut apă în jurul tumorii și deși l-am tratat cu perfuzii și antibiotice și tratamentul adecvat în cele din urmă a făcut puroi...”

Un tratament similar i s-a aplicat și lui **Niculae Ion**, care “*a fost bătut la miliția capitalei, la securitate, în penitenciar, îi mutau din celulă în celulă [...] a fost chinuit ca și soțul meu*”.

Relatarea doamnei Mariana Gherghina Besciu este coroborată cu marturiile lui Gheorghe Gherghina (pag. 91 și următoarele) și ale lui Niculae Ion (pag. 113) adunate în volumul *Academia politică de la Aiud* citat *supra*¹³.

Astfel, **Gheorghe Gherghina** confirmă torturile la care a fost supus de ofiterul de Securitate în timpul anchetei, ilustrând aspecte esențiale ale terorii discreționare exercitate de anchetatori asupra celor cazuți sub puterea lor:

“[...] în perioada de anchetă, aceasta s - a produs numai în teroare totală, macabră, și fizic, și psihic, mai ales psihic. [...] s - a înfuriat mai tare și a zis, scuzați - mă de expresie: „Te bag [...]”. Aici sunt stăpân

¹³ Borbély Ernő, "Academia politică de la Aiud. Deținuți politici în România anilor '80", Polirom, 2019

și pe trupul tău, și pe sufletul tău. De aici nu pleacă nimeni. Cine a intrat pe poarta aia mare, acolo, nu iese niciodată, decât în dubă sau în coșciug. Ia vino cu mine!". Și m - a dus la un geam. Mișuna lumea pe stradă. Fiecare cu ale lui. Unii se duceau, alții se întorceau. „Îi vezi?” „Da, îi văd.” „Ei, ascultă - mă pe mine. **Pe oricare din ăștia i - am lua și i - am băga aici, noi le găsim atâtea fapte că nu sunt buni decât de împușcat. Nu există niciunul nevinovat printre ăștia. Fiecare are o vină. D - apoi tu, mă, care ești un criminal al poporului?!**" Aproape să mă convingă că sunt vinovat, că sunt criminal al poporului. Nu că am cerut drepturile omului pe care Ceaușescu le - a semnat”¹⁴.

Modul de funcționare al justiției la cheremul Securității din anii regimului Ceaușescu este sumarizat astfel:

“Știam că s- a judecat recursul, dar nu știam exact pedeapsa cu care am rămas. Că întotdeauna inculpatul sau deținutul nu era de față, orice verdict se dădea. Nu. Se dădea verdictul între ei acolo. Adică instanța cu Securitatea ”¹⁵.

Chinurile lui Gheorghe Gherghina au continuat la închisoarea Rahova:

*“Cert este că acum am mai stat aici cam patru luni. În patru luni de zile chiar am văzut moartea cu ochii mei. Tot ceea ce este mai macabru. Nu existau WC - uri unde ne - au băgat pe noi, era tinetă. Tinetă îi spuneau la un hârdău în care îți făceai necesitățile. Te lăsa până se umplea, să faci viermi, și pe urmă, când îți venea rândul să - l duci, să - l ții lângă nas, lângă burta ta, ca să - ți miroși propriile fecale, ca să fie teroarea până - n sânge, din plin. Și, tremurând, te duceai cu el să - l golești în WC - ul acela”*¹⁶.

Declaratiile de martor ale Marianeii Gherghina-Besciu și ale lui Radu Filipescu se coroborează și cu marturiile celorlalte victime cu care acesta din urmă și Gheorghe Gherghina au fost colegi de detenție.

Astfel, pe lângă cei doi, **regimul neomenos de la Aiud a dus la spitalizarea următorilor deținuți politici:**

Ion Drăghici (p. 58), Pál Ádálbert (p. 65) Dumitru Stanciu (p. 71), Gheorghe Măgureanu (p. 102), Nicolae Ion (p.107), Dragoș Oloieru (p.132), Dan Tucă (p.154), Florentin Scalețchi (p.160), Ion Munteanu (p.167), Petre Mihai Băcanu (p.167), Lucian Iancu (p.176), Dumitru Iuga (p.187), Carol Olteanu (p.302), Gheorghe Pavel (p.328), Landry Piroška (p.355), Carmen Popescu (p.360)¹⁷, Otto Kügler (p.397), Borbély Ernő (p.393)

Majoritatea deținuților politici de la Aiud au fost supuși la un regim de tortură psihică și fizică, inclusiv prin folosirea unor alți deținuți, de drept comun.

Mihai Ivanescu descrie astfel tortura la care a fost supus: *“ M - au bătut cu pumnii și cu picioarele, m - am băgat pe sub birou, că începuseră să mă împungă violent cu un baston de cauciuc undeva pe aici, prin cartilaje, îmi stricaseră cartilajele, traheea...”*¹⁸

Ca și Gheorghe Ursu și alții, **Nicolae Litoiu** (și el acuzat de propagandă împotriva orânduirii socialiste) a fost introdus în celula cu doi deținuți violenți de drept comun, care au avut misiunea să-l tortureze sistematic: *“Au fost puși să - mi facă viața cât se poate de crudă, de rea... Au primit ordin. Am răbdat foarte mult. Pentru mine a fost o școală a umilinței,*

¹⁴ *Ibidem*, p.93-94

¹⁵ *Ibidem*, p.94

¹⁶ *Ibidem*, p.95

¹⁷ Carmen Popescu a fost încarcerată în închisorile București și Târgșor

¹⁸ *Ibidem*, p.136

*am fost lovit... Făcea tot timpul aluzii la fapta mea. Îmi spunea că nu o să mai ies de acolo, gesturi obscene de nedescris, înjurături, meschinării practic, pe care încă nu am puterea să vi le descriu. Amândoi făceau lucrul acesta”.*¹⁹

Nicolae Litoiu descrie și alte metode de tortură: „Mijloacele de represiune erau cam de genul acesta: „Mobra”. De fapt, ce era? În beton, într-o anumită celulă, era prinsă o za de lanț de care și se prindeau lanțurile de la picioare, unite și ele la rândul lor printr-un lanț cu cătușele de la mâini. Stăteau într-o poziție – de aceea se cheamă „Mobra” – exact cum stai pe motocicletă, dar mult mai contorsionat. Auzisem de lucrul acesta și mulți stătuseră în poziția aceasta. Chircit pe vine, cu mâinile în poziția aceasta, la un moment dat mușchii cedau în marginile cătușelor, cu toată greutatea. Foarte puțini reușeau să reziste mai mult de o jumătate de oră. Mulți leșinau. Asta era o stare de tortură grozavă.”²⁰

Litoiu confirma și el regimul inuman de la izolare: „Se dădeau 10 sau 20 de zile de izolare. Erai băgat într-o cameră singur. Mâncai o zi da și una nu. Ți se puneau lanțuri pe picioare. Se dădeau trezirea la 5 dimineața și stingerea la 10 seara. În tot acest timp nu aveai pe ce să te așezi. Patul, care era un pat dur de scânduri sau din placaj, se ridica la perete și toată ziua trebuia să plimbi lanțul, să se audă zornăind”.²¹

Un alt fost detinut pe motive politice de la Aiud, **Gheorghe Pavel** (din lotul Totu), descrie astfel bataile la care a fost supus: „**M - au bătut mai mult cu pulanele și cu pumnii, dar în așa fel că nu mai știam de mine. După aceea m - au lăsat, m - au dus la garnizoană. Și, când m - am întors, după ce m - au desconcentrat, a fost cea mai mare durere pentru mine. M - au întins în așa hal, că am rămas atunci cu coloana... Atunci am rămas eu paralizat. O lună de zile. De - abia mergeam... Și după aceea, după tortura asta, și - au dat ei seama, dacă m - au adus în poziția asta, că nu au ce face cu mine, că o să mor oricum.... Și am avut noroc, am scăpat. Am scăpat, așa, destul de rău, dar am scăpat, nu am murit. Mi - au făcut o sechelă pe coloană de care nu am putut să scap. Și nici acum nu am scăpat”**²².

În această secțiune din forma extinsă a concluziilor noastre scrise sunt descrise torturile sistematice îndurate și de ceilalți detinuti de la Aiud, cazuti și ei sub puterea aparatului represiv condus de Securitate în anii '80: **Borbély Ernő, Ilie Ion, Alexandru Mateescu, Ilie Baicu** (care a decedat în detenție în urma tratamentului inuman la care a fost supus, inclusiv neacordarea ajutorului medical la timp și adecvat, ca și în cazul lui **Gheorghe Ursu**), **Dragos Oloieru** (și el decedat în urma tratamentului de la Aiud, în **Penitenciarul Jilava**), **Iulius Filip**²³, **Dumitru Iuga**²⁴ (arestat inițial de Securitate sub pretexte de drept comun). Un alt coleg de la Aiud întarește suspiciunea martorului **Radu Filipescu** cu privire la sinuciderea suspectă a lui **Visky Árpád**, banuit ca a fost de fapt ucis după eliberare, sub înscenarea sinuciderii: “**Nu cred să fi fost autostrangulare, se pregătea să plece în Ungaria. Am fost și în casa lui în vizită, avea două fete frumoase, era iubit și de nevastă. Nu cred că s - a spânzurat...**”²⁵.

Ca și în cazurile martorilor **Radu Filipescu, Mariana Gherghina-Besciu, Petre Mihai Bacanu, Marius Boeriu** și **Danut Jacob**, dar și al lui **Gheorghe Ursu**, și pentru ceilalți detinuti de la Aiud, justiția regimului Ceausescu a fost aservita fața de Securitate: “**condamnarea era scrisă dinainte. Judecata, procesul, ca și recursul, pe care poate nici nu trebuia să - l mai fac, erau hotărâte înainte. Totul era o mascaradă.**”²⁶

¹⁹ *Ibidem*, p.147

²⁰ *Ibidem*

²¹ *Ibidem*

²² *Ibidem*, p. 325

²³ A se vedea și **Iulius Filip, Între viață și moarte (1981-1988)**, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 1999

²⁴ Date despre **Dumitru Iuga** se regăsesc în mai multe dosare de la CNSAS, inclusiv dosarul C 368 vol. 1.

²⁵ *Ibidem*, p. 349

²⁶ *Ibidem*, p.75

3.4 Represiunea împotriva SLOMR

În forma extinsă a concluziilor noastre scrise sunt descrise represiunea împotriva liderilor și membrilor Sindicatului Liber al Oamenilor Muncii din România (SLOMR) din primăvara anului 1979: dr. Ionel Cană, Gh. Brașoveanu, Carmen Popescu, Carl Gibson, Erwin Ludwig, Calciu-Dumitreasa, inclusiv batai în arest și penitenciar, arestări masive, internări forțate în spitale psihiatrice, condamnări la ani lungi de închisoare. **Unii au fost acuzați și de detenere ilegală de valută**, iar acuzația de parazitism venea după ce respectivii erau dați afara din serviciu²⁷.

3.5 Marturia lui Vasile Paraschiv

Concluziile extinse descriu calvarul de mai mulți ani al lui Vasile Paraschiv: **torturi bestiale fizice până să își pierdea cunoștința, torturi psihice, inclusiv amenințări că va fi ucis “ca Gheorghe Ursu din București”,** că va fi **“omorât cu întreaga familie”**; **internare abuzivă la Spitalul de nebuni Săpoca (jud. Buzău)** unde a fost supus unui *tratament medical obligatoriu*, etc.²⁸

3.6 Psihiatria politică în perioada Ceaușescu

În concluziile extinse sunt amintite și alte cazuri de “psihiatrie politică” din perioada Ceaușescu, care a declarat într-un discurs din 1968 că „**numai un nebun se putea împotrivi socialismului**”²⁹. În perioada Ceaușescu a comunismului românesc, psihiatria a fost una dintre practicile represive utilizate pe scară largă împotriva oponenților politici ai regimului³⁰. Dosarele Securității conțin numeroase cazuri ale unor persoane reținute pentru răspândirea de manifeste și a căror anchetă s-a încheiat cu propunerea supunerii lor unor examene psihiatrice pentru a se constata starea lor mentală, pornind de la „bănuială” ofițerilor cu privire la aceștia. Sunt prezentate numeroase cazuri de opozanți anchetați de Securitate în care procurorul de caz și apărătorul din oficiu au susținut măsura internării într-un spital până la însănătoșire³¹.

3.7 Boala și moartea suspectă a lui Mugur Călinescu

Tot în forma extinsă a acestor concluzii este descrisă moartea suspectă a lui Mugur Călinescu³².

3.8 Alte asasinări ale opozanților

Sunt descrise alte asasinări ale unor opozanți precum Ferencz Balint, Ilarie Munteanu, Maria Mircescu (soția disidentului Dumitru Mircescu)³³, Anna Cihorean³⁴, Ferenc Csaki (omorât în bătaie de comandantul Securității Târgu Secuiesc, în

²⁷ Am avut un sindicat liber în 1979 în Romulus Rusan (ed.), *Cei care au spus NU*, Fundația Academia Civică, 2005

²⁸ Vasile Paraschiv, *Lupta mea pentru sindicate libere în România*, îngrij., studiu, note și selecția documentelor de Oana Ionel și Dragoș Marcu; cu un studiu de Marius Oprea, Polirom, 2005, p.7 “În loc de prefăta”

²⁹ Nicolae Ceaușescu, *Cuvântare la mitingul din Piața Universității din București, cu prilejul inaugurării noului an universitar, 1 octombrie 1968*, în Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste*, București, Editura Politică, 1969, p. 542. Vezi și Ion Vianu, *Persecuția psihiatrică a opozanților și disidenților*, accesibil la adresa <https://revista22.ro/istorie/persecutiia-psihiatrica-a-opozantilor-si-disidentilor> (25 aprilie 2022).

³⁰ Dumitru Lacatusu, *op.cit.*

³¹ *Ibidem*, ff. 113-127.

³² <https://adevarul.ro/stiri-locale/botosani/povestea-lui-mugur-elevul-torturat-de-securitate-1672211.html>, accesat 31.5.2023. Datele se coroborează cu cele din dosarul ACNSAS I4172.

³³ Raportul Voyame, deșu ca înscris în dosarul acestei cauze, documentează un număr semnificativ de alte cazuri de represiune violentă a regimului Ceaușescu împotriva opozanților săi, inclusiv cazul Gheorghe Ursu (p. 74). Raportul poate fi examinat online în Noua Revista de Drepturile Omului, nr. 4, 2019: http://www.revistadrepturileomului.ro/assets/docs/2019_4/NRDO%202019_4_raport.pdf accesat 31.05.2023

³⁴ Liviu Tofan (editor), *op. cit.*, p. 64.

1987)³⁵, Erno Ujvarossy³⁶, Emilia Kimeri (al carei caz este cercetat de Sectia Parchetelor Militare, pe baza sesizarii CNSAS)³⁷.

3.9 Represiunea violenta impotriva muncitorilor revoltati la Brasov, 1987

Martorul din aceasta cauza, **Marius Boeriu**, a relatat represiunea violenta la care a fost supus pentru ca a strigat "Jos Ceausescu, jos dictatura!" si pentru ca manifestantii au dat jos tabloul urias cu Ceaușescu de la Consiliul Judetean Brasov pe 15 noiembrie 1987.

*"A doua zi am fost arestat, ridicat de 3 civili și dus la miliția din Brașov, se întâmpla în jurul orei 17 când am ajuns în sediul miliției. Aproximativ jumătate de oră am stat pe hol pentru că nu aveau birou unde să mă ancheteze. **Se auzeau numai țipete și urlete de la colegii mei care erau anchetați acolo. M-au dus și pe mine într-un birou ... Am scris declarația exact ce am făcut și de acolo au început bătăile și umilințele, bătăile cu bastoanele pe tot corpul, dar nu la față, te călcau în picioare. Cel mai mult îi deranjau cuvintele jos Ceaușescu, nici nu puteau să le pronunțe din declarația mea...** La un moment dat am vrut să sar pe geam pentru că am zis că din mainile lor nu o să scap cu viață, însă nu a fost posibil întrucât erau gratii la geam.*

*A doua zi am fost scoși pe un hol și ne-au fost puse cătuși, eram foarte mulți, nu le ajungeau cătușele, ne-au legat câte 2, iar pentru că nu erau suficiente cătușe i-a legat cu lanțuri de picioare. **Un coleg de al meu, nu l-am recunoscut în primă fază din cauza bătăii luate, nemaivând nici un dinte în gură și cu fața tumefiată.** Am fost aduși la București la inspectoratul general al miliției, unde anchetele se desfășurau în 3 schimburi. Am fost băgat într-o celulă, păzit de securitate, aveau alte haine decât cei din miliție. Mi s-a dat un nr, 464 și anchetatorilor trebuia să mă adresez cu cetățean anchetator. Acesta avea un pix în mână și îmi spunea că nu mai exist, că în funcție de ceea ce spun din acest pix fie voi fi condamnat la moarte sau voi fi eliberat.*

Bătăile și torturile au continuat și la București. Motivul era că nu știau cine a organizat evenimentul. Degeaba le spuneam că a fost spontan, nu credeau, încercau prin orice mijloace să ne facă să spunem.

Până pe data de 2 decembrie am fost torturat, când ni s-a cerut să dăm o declarație angajament, că ne vom duce să lucrăm oriunde ne va trimite partidul comunist și nu vom mai întreprinde niciodată acțiuni. Nu am vrut să semnez această declarație angajament și anchetatorul si-a mai chemat un coleg, erau civili și am mancat cea mai cruntă bătaie, inclusiv după ce au fost rupte vreo 2 scaune pe mine, au prins firul de la telefon și mi-au crăpat urechea. Și ca să mă ierte pe final, mi-au dat 20 de bastoane pe fiecare mână.

Declarația angajament a trebuit să o semnez cu mâinile lipite între care țineam pixul, întrucât nu mai puteam să îl tin între degete.

Martorul **Danut Iacob** a fost și el acuzat sub pretexte de drept comun și pentru ca nu și-a recunoscut pretinsa fapta a fost torturat în arest:

³⁵ Ibidem.

³⁶ Ibidem, p. 75.

³⁷ Dosar ACNSAS fond informativ I 42537, 2 vol.

“Am fost **arestat în urma revoltei**, ridicat de acasă **sub pretextul unui viol**, după care dus în arestul Săcele. Acolo, nerecunoscând fapta... Au mutat un dulap, unde se afla un belciug în perete și **cu mâinile la spate în cătușe trecute printre picioare, am fost agățat de acel belciug și a început bătaia cu bastonul**. M-am trezit în celulă **după câteva ore**. Am fost luat din nou la interogatoriu și mi s-a făcut o confruntare cu un coleg de-al meu de muncă, **colegul a fost scos de sub un birou, nu l-am recunoscut după bătărilor primite**. Tot ce mi-a transmis a fost: **Dănuțe recunoaște că astia ne omoară...** Între timp milițianul a ieșit din birou, intrând un coleg de-al lui care **a început să mă bată spunând că umblu în acte**. M-a pus să stau în **genunchi la capătul biroului după care a ieșit din birou**. După ce a ieșit milițianul a intrat primul milițian care **m-a pus să caut pozele și care m-a luat la bătaie că nu i-am ascultat ordinul**. După care a chemat un soldat și m-a dus din nou în celulă unde am fost lăsat până aproape de miezul nopții. **În miezul nopții am fost din nou scos din celulă, dus sus unde se afla un alt milițian însoțit de un câine, spunându-mi că acel câine este dresat să identifice mincinoșii**. M-a pus să stau într-un picior, după o demonstrație făcută cu câinele, dându-i totodată comanda câinelui „atac”... Am rămas în cameră eu într-un picior iar câinele în fața mea... De acolo **am fost urcat în scaun în genunchi, cu fața la zid, cu tălpile spre cameră**. Iar un milițian **a început să mă bată la tălpi cu bastonul**. Aveam niște pantofi cu talpă groasă și nu prea simțeam durerea. Mi-a spus să mă descalf și a început să mă bată, am început să țip și am înțeles de ce se auzeau urlete de la toți colegii mei. Mi-am pierdut din nou cunoștința și m-am trezit în celulă.

... [în arestul Securității din București] ofițerul m-a informat că ... că pentru circumstanțe atenuante voi primi 25 ani, iar pentru agravante voi fi executat, depinzând numai de mine... dimineață a început din nou ancheta. Mi-am menținut declarația dată la Brașov după care **am fost dus la ‘bicicletă’, respectiv am fost agățat de un cadru de mâini cu câțiva cm deasupra solului, iar după o perioadă ai senzația că ți se desprind brațele și omoplații**. În jurul prânzului am fost dus din nou la anchetă, acolo spunându-mi că soția și mama mea se prostituează în arest ca să fiu eu liber, nu pot reda cuvintele spuse. Dar dacă recunosc fapta ele vor fi puse în libertate iar eu voi primi 18 ani. Am recunoscut tot ce am făcut în ziua de 15 noiembrie.

Atunci a mai intrat un ofițer, a spus **am scos totul de la el, duceți-l și împușcați-l**. M-au pus într-o celulă, era sânge pe jos, am văzut că se deschide vizeta, punându-mă în genunchi. Am spus **Tatăl nostru**. A fost doar o metodă de tortură fizică și psihică... Toată ancheta a fost pentru recunoașterea faptelor și ca să nu mai spunem nimic despre ziua de 15 noiembrie”.

Martorul declara ca a fost anchetat și ținut în ambele sedii, Securitate și Militie, “era doar o ușă între securitate și miliție, în str. Rahovei”, și a ajuns la această concluzie întrucât “**într-o parte stăteam în celulă doar cu o singură persoană, un criminal, iar în partea cealaltă am fost dus în beci cu mai multe persoane**”. Danut Iacob a declarat ca la aceleași tratamente au fost supuși și alți colegi.

Degizarea represiunii politice s-a făcut în final printr-o condamnare de 6 luni pentru “**Huliganism și tulburarea ordinii publice**”, transformata ulterior în deportare. De altfel, în partea a doua a anchetei li s-a ordonat să nu mai aminteasca în declarații de “**sloganurile pe care le strigam și le consemnam în declarație: Jos Ceaușescu**”.

Martorul a declarat ca în ancheta “a murit un coleg” și a confirmat și el ca a trecut și printr-o “**cameră roșie, se presupune că am fost iradiați, pentru că un coleg a decedat la câteva zile la Bârlad, i-au căzut unghiile, părul și dinții, iar în certificatul de deces s-a reținut ciroză**”.

Marius Boeriu si Danut Jacob au dat aceleasi marturii si anterior, istoricilor Marius Oprea si Stajerel Olaru, marturii consemnate in cartea acestora³⁸ si jurnalistilor Mihai Arsene³⁹ si Liviu Tofan⁴⁰.

Zeci de alti colegi ai celor doi martori au fost supusi la aceleasi torturi. Iata cateva exemple:

Aurel Hoszu: *“In momentul in care am intrat in sediu, pe casa scarilor, m-au luat si m-au izbit de zid... Din momentul acela au inceput bataile. Mi-au spart si arcada... Am fost legat cu lanturi de miini si cu bile la picioare”. “... nu mai stiai cand era zi si cand era noapte. Bustoanele de cauciuc la talpa si pe urma eram pus sa scriu declaratiile. Si eu scriam in declaratie ce facusem, mai bine zis ca vazusem. ‘Nu-i bine, alta’. Ma loveau peste palme pana nu mai puteam sa tin pixul. Ii interesa cine a condus revolta, cine era oranzatorul. ‘Ai spart candelabrul! Trebuie sa spui ca ai spart candelabrul de la judeteana!’ “.*

Gheorghe Banciu: *“Unul dintre ei a dat ordin sa se aduca niste catuse pentru a fi cit mai bine imobilizat si batut pentru ca sint ‘rau’... Dupa ce am fost prins cu mina in perete... am fost batut si la talpi, incit nu mai puteam de durere.”*

Filmul si volumele amintite contin zeci de alte marturii al torturilor la care au fost supusi brasovenii revoltati. Toti au fost anchetati cu o violenta extrema, acuzati si condamnati pentru false invinuiri de drept comun.

In forma extinsa a concluziilor noastre se afla marturiile lui **Ioan Dan, Mihai Macovei, Iosif Farkas** (torturat, ca si ceilalti, ca sa “declaram in scris ca santem huligani... pentru a ne judeca exact pentru asta, pentru huliganism, nu pentru protest politic si social”), **Marius Nicolaescu** (“declaratiiile mi-au fost smulse prin tortura, batai, ancheta prelungita pana la 20 de ore pe zi”), **Dumitru Broasca, Vasile Anghel, Iuliana Biro, Eugen Tudose, Cristian Zavelea, Cecilia Jugănar, Werner Sommeraurer** (torturat inclusiv de Ristea Priboi, lovit si de Iulian Vlad), **Florin Postolachi** (torturat inclusiv prin metoda “nesomnului”, folosită des de Securitate în cursul anchetelor⁴¹), **Constantin Bradu** (anchetat si torturat de maiorul Grigoriță Florin si de maiorul Oancea, care i-a spart timpanul stîng, pierzîndu-si parțial auzul), **Bencez Deneș, Constantin Cocan** (care din cauza torturilor, in zece zile de anchetă a slăbit 12 kilograme și a ajuns să urinez sînge, ca si Gheorghe Ursu), **Marian Ricu, Ovidiu Mocanu, Aurel Burceanu, Gheorghe Zaharia, Daniel Anghel, Gheorghe Gyerko si sotia sa Eniko, soția lui Gheorghe Gyerko, Aurică Geneti, Costică Sbârn.**

Registrul scoaterilor la ancheta din noiembrie – decembrie 1987 din arestul Directiei Cercetari Penale⁴² confirma atat durata si frecventa anchetelor asupra opozantilor brasoveni si faptul ca acestea s-au desfasurat, asa cum au declarat martorii, „in trei schimburi”, inclusiv noaptea (**un tip de ancheta ce corespundea metodelor din anii '50**), dar si faptul ca **inculpatii Pîrvulescu si Hodis au anchetat mai multi opozanti de la Brasov. Prin coroborarea cu marturiile din date in fata onoratei instante si din cartea amintita rezulta ca printre tortionarii brasovenilor s-au aflat si inculpatii din aceasta cauza:**

³⁸ Marius Oprea, Stajerel Olaru, *Ziua care nu se uita 15 noiembrie 1987, Brasov*. Polirom, 2002.

³⁹ Mihai Arsene, *Dosar Braşov 15 noiembrie 1987*, Erasmen, 1997

⁴⁰ Liviu Tofan (fost redactor la Europa Libera) *Doi ani prea devreme*, film documentar, 2017. Accesibil aici: <https://web.facebook.com/watch/?v=1224321814422914>

⁴¹ Pentru diversele procedee de presiune psihica, poate fi consultata si cartea M. Oprea, *Banalitatea răului*, p.345-353

⁴² Dosarul cu Cota C 375 volumul 3 din arhiva CNSAS, filele 72-83

Data	Anchetat	Anchetator Grad	Nume	Ora inceperii anchetei	Ora sfarsitul u anchetei
25.11.1987	Bradu Constantin	Mr.	Pîrvulescu	11:00	12:30
28.11.1987					
	Bahnareanu Costica	Lt.Col.	Pîrvulescu	10:15	13:00
	Bahnareanu Costica	Lt. Col.	Pîrvulescu	13:30	16:05
	Broasca Dumitru	Lt. Col.	Pîrvulescu	17:30	19:10
29.11.1987	Bahnareanu Costica	Lt. Col.	Pîrvulescu	11:00	13:00
	Muresan Vasile	Lt. Col.	Pîrvulescu	15:05	17:35
	State Constantin	Lt. Col.	Pîrvulescu	17:40	19:00
	Anghel Vasile	Lt. Col.	Pîrvulescu	19:00	19:50
30.11.1987					
	Muresan Vasile	Lt. Col.	Pîrvulescu	14:20	15:40
	Anghel Vasile	Lt. Col.	Pîrvulescu	14:00	14:20
	State Constantin	Lt. Col.	Pîrvulescu	15:30	16:00
01.12.1987	Geneti Aurica (Militie)	Col.	Vasile	14:21	14:50
	Duduc Gheorghe	Lt. Col.	Pîrvulescu	17:05	19:10
02.12.1987	Duduc Gheorghe (Militie)	Lt. Col.	Pîrvulescu	9:00	9:50
18.11.1987					
	Bencze Denes (Militie)	Cpt.	Hodis	8:12	12:40
	Bencze Denes	Cpt.	Hodis	4:20	7:30
23.11.1987					
	Boieriu Marius	Cpt.	Hodis	9:45	13:20
	Boieriu Marius	Cpt.	Hodis	14:00	14:20

	Boieriu Marius	Cpt.	Hodis	15:50	17:25
25.11.1987					
	Boieriu Marius	Cpt.	Hodis	13:35	15:25
	Bordei Nicoale	Cpt.	Hodis	14:10	14:15
	Duduc Gheorghe	Cpt.	Hodis	14:17	14:25
	Duduc Gheorghe	Cpt.	Hodis	15:45	16:05
26.11.1987					
	Zavela Cristia	Cpt.	Hodis	8:20	9:00
	Bencze Denes	Cpt.	Hodis	10:00	11:00
27.11.1987					
	Bencze Denes	Cpt.	Hodis	12:15	13:20
	Boieriu Marius	Cpt.	Hodis	13:20	15:25
28.11.1987					
	Tudose Eugen	Cpt.	Hodis	12:15	12:30
	Anghel Vasile	Cpt.	Hodis	17:20	17:40
29.11.1987	Bahnareanu Costica	Lt. Col.	Pîrvulescu	11:00	13:00
02.12.1987	Duduc Gheorghe (Militie)	Lt. Col.	Pîrvulescu	9:00	9:50

Se poate observa ca **inculpatul Hodis** l-a anchetat inclusiv pe Marius Boieriu (un numar cumulat de 10 ore), si a anchetat un alt opozant (Bencze Denes) timp de **trei ore in timpul noptii**.

Se mai remarca faptul ca ambii inculpati au anchetat arestati retinuti in sediul militiei.

Din marturiile muncitorilor braşoveni reţinuţi pentru participarea la revolta rezulta că au fost **torturati sistematic**, încă din primele ore ale cercetării penale. Ei mai subliniază faptul că au existat şi „bătăuşi de profesie” printre angajaţii ai Securitatii si Militiei care i-au bătut pe toţi cei arestaţi⁴³. O altă practică utilizată împotriva lor era tortura psihică şi şantajul emoţional, celor arestaţi spunându-li-se că în celulele alăturate se aflau soţia sau mama. Li se dădea de înţeles că doar colaborarea cu anchetatorii le-ar putea salva⁴⁴.

Se relevă similaritatea dintre bătăile aplicate muncitorilor braşoveni cu cele care au fost suportate atat de cei arestaţi in anii 1977-1986 (Vasile Paraschiv, Gheorghe Gherghina, Ion Niculae, Iulius Filip, Mihai Ivanescu, Gheorghe Pavel, Nicolae Litoiu, grupul Canal'77, grupul Totu, etc) cat si de opozantii din timpul revoluţiei române din decembrie 1989⁴⁵.

⁴³ Mihai Arsene, *Dosar Braşov 15 noiembrie 1987*, Erasmen, 1997, p. 98.

⁴⁴ Marius Oprea (coord.), Flori Bălănescu, Stejărel Olaru, *Ziua care nu se uită. Revolta braşovenilor din 15 noiembrie 1987*, Iaşi, Polirom, 2017, p. 154.

⁴⁵ *Ibidem*, p. 154, nota 54. A se vedea si Arhiva Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, Secţia Parchetelor Militare, dosar Jilava nr. 11/P/2014, vol. 1, *passim*.

Aceste exemple nu reprezintă decât o mică parte din sutele de cazuri cunoscute de represiune politică violentă din întreaga perioadă a dictaturii Ceaușescu și amintesc de pedepsele fizice similare la care au fost supuși în deținuții politici în anii 1950. După cum vom demonstra în secțiunea dedicată metodelor de deghizare a represiunii ceaușiste, numărul opozanților politici reprimati sub acoperirea „altor organe” în anii '70 și '80 a fost cu mult mai mare.

3.10 *Petre Mihai Bacanu*

Fostul jurnalist de la România Liberă a fost anchetat violent pentru că a încercat să scoată în clandestinitate un ziar „ostil” lui Nicolae Ceaușescu. Ca și în cazul lui Gheorghe Ursu, anchetatorii i-au schimbat încadrarea faptelor dintr-o acuzație politică (pentru care a fost anchetat în exclusivitate) într-una inventată, de drept comun:

“Cât timp am fost cercetat de organele de securitate mi s-a reținut ca infracțiune propaganda împotriva orânduirii socialiste și complot. După 3 luni de arest m-am trezit că anchetatorul mă întreabă ce vreau să aleg între un proces de viol sau speculă cu mașini...”

Despre violențele suferite în ancheta, martorul a declarat:

„... în diferite ocazii mai ales în perioada în care am fost supus unor anchete și de 72 de ore am fost anchetat și de Pîrvulescu și Hodiș, fiind lovit doar de Pîrvulescu. M-au lovit și alții dar mai ușor... [Pîrvulescu] mi-a apăsător cu piciorul pe mână, am simțit o durere, am cerut să fiu dus la doctor, nu mi s-a aprobat, [...] în libertate în 90 făcându-mi o radiografie mi s-a spus că am avut mâna ruptă complet. S-a format un calus, e suturată.”

„[cu ocazia percheziției la mine acasă la care a participat și inc. Pîrvulescu] într-un mic apartament din Pajura m-am trezit cu vreo 14-15 securiști și tot atâtea erau afară. Băiatul meu dormea într-o cameră separată mai adânc și nu s-a trezit când l-au mișcat și pur și simplu l-a luat și l-au trântit din pat”.

Martorul aminteste că **același inc. Pîrvulescu a maltratată și alte persoane arestate în timpul anchetei, dându-l exemplu pe Radu Chesaru.**

3.11 *Compromiterea și defaimarea opozanților*

În forma extinsă a acestor concluzii am prezentat cazuri de „compromitere și defaimare” a opozanților, care au făcut parte din doctrina Securității de „preventie” a formării unor grupuri de opoziție în România în perioada dictaturii Ceaușescu.

3.12 *Alte cazuri de represiune violentă din perioada dictaturii Ceaușescu*

Tot în forma extinsă a concluziilor noastre prezentăm și alte exemple de represiune violentă fizică sau psihică din anii '70 și '80 documentate în Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, care se află la dosarul cauzei. Sunt semnificative pentru caracterul **sistematic** și **generalizat** al represiunii, dar și al deghizării represiunii din acei ani aceste „indicații” chiar ale lui Nicolae Ceaușescu (legate de cazul Goma și semnării apelului său):

„Trebuie loviți, propriu-zis, fără cruțare. Aceasta ca măsură generală, tovarăși, care să fie luate peste tot unde avem asemenea oameni. Să discutăm pe aceea (sic!), care nu au asemenea manifestări, să-i facem să înțeleagă, să-i determinăm ca fiecare să-și vadă de treabă acolo unde este pus. Cu acesta care este aici, cu Goma, nici un fel de mișcare. Întrerupt telefonul, orice legături, cum încearcă să ia legătura cu ambasadorul, arestat public, pentru spionaj și trimis în judecată. Fără nici un fel de discuții și toți care vor proceda așa. Aceștia care sunt pe lista aceasta, cu organele de securitate respective, [...] să fie puși în colectivul de întreprindere în discuție, judecați, și ce vor hotărî muncitorii.

*Dacă vor să-i bată, să-i bată.*⁴⁶.

3.13 Nicoleta Giurcanu-Matei și reprimarea împotriva revoluționarilor din decembrie 1989

Deși Revoluția a avut loc la patru ani după uciderea lui Gheorghe Ursu, ea este relevantă pentru cauza de față din mai multe motive. Pe de o parte, ea denota dimensiunea opoziției împotriva regimului Ceaușescu care exista în rândurile populației din toate categoriile sociale. „Elementele ostile” s-au vădit a include aproape întregul popor român. Un antagonism general care, așa cum au arătat exemplele individuale și mișcările descrise *supra*, nu a apărut doar în acei ultimi patru ani ai dictaturii.

Pe de altă parte, Revoluția este relevantă pentru situația premisa întrucât a dezvăluit *aceleși forte și metode represive*, desfășurate până în ultimul moment al dictaturii Ceaușescu, pe 22 decembrie 1989. De data aceasta însă, *coalizarea pe scara largă a masei de opozanți a impus o mobilizare mai amplă și simultană a aparatului represiv*.

La Revoluție s-a manifestat astfel aceeași relație de *adversitate*, între *aceeași populație nemulțumită* – de frig, lipsuri materiale, lipsa libertăților, cultul dictatorului și umilinta reprimării – și *acelasi aparat represiv*, ca în deceniile anterioare. Regimul a desfășurat *acelasi atac generalizat și sistematic împotriva populației de opozanți*, numai că de data asta nu a mai putut s-o facă în mod *esalonat*, pe cazuri sau grupuri *individuale*, mod în care forțele represive au avut *un covârșitor avantaj numeric și logistic*, al fricii, cu care au dominat populația. În decembrie 1989, regimul a fost nevoit să desfășoare acest atac *simultan* împotriva *întregii populații de opozanți*, în *mai multe orase care s-au solidarizat într-o succesiune rapidă* („Azi în Timisoara, mâine în toată țara!”). Cu sacrificiul a peste o mie de morți și a altor mii de răniți, arestați și molestați, de aceasată data, poporul a învins.

Observând mișcările de masă și reprimarea de la Revoluție se pot înțelege încă mai bine, prin juxtapunere, deceniile de obida și opresiune prin care trecuse această țară. Motivul pentru care nemulțumirea românilor nu a explodat mai devreme a fost tocmai eficiența doctrinei dictatorului și a Securității de „prevenire”, prin frica, a coagulării opozanților într-o mișcare de masă.

După cum am arătat, prin dezinformare, „jocuri operative”, „destrămarea anturajelor”, „compromiterea” multora din opozanți, psihiatria politică, monitorizarea populației prin „tehnica operativă” și vastă rețea informativă, delatiune, amenințări și la nevoie, o reprimare violentă de tip stalinist (chiar dacă în mare parte deghizată sub „acoperirea altor organe”), Securitatea a reușit să proiecteze imaginea unei forte încă mai *omniprezente* decât era în realitate, prin care a terorizat societatea românească. (În același timp, nu trebuie uitat că rețeauă de informatori de care a dispus Securitatea a fost, după cum am arătat mai sus, una din cele mai vaste din Europa de Est, raportată la populație).

Fapt relevant pentru întregirea tabloului *situației premisa în această cauză*, aparatul represiv al dictatorului Ceaușescu a aplicat inițial *aceleși metode*, enumerate mai sus, și la Revoluție. Metode cu care forțele Ministerului de Interne reușise *anihilarea* mișcărilor din Valea Jiului '77 și Brașov '87, prin care i-a ținut pe români timp de 24 de ani ostateci cultului lui Nicolae Ceaușescu. Un dictator care ducea țara în pragul falimentului, detestat pe scara largă, dar care trebuia aplaudat în vaste, ignobile mitinguri. Metode care fuseseră folosite în anii anteriori la Canal, Aiud, Rahova, Jilava, în sediile și aresturile Militiei și Securității din toată țara, inclusiv în Calea Rahovei nr. 39, unde au fost torturați Mariana și Gheorghe Gherghina Besciu, Gheorghe Ursu, Danut Iacob, Marius Boeriu, Radu Filipescu, Petre Mihai Bacanu.

Astfel a debutat Revoluția Română din decembrie 1989: scantei de solidaritate la Timisoara, apoi la București și alte orase, urmate de *arestări sub acoperirea militiei, batai salbatice în aresturi, penitenciare și pe străzi, dispariții și*

⁴⁶ Stenograma ședinței CPEX din 30 martie 1977, în ANIC, fond CC al PCR – Cancelarie, dosar nr. 42/1977, ff. 1-5.

incinerari de cadavre. Ceea ce nu a evaluat corect Securitatea a fost potentialul de curaj si solidaritate al romanilor odata „mantuiti de frica”.

Odata atinsa masa critica de opozanti pe strazi, aparatul represiv nu i-a mai putut stavili. Sute de mii de romani au iesit din casa, cerandu-si dreptul la libertate. Nu s-au mai retras, chiar in fata loviturilor salbatice de pulane, pumni, bocanci si, curand, a gloantelor.

Chiar cand *sute dintre ei cazusera* intr-o singura zi *sub puterea adversarului*, arestati fara mandat in lugubre spatii de detentie si supliciu, altii, inca mai multi, au iesit pe strazi a doua zi. Atacul sistematic si generalizat al regimului Ceausescu, care in toti anii anteriori functionase eficient impotriva opozantilor, nu i-a mai putut anihila in intregime. Si asta pentru ca in decembrie 1989, ei s-au opus dictaturii *impreuna*; si s-au dovedit a fi *milioane*.

In 1989, Nicoleta Matei avea 14 ani, iar fratele sau 12 ani. Pe 21 decembrie, însoțiti de tatal lor si un grup de prieteni, au iesit la baricada de la Inter. Martora relateaza astfel represiunea la care a fost supusa, alaturi de tatal si fratele ei, pentru participarea la miscarea de opozitie din acea zi:

„s-au pus furtunile de apă pe noi, am simțit gazele lacrimogene.... La acel moment aproape am fost luați pe sus de niște oameni cu haină militară, de 30-35 ani și cu armele îndreptate spre noi”.

Grupul a fost dus la circa 14 de Militie într-un garaj, unde trebuiau sa stea cu mâinile ridicate:

„ne puneau să strigăm libertate și ne băteau. [...] când eram loviți cădeam, iar tatal meu ne susținea ridicându-ne pe perete.[...] [eram] bătuți cu o bestialitate incredibilă. Am reușit să văd cum unul din manifestanți era f rău bătut. Cei care nu rezistau erau duși în afara garajului. Una dintre persoane a fost scoasă, s-a creat panică, unul a afirmat: da-l dracu de nenorocit poate să crape... Era scalpat pe dreapta, iar pe stânga curgea sângele... a fost introdus un câine lup. Era la 1 m de mine. Milițienii încercau să-l întărate să ne atace”.

La Militia Capitalei au trecut printr-un **culoar de bastoane**, o metoda folosita, dupa cum se va vedea si din alte marturii, in mod **sistematic, in mai multe locuri de detinere**:

„pe o parte și alta aflându-se milițieni care ne loveau cu bastoane și picioare”

Martora a relatat cum o persoana din grupul lor, doamna Baloi, careia i se gasise la perchezitie o foarfecca în geantă, *„i-a fost tăiat corpul cu această foarfece”*. Sotul acesteia *„căzuse în genunchi rugandu-i să îl bată pe el și să îi cruce soția pentru că au acasă 2 copii”*. Barbatii **erau loviți** de militieni tocmai pentru că *„îi rugau să îi cruce”* pe membrii mai vulnerabili ai familiei.

„Ne-au scos din încăpere, ne-au legat la mâini pe unii cu sarme pe alții cu sfori, cu mâinile la spate, am fost obligați să trecem prin același culoare de bastoane, la capăt aflându-se o altă dubă. Ne-au urcat în dubă... Unul dintre milițieni când l-a auzit pe tatal meu vorbind i-a introdus țeava pustii în gură amenințându-l că îi va zbură creierii. Era în jurul orei 4- 5 dimineața la intrarea în PNT. Jilava se aflau foarte multe dube care așteptau să intre în penitenciar. La un moment dat am cerut voie la toaletă, unul dintre milițieni a coborât spre mine, cu arma îndreptată spre mine și mi-a spus că dacă voi fugi o să tragă în mine. Nu mi-am mai făcut nevoile și m-am scapat pe mine.”

La intrarea in penitenciarul Jilava au fost loviti din nou: „ne-au pus să strigăm iar liberate. Nu mai exista un culoar de data asta, eram presați de partea stângă a peretelui, loviți, dați cu capul de perete”.

„La momentul acela am fost scoasă din celulă și dusă în curtea interioară a fortului unde m-am întâlnit cu fratele meu și alți 10 minori. Majoritatea eram loviți, bătuți, eram singura fată. Unul dintre băieți nu putea să respire, a venit medicul penitenciarului, a observat că are coastele rupte și l-a legat cu fularul. Fratelui meu i-a dat o aspirină pentru durerile provocate la picioare din cauza loviturilor primite la circa 14”.

„Am vorbit cu frații Franz, cu Ileana Badea, care erau minori, ei au ajuns înaintea mea în fortul 13 și au fost anchetați până la 2 dimineața de către securitate, au fost chemați să dea declarații, mulți refuzau să scrie ce li se dicta. Au povestit că [anchetatorii] luau mașina de scris și îi loveau cu ea în cap. Despre inculpatul Pîrvulescu am aflat că era în fortul 13 și este unul dintre torționari.”

Ajunsi din nou la miliția capitalei, copiii și adolescenții au trecut „prin același culoar de bastoane și bocanci”, au fost puși să spele „sangele din noapte de 21, unde fuseseră torturați, am fost puși să spalăm wc urile”.

Introdusi într-o încăpere care semăna cu o sală de clasă, cu tabloul lui Nicolae și Elena Ceaușescu, martora relateaza o situatie revelatoare pentru relatia de adversitate între aparatul represiv violent, care slujea cu abnegatie dictatorul, și populatia de opozanti, care în acest caz era formata din copii și adolescenti, cazuti și ei sub puterea discreționara a adversarului politic:

„băiatul cu coastele rupte la un moment dat s-a ridicat, a luat tabloul și a sărit cu picioarele pe el. s-a creat un haos total. În încăpere au intrat 3 4 milițieni care au întrebat cine a făcut acest gest. Niciunul dintre noi nu l-am pârât pe cel care făcuse această fapta iar milițienii ne-au adunat în fața tabloului sfărâmat, în genunchi, cu mâinile încleștate ca pentru rugăciune să ne cerem iertare că am avut curajul să ieșim în stradă și că am spart acel tablou. Eram în genunchiați, ne rugam și în același timp eram loviți cu bastoanele de cauciuc la tâlpi și peste spate”.

Urmările torturilor psihice și fizice i-au marcat pentru totdeauna pe Nicoleta Giurcanu-Matei și familia ei:

„Pe data de 22 l-au eliberat pe tata de la penitenciarul Jilava, dar din cauza bătăilor a suferit mai multe intervenții chirurgicale deoarece a avut plămânul stâng afectat și s-a stins în următorii ani”.

Rechizitoriul Secției Parchetelor Militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din dosarul nr. 76/P/1990, în care s-au efectuat cercetări față de inculpații Postelnicu Tudor (fost ministru de interne), Vlad Iulian (fost ministru secretar de stat la Ministerul de Interne și șef al Departamentului Securității Statului) și alții, a reținut ca inculpatul din aceasta cauza, Pîrvulescu Marin și alți ofițeri de cercetare penală în cadrul Direcției a VI-a a fostei D.S.S. au insultat, amenințat și lovit mai mulți manifestați în scopul de a obține de la aceștia declarații cu privire la participarea lor la mișcarea de protest din mun. București, precum și cu privire la conducătorii și organizatorii acestei mișcări.

În forma extinsă a acestor concluzii sunt prezentate marturii din dosare penale și procese ale represiunii din decembrie 1989 care se coroborează cu marturia Nicoletei Giurcanu-Matei. “Dosarul Revoluției” (14/P/2014) care se judeca la Curtea de Apel București și procesul crimelor de la Timisoara cuprind mii de cazuri de tortura, ucideri și raniri la Timisoara, București și alte orașe martir. Spre exemplu, pe 17 decembrie, pe langa bataile pe strazi și torturile din arest,

fortele represive ale regimului Ceausescu au trecut la impuscarea pe strada opozanților. “Din totalul victimelor înregistrate la Parchetul Militar Timișoara în ziua de 17 decembrie și în noaptea de 17 spre 18 decembrie au fost ucise prin împușcare 63 de persoane și 224 rănite. Restul de victime, opt morți și 23 de răniți, s-au înregistrat în zilele de 18 și 19 decembrie... În urma reprimării violente a manifestațiilor, sute de demonstranți au fost loviți, maltratați, reținuți și depuși în arestul Inspectoratului și în incinta Penitenciarului Timișoara.

Reproducem doar două exemple ilustrative:

Victima **Trofin Traian**: „[...] de după clădire au apărut acele trupe îmbrăcate în salopete cu căști albe pe cap și cu bastoane și cu scuturi, care **ne-au bătut acolo și noi n-aveam nimic în mână. Acolo am luat-o și eu pe cocoasă, bine de tot, pe spate, că de aceea vorbesc așa și acum.** [...] Lumea era luată și bătută... **Care era prins și bătut era luat și tras către parculețul acela** unde este poarta nr. 2, unde se țineau audiențele la Partid înainte, acolo erau trași la o mașină. **Pur și simplu, erau bătuți și trași așa, pe jos, ca și cum ai trage un sac de ciment, în care mai este puțin ciment în el și-l tragi pe jos. Așa erau duși oamenii ăia acolo. Și femei, și fete tinere, și copii tineri**”⁴⁷.

Victima **Borchescu Ioan**: „**Ne-or încărcat pe toți în mașina aia, dar într-un hal fără de hal. Cu lovituri, înjurături,** cu minuni de lume... **Un ofițer de Miliție, tânăr, era fără caschetă...** **O lovit o femeie bătrână care n-a putut să se urce sus**[...] **O lovit-o pe aia peste gură rău, un om rău de tot...** S-ar putea ști cine-i, pentru că ofițerul de servicii știe cui ne-o predat pe noi. [...] în curte la Miliția Județ. **Acolo o fost tragedia lumii, ce nu s-o văzut nici în filmele de groază... Ne-o pus pe toți pe burtă în curte, [...] nu militarii, subofițerii de Miliție aveau niște pari albi și ne-o bătut cu alea pe burtă, cu mâinile întinse, ne-o bătut până la ora 5,30.** La 5,30, un ofițer mare., îi zice la șoferul de la dubă[...]: «Câți încap în ea, mă?». Și zice: «60 și, dacă îi împachetezi bine, 90.» «**Împachetează-i foarte bine!**» **Ne-o înjurat, cum nu lăsa Dumnezeu, ne-o înjurat, o spus că ne duce să ne puște...** «Avem ziduri destule, mă! V-o trebuit putere? De ce n-ați venit să vă dăm noi? N-ați știut că-i la Miliție puterea?» (...) **Numa' bătaie și bătaie... Pe burtă ne-or ținut o oră și ne-or bătut... Lângă mine era o femeie**[...]. **Am simțit cum tremura inima în ea**[...] **vai și-amar de ea. În stânga mea era un tractorist; când i-o dat un picior în gură, pentru că o vrut să ridice capul, când i-o dat cu piciorul în gură, o și scuipat dinții și i-o dat și un picior în cap: «Mâncă pământ românesc, mă, că ăsta-i pământ românesc!»**”⁴⁸

În forma extinsă a acestor concluzii am oferit și alte analize din literatura de specialitate și exemple de marturii care descriu represiunea din timpul Revoluției de la Timișoara și din Capitală: **Vasile Purica, Radu Vasile, Medeleanu Cristian (18 ani), Popa Ion, Băloi Dumitru, Brânză Ștefan, Kiss Adrian, Iliescu George Dorel (15 Ani), Leca Ștefan, Cristescu Teodor Adrian, Ștefan Gheorghe, Taban Gelu, Pop Petru, Gădină Constantin, Bucur Nicu (21 Ani), Popa Ion, Tudorache Gabriel, Buznea Constantin.**

Tot în concluziile extinse sunt marturii, inclusiv din dosare de ancheta, ale violentelor la care au fost supuși membrii grupului care a încercat să organizeze o manifestație la **Iasi pe 14 decembrie 1989**, fără însă să reușească să iasă în stradă. Aceștia au fost arestați înainte de a-și realiza planul și au fost supuși la torturile cunoscute: **Vasile Vicol (Torturi fizice:** „**Un anchetator a luat un baston de cauciuc și mi-a învinețit bine mâinile, mi-a contorsionat degetele, vreo opt zile după, abia am reușit să scriu declarațiile... O altă tortură era să stai în genunchi; era un dulap de fier, stătea rezemat cum puteai, iar tălpile erau expuse și dădea cât putea de tare cu acel baston... acolo fiind geografia corpului uman, chiar nu știai ce te mai doare...**” și psihice: “**În afară de bătăi erau tot felul de amenințări, intimidări; nu valorai ca**

⁴⁷ Procesul de la Timișoara, volumul IV, pg. 2267

⁴⁸ Procesul de la Timișoara, volumul V, pg. 2546

ființă umană nici doi bani. ne jigneau și înjurau pe mine și familia mea. M-au torturat continuu: fără somn, cu bătăi, cu amenințări că mă aruncă de pe clădire, că mă îneacă”), Cassian Maria Spiridon („Dădeam o declarație urma o repriză de bătaie. Unul mă lovea la tălpi, altul pe spate iar altul îmi dădea cu pumnii în cap”. “Au vrut să mă scoata spion. N-am păstrat nici un secret, n-am rezistat”), Stefan Prutianu (“ma batea la talpi. A fost o ancheta înfiorătoare. Presiunea psihică era combinată cu cea fizică. Am cedat și le-am spus tot ce stiam. Nu m-au crezut că n-am legături superioare. Nici nu aveam, de la mine pornise totul”), Odobescu Valentin, Dumitru Rascanu, Nica Gheorghe, Georgel Moraru, Ioan Berlea, Dascalu Alexandru, Titi Iacob („asezat în genunchi pe scaun cu capul pe fiseț” și „lovit la talpi și palme cu un baston de cauciuc” de anchetatori, în timp ce șeful Securității județene Ciurlau Constantin le spunea acestora „frige-l, incalzeste-l”).

4. Numarul „obiectivelor”. Atacul generalizat în cifre.

În legătura cu numărul persoanelor urmărite de Securitate pe plan intern, respectiv **populația civilă împotriva căreia regimul a planificat, organizat și menținut un atac generalizat și sistematic**, arhiva CNSAS oferă date concrete. Astfel, o măsură a magnitudinii supravegherii și reprimării populației o reprezintă cei peste **26 km liniari de dosare** gestionate de C.N.S.A.S.⁴⁹ (**a treia arhivă de acest gen din Europa**). Existau la acea dată (2018) un număr de **1.301.489** de dosare de urmărire informativă, **în mare parte deschise după anul 1965**. Conform bazelor de date ale CID (Centrul de Informatică și Documentare al Securității) aflate la CNSAS, între **1980-1984** au fost deschise **86.856** de dosare noi, iar între **1984-1989**, încă **161.401**. La care se adaugă, desigur **dosarele deschise anterior**, și **factorul de multiplicare**: fiecare dosar cuprinde în general **mai multe persoane** („anturajul”) care au fost și ele monitorizate, așa cum rezultă și din DUI „Udrea” și Dosarul Penal întocmit de inculpați lui Gheorghe Ursu, aflate la dosarul cauzei; se mai adaugă **dosarele „problema”** (pe domenii de activitate, instituții, care puteau include, fiecare, zeci sau sute de persoane).

Principalul instrument de control al Securității asupra populației era rețeaua informativă, deopotrivă prin atribuțiile pe care le îndeplinea și prin amplitudinea la care a ajuns să funcționeze. A fost alcătuită din mai multe categorii de surse: **persoana de sprijin, informatorul, rezidentul**, și dispunea de un număr mare de **case conspirative și case de întâlniri**, puse la dispoziție de **gazde case de întâlniri**¹⁶ și număra cel puțin **579.176**⁵⁰ dosare de „rețea”, sau „surse” / „informatori”. A fost una dintre cele mai vaste rețele de informatori (raportat la populație) în Europa de est. CNSAS a deconspirat⁵¹ peste 1.500⁵² de foști angajați ai Securității și Miliției ca agenți ai poliției politice, care au încălcat, cei mai mulți pe timpul dictaturii lui Nicolae Ceaușescu, drepturile fundamentale ale omului, fapt pentru care au primit sentințe sau decizii definitive și irevocabile la Curtea de Apel București sau la Înalta Curte de Casație și Justiție⁵³.

⁴⁹ <http://www.cnsas.ro/rapoarte.html>, raportul din 2018

⁵⁰ *Ibidem*.

⁵¹ În baza Legii nr. 187/07.12.1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca poliție politică, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 603/09.12.1999, modificată și completată prin O.U.G. nr. 16/22.02.2006, publicată în Monitorul Oficial, nr. 182/27.02.2006.

⁵² Numele a 1.432 ofițeri și subofițeri fiind deja publicat în Monitorul Oficial al României la nivelul anului 2021 (http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html) și conform rapoartelor anuale ale CNSAS (<http://www.cnsas.ro/rapoarte.html>) alte sute de nume au primit decizie și sunt în curs de publicare.

⁵³ Cifrele avansate de martorul Vasile Malureanu, fost ofițer de Securitate, cu decizie definitivă de poliție politică prin care a încălcat drepturile fundamentale ale omului (a se vedea Decizia 1660 a CNSAS din 30.11.2006) nu pot fi luate în considerare, declarația sa, evident mincinoasă, reflectând efortul de a se disculpa și de a disculpa instituția pe care a slujit-o cu abnegație în perioada dictaturii Ceaușescu (a se vedea în acest sens și articolele publicate de acesta în revista Securitatea, depuse la dosarul cauzei). Pe de o parte, distincția „urmărire informativă” / „supraveghere informativă” este irelevantă, atata vreme cât ambele presupuneau intruziunea în viața privată și încălcarea de drepturi constituționale. Aceasta rezultă și din acțiunile în constatarea calității de lucrător al Securității câștigate definitiv de CNSAS și a căror listă nominală a fost depusă la dosarul cauzei. De asemenea, martorul pretinde că ar fi existat „măsuri de restrângere a bazei de lucru în 1985”, fără a cita materiale documentare care să probeze această afirmație. În realitate, această aserțiune este contrazisă de arhiva CNSAS. Buletinele informative din arhivă, publicate în anii 80, spun contrariul, iar cifrele din CID citate mai sus arată că „baza de lucru” s-a dublat în a doua jumătate a acelei decade. Mai mult, un dosar de urmărire/supraveghere informativă are un titular, dar vizează mult mai multe persoane cărora li se încălcă drepturile. O acțiune represivă care se numără o singură dată (sub forma unei cote de dosar), în realitate se propagă, prin contaminare, la grupuri mari. Aceasta este

Printre documentele păstrate ale Elenei Ceausescu există liste detaliate ale tuturor **persoanelor „cu probleme”, care lucrau în unități de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare. Principalele “probleme” erau cererile de plecare în străinătate, rudele stabilite în străinătate, rudele condamnate politic, ascultarea posturilor străine, în special Europa Liberă. În volumele 174-177, cu mențiunea „Secret. Exemplar unic”, sunt listate în total 2671 persoane „cu probleme”.**

Or, aceste cifre se refera doar la unități de cercetare științifică, care reprezentau un procent infim din totalul întreprinderilor din țară. Este evident că și pentru toate celelalte instituții existau asemenea liste. În acest sens, trebuie menționat că Elena Ceaușescu era responsabilă cu politica de cadre din 1976, când a devenit președintele Comisiei pentru probleme de cadre de partid și de stat a CC al PCR.

Din documente din arhiva CNSAS (de ex. cota D 16527, Vol 63) rezulta ca în România dictaturii ceaușiste, **întreaga populație era suspectă**. Din ordinul „Comandantului suprem” și al Ministrului de Interne, **Tudor Postelnicu**, trebuiau identificate *”în localități, medii, obiective, toate elementele pretabile de acțiuni protestatare”*.

În anul 1978, *„pe baza indicațiilor Comandantului nostru suprem, Conducerea Departamentului securității statului”* a ordonat să se ia *„toate măsurile ce se impun pentru cunoașterea și prevenirea, cu promptitudine a activității acelor care duc acțiuni ostile și se dedau la orice fapte antisociale sub influența propagandei din exterior”*.

Cadrele de Securitate erau condiționate pentru prevenirea oricarei forme de protest. Astfel, „fiecare lucrător” de Securitate și „șefii nemijlociți ai acestora” se făceau *„răspunzători de orice acțiune protestatară, de stradă, indiferent de natura sau scopul urmărit”*.

Regimul cunoștea legislația internațională cu privire la drepturile omului. Ceaușescu semnase - evident formal - Actul final de la Helsinki⁵⁴. Tocmai de aceea **încălcarea acestor drepturi**, care făcea obiectul infracțiunilor împotriva umanității, **trebuia ascunsă** cu orice preț. O probează și următorul ordin: *„Toți lucrătorii de securitate și miliție trebuie să cunoască persoanele care au devenit, chiar peste noapte, nemulțumite că nu li s-au rezolvat cererile, scrisorile, reclamațiile etc, dar mai ales pe cei care sunt semnați de rețeaua informativă... O subliniere aparte se impune pentru cei care uzează de prevederile Conferinței de la Helsinki, cu privire la drepturile omului și cei care provoacă, inițiază sau incită stări de spirit conflictuale”*. (p. 96-96v).

Cu privire la numărul deținuților politic, “bazându-se pe evidența eliberărilor de la Aiud în intervalul 1965- 1989, istoricul Marius Oprea a publicat o listă de **324 de persoane deținute pe motive politice** în penitenciar (condamnate cu articolele speciale prevăzute pentru fapte politice în Codul penal, fără frontieriști și alte categorii) **în perioada în care Nicolae Ceaușescu afirma că în România comunistă nu mai existau deținuți politici**”⁵⁵.

esența totalitarismului – vinovăția prin simpla proximitate. Numărul volumelor trebuie multiplicat cu numărul persoanelor menționate în ele și ale căror drepturi au fost încălcate. În sfârșit, la numărul dosarelor de urmărire care s-au păstrat în arhivă, trebuie adăugat numărul dosarelor distruse, procedural și mai ales distruse la Revoluție. Vasile Mălureanu figurează pe mai multe procese verbale de distrugere a dosarelor la Revoluție, documente procesate și publicate de cercetătorii. A se vedea spre exemplu procesul verbal de distrugere al SRI Diviziunea “B” nr. 0069680 din 28 mai 1991, prin care s-au distrus 61 de dosare de urmărire informativă ale unor personalități culturale, precum Andrei Plesu, Marin Sorescu, Dan Haulica, Mircea Danieliuc, Lucian Pintilie, etc., semnat printre alții de Vasile Mălureanu. Ordinul de mărime al dosarelor din procese verbale de distrugere inventariate de CNSAS depășește 160.000. A se vedea Raportul de activitate al CNSAS pe anul 2015, pagina 28 (<http://www.cnsas.ro/documente/rapoarte/Raport%20CNSAS%202015.pdf>), unde sunt contabilizate 163.518 înregistrări, la nivelul anului 2015.

⁵⁴ Act final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa semnat la Helsinki la 1 august 1975.

⁵⁵ Marius Oprea, „Rezistența anticomunistă – cazuri între 1964-1989”, în Romulus Rusan (ed.), O enigmă care împlinește șapte ani. Timișoara, 1989-1996, Fundația Academia Civică, București, 1997, pp. 19-30, apud Borbely Erno, "Academia politica de la Aiud. Deținuți politici în România anilor '80", Polirom, 2019, p.41.

Numarul total al deținuților politici din România condusă de Nicolae Ceaușescu este însă mult mai mare, dacă ținem cont că, pe lângă Penitenciarul Aiud, opoziții și disidenții regimului erau închși în multe alte locuri, între care amintim Rahova, Jilava, Poarta Albă, Deva sau Codlea. După cum am arătat mai sus, regimul de detenție era caracterizat de lipsuri acute, cu hrană puțină, pregătită în condiții improprii și câteodată în bațjocură, deținuții primind uneori chiar mâțe necurățate și spanac plin de pământ, pietriș și melci. Asigurarea igienei era marcată de aceeași precaritate, deținuții fiind duși la baie o singură dată pe săptămână, iar timpul alocat curățării corpului și hainelor fiind extrem de scurt. Asistența medicală era de cele mai multe ori inexistentă, deținuții așteptând la nesfârșit un medicament care să le curme durerile sau fiind trimși la tratament mult după încetarea unei crize. În plus, cei considerați recalcitranti sau periculoși erau izolați în așa-zumita „restrictivă”, unde, pe lângă izolarea continuă, suportau și un regim alimentar mai drastic: o zi primeau mâncare, o zi nu. În aceste condiții, în anii '80, aici și-au pierdut viața prematur cel puțin doi deținuți politici: Dragoș Oloieru și Ilie Baicu.⁵⁶

Represiunea ceausista și-a atins **apogeul violentei în Revoluția din decembrie 1989**, când conform dosarelor întocmite de procurori, mii de manifestanți au fost arestați și bătuti salbatic, și alte mii au fost ucși sau ranți prin împușcare. A fost culminarea și dovada cea mai concludentă a caracterului criminal al atacului sistematic și generalizat împotriva opozanților săi.

5. Deghizarea de către Securitate a represiunii politice în infracțiuni de drept comun

Martorii Petre Mihai Bacanu, Marius Boeriu și Danut Iacob ilustrează strategia folosită și în cazul Gheorghe Ursu de camuflare “sub acoperirea militiei” a represiunii politice, astfel încât dictatorul Ceaușescu să poată pretinde că nu avea opozanți în Republica Socialistă România.

Arhiva C.N.S.A.S. oferă un vast material probator care dovedește că, în timpul dictaturii lui Nicolae Ceaușescu, deghizarea represiunii politice „sub acoperirea” Militiei și a „altor organe”, prin invocarea unor infracțiuni de drept comun, era o practică generală, sistematică a Securității și în special a Direcției a VI-a Cercetări Penale, structura în care activau inculpații din prezenta cauză.

Un număr semnificativ de exemple extrase din planurile de măsuri, articolele din revista Securitatea și rapoartele Securității depuse ca mijloace de probă la prezenta cauză demonstrează fără putință de tagadă **politica de camuflare a represiunii politice „sub acoperirea Militiei” în perioada Ceaușescu**. Câteva citate semnificative în acest sens:

Inculpatul **Tudor Postelnicu**: „*lucrătorii de Securitate să ia măsuri ferme, fara ca aceste acțiuni să dea prilej de alertare a unor organisme internaționale de drepturile omului*”; „*să acționăm cu militia pentru a evita implicatiile politice asupra intereselor românești peste hotare*”. „*S-a acționat cu bune rezultate, împreună cu organele de militia, pentru neutralizarea acțiunilor ostile prin sancțiuni de drept comun*”, etc.

În sfârșit, din documentele din arhiva CNSAS cota D 16527, Vol 63 rezulta logica necesității camuflării represiunii politice, în cuvintele inculpatului Tudor Postelnicu: „*S-a mers prea mult pe linia unor măsuri de securitate pură, am iesit prea mult în fața, fapt ce a fost exploatat de mai multe persoane, organizații internaționale, și în loc să ne facem un serviciu, ne-am făcut un deserviciu. Toți lucrătorii de securitate să ia măsuri ferme pentru contracararea oricărui influențe ostile și activități clandestine... însă fara ca acțiunile noastre să constituie prilej de adresare a celor interesați... la diferite organe și organisme internaționale și să facă uz de drepturile omului*”. (p. 99v). Tot seful Securității din acel moment, inculpatul Tudor Postelnicu, le-a trasat următoarea sarcină sefilor de securitate județene: „*Să-i găsim ca borfași, ca hoti (subl.m.), să acționăm cu militia, cu alte organe din statul nostru și să nu facem din aceasta o chestiune politică care, ulterior, să aibe implicații asupra intereselor românești peste hotare*”. (p. 99v).

⁵⁶ *Ibidem*

Din alte inscripții aflate la dosarul cauzei (ACNSAS, cota C 4038, Vol 1, cota D 552, etc) rezulta prevalența cazurilor „elementelor periculoase” capabile de „savarsirea unor fapte de natura a afecta securitatea statului”, respectiv “autorii de inscripții cu continut ostil” in care “**s-a inceput urmarirea penala pentru infractiuni de drept comun**” (f. 50v). E vorba de mii de alte cazuri de opozanti politic, cazuri **similare cu ale inginerului Gheorghe Ursu**, care a fost arestat de militia si anchetat in continuare de Securitate in timpul detentiei la militia. Din tabelul statistic „Actiuni si masuri preventive – semestrul I / 1988” din acest dosar descoperim ca la nivelul tarii, Securitatea recusesse la **4.912 „sesizari ale organelor de militia si procuratura”**, de unde se poate trage o concluzie asupra magnitudinii deghizarii represiunii „sub acoperirea militiei si procuraturii” (f. 32-33).

Rapoartele de activitate ale Directiei a VI-a cercetari penale demonstreaza ca transformarea ing. Gheorghe Ursu intr-un infractor de drept comun nu a fost un caz singular in activitatea inculpatilor si a colegilor lor. **Deghizarea represiunii politice sub infractiuni de drept comun a fost regula:**

„Actionand in spiritul Programului de masuri al Departamentului Securitatii Statului pe anul 1985, impreuna cu Unitatea speciala „S”, s-a trecut mai operativ la finalizarea, prin masuri adecvate si, de regula, sub acoperirea organelor de militia, a 81 cazuri de autori de inscripții cu continut necorespunzator. In cercetari s-a acordat o mai mare atentie stabilirii mobilului si scopului urmarit de faptuitori si, atunci cand s-a impus tragerea la raspundere penala, prin extinderea cercetarilor, am realizat aceasta pentru infractiuni de drept comun.”, D 8852, vol. 1, f. 23-24.

Trebuie subliniat ca raportul trimestrial din care face parte citatul de mai sus vizeaza sfarsitul anului 1985, perioada in care, conform probelor din dosarul cauzei, inginerul Gheorghe Ursu a fost anchetat, torturat si ucis de Securitate „sub acoperirea militiei”, el facand evident parte din cele 81 de cazuri de „**autori de inscripții cu continut necorespunzator**”. De altfel, in acelasi an 1985, inculpatul **Pîrvulescu Marin**, a fost evidentiat pentru o „**contributie mai mare adusa la indeplinirea sarcinilor ce au stat in fata unitatii in anul 1985, pe linie de cercetare penala**”.(f. 5v). Conform sefului Directiei a VI-a, acest „mod de solutionare” (mascarea represiunii politice in infractiuni de drept comun) **era aplicat in acele cazuri in care „obiectivul” nu putea fi „influentat pozitiv” si ramanea „ostil”, situatie in care erau necesare „masuri ferme” de „neutralizare”**. O simpla extrapolare a cifrei de mai sus (81 de cazuri pe trimestru) duc la **mai multe mii de cazuri de opozanti politic “solutionate” doar de directia a VI-a a Securitatii in anii '80**.

In toate cazurile celor urmariti sau anchetati de Securitate pentru atitudine “ostila”, fie ca au fost condamnati politic sau acuzati de false infractiuni de drept comun, trebuie luate in considerare actiunile Securitatii impotriva “anturajelor” acestora, care conform “metodicii” institutiei, trebuiau “destramate”. In acest sens este de amintit declaratia victimei Nicolae Litoiu despre vecinii sai din sat, dupa ce a fost arestat:

„Eu vă pot spune doar din povestirile celor care au rămas în urmă, fiindcă nu puteam să mai fiu martor la ele, întrucât eram arestat. Grădinile, casele, împrejurimile, până târziu, aproape de sărbători, au fost supravegheate. Securitate, oameni luați și anchetați, orice persoană care a avut sau n - a avut legătură cu mine, despre care se auzea că am fost prieteni sau chiar prieteni din copilărie. Satul a fost răvășit și au avut foarte mulți de suferit. Grădinile erau înșesate noaptea cu securiști și cu oameni care trebuiau să observe orice mișcare din jurul casei noastre, a cumnatului și a celor bănuți că ar fi avut relații cu noi. Oamenii au fost ținuți sub teroare...”⁵⁷.

6. Rolul central al Directiei Securitatii Statului in reprimarea si „neutralizarea” opozantilor politici ai dictaturii Ceausescu, in cea mai mare parte sub acoperirea “altor organe”

⁵⁷ Borbély Ernő, "Academia politica de la Aiud. Detinuti politici in Romania anilor '80", Polirom, 2019, p. 147

Activitatea Securitatii a fost una eminenta de represiune politica, fiind “*permanent orientata pentru aplicarea neabatuta a hotarilor*” congreselor PCR, “*a masurilor stabilite de Secretariatul CC al PCR*”, iar misiunea “*de cea mai mare importanta a intregului efectiv*” al Securitatii a fost “*Asigurarea securitatii Comandantului suprem*”, (Arhiva CNSAS cota D 13421, vol. 12, f. 1-168, f. 42-42v).

Din documentele depuse la dosarul cauzei si literatura de specialitate rezulta ca *principala metodă ilegală de anchetă folosită de Securitate a fost tortura*, „*cu repercusiuni atât în plan social, ca factor psihologic, de provocare și utilizare a fricii drept instrument de dominație*”, inclusiv “*folosirea bătăii și a subalimentației prelungite, în scopul obținerii de declarații acuzatoare, presiuni morale pentru constrângerea persoanelor anchetate de a declara ce li se impunea*”.

Din documentul CNSAS cota D 120, vol 1 (depus la dosar), rezulta ca preocupari prioritare ale Securitatii – conform indicatiilor primite de la Comandantul suprem – erau „*persoanele care intretin legaturi suspecte cu elemente ostile din cadrul emigratiei, intre care angajati si colaboratori ai postului de radio Europa Libera*” (f. 116), „*anturaje constituite din elemente cu pozitie ostila*”(f. 116v), „*cei care comenteaza negativ politica partidului si statului nostru, unii oameni de cultura, indeosebi in randul scriitorilor din Capitala*”, cei cu preocupari „*de a realiza, in scopul publicarii in tara sau strainatate, lucrari literar-artistice cu continut ostil sau interpretabil* (f. 116v)”.

Toate acestea sunt categorii in care s-a situat Gheorghe Ursu.

In concluziile extinse am prezentat si alte documete din arhiva CNSAS care demonstreaza ca deghizarea represiunii politice, ordonata de dictatorul Nicolae Ceausescu, a fost implementata de Securitate pe scara larga, in mii de cazuri.

Ele dovedesc atat faptul ca metodele de represiune si de camuflare a represiunii au fost politica de stat, sistematica si generalizata, cat si aservirea magistratilor militari fata de Securitate. Multe dintre metodele care se regasesc in aceste documente s-au aplicat in cazul Gheorghe Ursu. Din aceste documente rezulta si alte cazuri de represiune similare cu cel de fata (cum ar fi cele al lui Guseila Ion, Puiu Ioan, Fistioc Ion, Nisipeanu Stefan, Knapik Emil, Bogdan Nicolae, Olteanu Carol, Pantea Gheorghe, Pop Dumitru-Alexandru, Beciu Nicolae, etc), unele dintre ele fiind instrumentate de inculpatii din prezenta cauza. Sunt prezentate cazuri specifice de “compromitere si defaimare” prin dezinformare ca metoda de camuflare a represiunii generalizate si sistematice (spre exemplu cazul Goma), dezinformare folosita si in cazul de fata (ca Gheorghe Ursu ar fi fost un „*speculant notoriu*”, ale carui fapte nu au avut un caracter politic, ca ar fi fost operat de “ocluzie intestinala” si ar fi decedat datorita unor afectiuni cardiace de care suferea).

7. Martorii din prezenta cauza confirma politica lui Ceausescu si a Securitatii de deghizare a represiunii politice in infractiuni de drept comun

Tot in concluziile extinse, pe langa descrierea vastului material probator de la CNSAS depus la dosar, sunt extrase din declaratiile martorilor audiati in aceasta cauza, care confirma si ei **politica lui Ceausescu si a Securitatii de deghizare a invinuirilor politice in infractiuni de drept comun si interesul Securitatii de a aplica aceasta politica in cazul Gheorghe Ursu: Olaru Alexandru** („*Ceausescu, intr-o cuvintare, a spus sa nu mai avem infractori politici, motiv pentru care in situatia in care erau vizate persoane de catre Securitatea statului, orientarea de sus in jos era cu preponderenta sa fie identificate infractiuni de drept comun. Arat ca acest lucru se intimpla mai ales in cazuri de propaganda impotriva orinduirii socialiste...*”), **Neamtu Emond, Negurita Vasile, Malureanu Vasile, Petre Mihai Bacanu, Ivan Stefan, Nicolae Gavrilescu, Dumitraciuc Ion, Cojocarul Gheorghe, Ghebac Radu, Odina Constantin, Palamariu Florinel.**

Alaturi de inscrisurile depuse in cauza, aceste marturii demonstreaza ca actiunea inculpatilor in cazul lui Gheorghe Ursu de a disimula represiunea politica sub un pretext de competenta Militiei, in fapt continuand sa-l ancheteze pe acesta in timpul detentiei la Militie, nu a fost un caz izolat, ci unul tipic, conform cu politica regimului comunist de a ascunde opozitia din interiorul tarii. Ele dovedesc **caracterul generalizat si sistematic, de multe ori disimulat sub pretexte de drept comun**, al represiunii politice din timpul dictaturii ceausiste, executate cu strictete de Securitate si, in mod deosebit, de Directia Cercetari Penale.

In concluzie, in lumina argumentelor expuse supra, va rugam sa constatati faptul ca atat situatia premisa instituita prin dispozitiile art.439 din noul Cod penal (atac generalizat si sistematic lansat impotriva unei populatii civile) cat si cea avuta in vedere de legiuitor in cuprinsul art.358 din vechiul Cod penal (victima a fost o persoana cazuta sub puterea adversarului) se regasesc pe deplin in prezenta cauza.

II. SITUATIA DE FAPT

Un moment important al opozitiei lui Gheorghe Ursu a fost cutremurul din 1977. In calitate de sef de proiect de consolidare la blocul Patria de pe bulevardul Magheru din Bucuresti, el a participat pe 4 iulie 1977 la sedinta cu seful statului, cand Ceausescu a oprit consolidarile blocurilor avariate, masura cu consecinte dezastruoase, dupa cum releva chiar documente ale Securitatii depuse la dosarul cauzei (cum ar fi „*Informarea privind unele aspecte ale lucrarilor de consolidare la imobilele avariate de cutremurul din 4 martie 1977*”). Din aceste documente rezulta nemulțumirea inginerilor, dar si **opozitia** lui Gheorghe Ursu, constient de „*riscul pierderii a mii de vietii omenesti*”, fata de ordinul criminal al dictatorului. **Gheorghe Ursu a fost singurul dintre inginerii nemulțumiti care s-a opus pe fata, afirmand ca "va camasui doi stilpi chiar daca ca suporta costul lucrarii".**

Printr-o scrisoare la Europa Libera, Gheorghe Ursu a informat opinia publica asupra rolului dictatorului in oprirea consolidarilor si asupra riscurilor legate de lasarea blocurilor neconsolidate. Scrisoarea a fost citita de Virgil Ierunca pe 4 martie 1979.

Pe fondul represiunilor politice indreptate impotriva populatiei civile in scopul mentinerii la putere a dictaturii comuniste si a cultului personalitatii lui Nicolae Ceausescu, Gheorghe Ursu a fost incadrat cu o retea informativa. Jurnalul sau a fost rechizitionat de Securitate in decembrie 1984- ianuarie 1985.

1. Denuntul si inceputul anchetei

La data de 21.12.1984, informatoare Securitatii Parguta Croitoru⁵⁸ si o alta colega au preluat o parte din jurnalul personal cu „*continut profund dusmanos*” al lui Gheorghe Ursu, pe care l-au predat ofiterului de Securitate DUMITRACIUC Ion. Acesta a semnalat superiorilor „*insemnarile calomnioase la adresa conducatorului partidului si statului nostru*” din jurnal. Conducerea Directiei a II-a din DSS a dispus imediat aplicarea mai multor masuri de urmarire si restrictionare a drepturilor fundamentale asupra lui Gheorghe Ursu:

- anulara vizei de a efectua calatoria in Statele Unite ale Americii (adresa UM 0617 / Dir II-a catre UM 0200 / Pasapoarte, in DUI Udrea Vol 1 Fila 27)
- **impreama cu Directia Cercetari Penale, efectuarea cercetarii informative** si o perchezitie domiciliara (Raportul Dir II-a, in DUI Udrea Vol 1 Fila 28).
- activitate de filaj (astfel cum rezulta din adresa indicata *infra*).

Pe data de 26.12.1984 Directia a II-a trimite jurnalul astfel rechizitionat catre **Directia a VI-a Cercetari Penale (DCP), unde lucrau inculpatii**. Prin adresa respectiva, Directia a II-a trimitea caietul „*cu inscripuri necorespunzatoare*” si solicita **Directiei a VI-a** sa il analizeze „*urmind ca impreuna*” cu acestia sa efecteze „*cercetare informativa in scopul solutionarii acestui caz*”. (DUI Udrea Vol 1 fila 30). In aceeasi zi, **inculpatul PÎRVULESCU semneaza de primire**.

⁵⁸ A se vedea in acest sens nota directiei a II-a a Securitatii din 09.01.1985, in DUI Udrea Vol 1 fila 34.

Deci, de la bun început inculpații au participat **și la cercetarea informativă** asupra lui Gheorghe Ursu, cercetarea care a inclus întreaga gamă de **incalcare flagrante ale drepturilor omului:**

- violarea secretului corespondenței (a se vedea zecile de scrisori ale familiei Ursu aflate în DUI Udrea vol 1 filele 49-91)
- ascultarea convorbirilor telefonice (a se vedea notele TO a cel puțin 7 Redări convorbiri private ale familiei Ursu în lunile ianuarie și februarie 1985 conspectate de inc. PÎRVULESCU în „Nota de studiu” din 20 februarie 1985 - în DUI Udrea vol 2 fila 11).
- incalcare dreptul la liberă circulație, în țară și în străinătate
- incalcare (prin **rechiziționarea jurnalului intim**, ascultări TO, informatori) a dreptului la viața intimă, familială și privată
- violarea libertății gândirii și a opiniilor, a libertății conștiinței, libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor și libertatea creațiilor prin viu grai și prin scris, prin anchetarea pentru opiniile exprimate în jurnalul sau intim

Tot pe data de 26.12.1984 – UM 0672 („F” filaj) a Securității trimite o adresă către Direcția a II-a care dovedește că **Gheorghe Ursu era în acel moment urmarit de serviciul de filaj al Securității** (DUI Udrea Vol 1 Fila 29).

2. Cercetarea informativă și penală

Pe 4.1.1985 s-a deschis dosarul de urmărire informativă „UDREA”, din care rezulta că inculpații au contribuit direct la cercetarea informativă, și au cunoscut și folosit rezultatele cercetării efectuate de Direcția a II-a în ancheta lor. Drept dovadă stau, printre altele:

- „**Nota de sarcini**” întocmită de inc. PÎRVULESCU Marin la 5.1.1985, din care rezulta că i s-a cerut să raporteze „*zilnic stadiul cercetărilor și verificărilor efectuate*” - DUI Udrea Vol 2 fila 3;
- „**Planul de documentare**” întocmit tot de inc. PÎRVULESCU - DUI Udrea vol 2 fila 4-5;
- „**Notele**” întocmite tot de inc. PÎRVULESCU din 19.01.1985 despre emisiunile de la Europa Libera care au difuzat scrisorile lui Gheorghe Ursu în anii 1979 și 1981 - DUI Udrea vol 2 fila 24
- „**Nota de studiu**” a inc. PÎRVULESCU din 20 februarie 1985 - în DUI Udrea vol 2 fila 11.
- Procesele verbale și dovezile de percheziție (a se vedea, de exemplu, procesul verbal din 17.01.1985 în DUI Udrea Vol 2 Fila 6).

Securitatea era interesată în cel mai înalt grad de legăturile pe care Gheorghe Ursu le avea cu scriitorii și postul de radio Europa Libera, și modul cum a reușit să transmită materialele care s-au citit pe post. S-a verificat corespondența personală, s-a făcut „*instruirea informatorilor și dirijarea acestora..., până la efectuarea cercetării informative, cat și după*”, precum și alte măsuri informative.

Pe 07 și 17.01.1985 inculpații au efectuat percheziții la serviciul și la domiciliul lui Gheorghe Ursu, în cursul cărora au ridicat toate materialele scrise de acesta, inclusiv cele 62 de caiete ale jurnalului sau personal.

Cercetările desfășurate de către inculpați vizau descoperirea „naturii” relațiilor pe care Gheorghe Ursu le avea cu prietenii săi scriitori și cu Europa Libera. De maxim interes au fost fragmentele din jurnal care se refereau la

„cel mai iubit Fiu al Poporului... stîrpitura politica cu gura strimba si cu fumuri napoleoniene, omul care duce de ripa tara, prin autocratia sa obtuza, dar absoluta, arbitrara dar fara replica”, Gheorghe Ursu resimtind din plin „mizeria asta ingrozitoare morala”. (Dosarul Penal / Vol 17 UP, filele 86-88).

Inca de la inceputul anchetei politice, inculpatii au cautat, conform directivelor dictatorului, si deghizarea ei. Inculpatul **Hodis Vasile** a confirmat in mod elocvent „metodica” Securitatii de „gasire a unui pretext pentru a fi arestat de militia”⁵⁹. Pe 18.09.2019 inculpatul a declarat in fata instantei: „Am participat la luarea celor cinci declaratii pentru infractiuni de drept comun... [Inainte de perchezitie], cunoscand sau anticipand cei din Directia cercetari penale [ce ii interesa] mi-au spus: ‘tu vei participa la perchezitia cu valuta... sa stii ce anume ne intereaza’... Si eu am consemnat o bancnota de 5 dolari, etc”. De aici rezulta ca desi sesizarea initiala din partea Directiei a II-a cu privire la jurnal era exclusiv politica, **inculpatii au avut in vedere de la inceput necesitatea disimularii anchetei politice sub un pretext de drept comun.**

La data de 30.01.1985 **inc. PÎRVULESCU Marin a intocmit un raport** cu principalele acuzatii impotriva lui Gheorghe Ursu:

- *"Tine in vederea publicarii un jurnal in care... denigreaza realitatile din tara noastra, politica interna si externa a statului roman... Insemnarile mai contin si grave manifestari de calomnie si defaimare a conducerii de partid si de stat"*
- *"... intretine legaturi cu elemente din emigratia reactionara romana de la Paris, comentatori ai postului de radio autointitulat "Europa libera", de la care a primit si introdus in tara... mai multe tiparituri in limba romana cu continut anticomunist";*
- *"... a furnizat postului de radio autointitulat "Europa libera" 2 materiale in care a comentat de pe pozitii dusmanoase masurile luate de partid in domeniul constructiilor din Romania, ca au facut obiectul mai multor emisiuni";*
- *"A copiat ... referiri la necesitatea luptei impotriva statului si le-a afisat la locul sau de munca, cu scopul de a atrage atentia ca situatia critica ... s-ar potrivi in prezent realitatilor din Romania";*
- *"Avand in vedere ca URSU GHEORGHE EMIL a desfasurat o intensa activitate de propaganda dusmanoasa prin actiuni directe sau prin intermediul unor oficine de propaganda reactionara din strainatate..., impotriva acestuia urmeaza a se incepe urmarirea penala, continuarea cercetarilor sub stare de arest si trimiterea in judecata pentru savirsirea infractiunilor prevazute de art. 166 al. 2 Cod penal".*
- *"Intrucat cel in cauza intretine legaturi apropiate cu unii scriitori care se afla in atentia organelor de securitate pentru conceptiile lor dusmanoase, urmeaza ca in cercetari sa se clarifice si natura relatiilor cu acestia";*

Conform desarului penal intocmit pentru propaganda impotriva oranduirii socialiste, in perioada ianuarie 1985 - mai 1985 inculpatii au luat 19 declaratii lui Gheorghe Ursu, legate de:

- Legaturile si modul in care a contactat angajati ai postului de radio „Europa Libera” (de cel putin 16 ori)
- Legaturile cu Virgil Ierunca si Monica Lovinescu (de cel putin 21 de ori)
- Materialul trimis la Europa Libera in care Gheorghe Ursu alerta opinia publica asupra pericolului de prabusire a blocurilor avariate de cutremur ca urmare a ordinului criminal al lui Nicolae Ceausescu din 4 iulie 1977 (de cel putin 8 ori).

⁵⁹ Cf. martorului Cojocaru Gheorghe.

In aceeași perioadă, sunt folosiți informatori (colegi și vecini), sunt interceptate convorbirile telefonice și este monitorizată corespondența, inclusiv de inc. PÎRVULESCU, ca studia „*materialele existente în DUI Udrea*” (DUI Udrea vol 2 fila 11) și participă la cercetarea informativă, realizând conspecte după notele T.O. a cel puțin 7 redări de convorbiri private ale familiei Ursu, și studiind notele informatorilor și corespondența familiei.

Până la sfârșitul lunii februarie 1985, ancheta a fost eminentemente politică, axată în special pe **legăturile cu Europa Liberă** și în subsidiar despre **prieteni** (în 9 ocazii) și „*scriitorii din anturajul său*” (de 11 ori)⁶⁰.

3. Sfârșitul lunii februarie marchează noua direcție impusă anchetei

La sfârșitul lunii februarie 1985, inculpații au orientat ancheta cu predilecție asupra legăturilor lui Gheorghe Ursu din țară. Astfel, la 27.02.1985 inc. PÎRVULESCU cere verificarea în cartoteca CID informații despre unii din prietenii lui Gheorghe Ursu, fiul lui Gheorghe Ursu, Andrei Ursu, care ar fi fost „influențat” de tatal sau la „manifestări cu caracter ostil”. Inculpații încercau, prin largirea preocupărilor asupra „*anturajului*”, să „*clarifice natura relațiilor*” cu scriitorii „*care se află în atenția organelor de securitate pentru concepțiile lor dusmanoase*”, fără a-l aresta pe Gheorghe Ursu pentru pentru „*săvîrsirea infracțiunilor prevăzute de art. 166 al. 2 Cod penal*”.

Securitatea a încercat să-l răcoleze pe Gheorghe Ursu ca informator pe lângă „*Dan Desliu, Mircea Bacanu, Radu Filipescu și alte persoane, în total un număr de 12*”, însă acesta a refuzat categoric: „*ofiterul respectiv s-a întors la mine și mi-a spus că nu a reușit nimic și nici nu o să reușească, acțiunea fiind ratată*” (cf. decl. lui Dumitraciuc Ion).

La 01.03.1985, Gheorghe Ursu a declarat: „*Refuz să scriu în declarații numele prietenilor, deoarece sint trecuți în jurnal*” (Vol 17 DUP, fila 37 verso). și „*Refuz să declar numele complet al persoanei Erik, intrucit imi este prieten*” (Vol 17 DUP, fila 39 verso).

În legătură cu aceste citate, inculpatul PÎRVULESCU a declarat: „*nu cred că în atâția ani de anchetă să fi făcut vreoa persoană astfel de declarații. Dacă aș fi mers cu o astfel de declarație la șeful de serviciu cred că aș fi fost sancționat*”. Această declarație demonstrează faptul că Securitatea nu accepta ca cei anchetați să refuze să-și „*toarne*” prietenii. Această explicație ceea ce a urmat în cursul anchetei lui Gheorghe Ursu. Prin deturnarea către o infracțiune de drept comun, informațiile despre prieteni puteau fi obținute „*prin alte mijloace*”, respectiv violența fizică și psihică „*sub acoperirea Militiei*”. Refuzul de a menționa numele prietenilor e consemnat și în declarația părții civile Andrei Ursu. Gheorghe Ursu a înțeles intenția inculpaților de a-i implica prietenii într-un „complot al intelectualilor”. Gheorghe Ursu le-a cerut soției și fiului acordul de a refuza colaborarea, intrucât inculpații îl amenințaseră nu numai pe el (i-au strigat, scuturându-l de umeri: „*Te aruncam pe fereastră!*”) dar și ca „*familia va avea de suferit*”. În acest fel Gheorghe Ursu și-a asumat de fapt cel mai dificil risc pentru el. A se vedea în acest sens declarația subsemnatului parte civilă, Andrei Ursu din data de 09.05.1985 data în fața inculpaților (în Dosarul Penal, DUP vol. 17/74-76), care demonstrează că anchetatorii încercau, pe baza notelor din jurnal, să extindă acuzațiile cu privire la intenția lui Gheorghe Ursu de multiplicare și afișare a materialelor „ostile” și asupra fiului său. Andrei Ursu a declarat la 07.06.2017: „*În momentul când a fost amenințat cu privire la familia sa, când a venit acasă tatal meu era extrem de afectat și mi-a spus, mai mult ca o scuza fata de mine și mama mea, că nu poate să declare împotriva prietenilor săi, intrucât nu ar mai fi el însuși.*” A fost momentul de cotitură în ancheta Securității.

4. Deturnarea anchetei politice într-una de drept comun

Intrucât nu rezultau încă destule probe pentru un proces politic, iar „*piesele din jurnal, dat fiind caracterul lor, nu pot fi folosite*”, Iulian Vlad, șeful Securității interne le-a solicitat șefilor de Direcții să afle „*Unde și în ce mod au proliferat acțiunile celui în cauză*”, „*Ce pozitii a avut în timpul cercetării?*” și să „*aprofundeze legăturile în rîndul scriitorilor...*”

⁶⁰ Dosar Penal, DUP Vol 17

mai concret” (DUP Vol 17, fila 81). In acelasi timp, Iulian VLAD le-a trimis celor doi " *un bilețel scris olograf... care conținea un ordin rezolutiv..., ca acțiunea referitoare la infr. prev. de art. 166 alin. 2 din vechiul Cod penal să înceteze... iar pentru operațiunile cu mijloace de plată străine să se continue cercetările de către miliție*" (cf. lui DUMITRACIUC Ion). Astfel, Iulian Vlad i-a indicat sefului Direcției a VI-a, Vasile GHEORGHE, și prin el, inculpaților, **sa foloseasca pretextul cu valuta pentru a obtine de la Gheorghe Ursu ceea ce nu obtinusera "pina acum"**, adica sa "*aprofundeze ... legăturile în rindul scriitorilor*" dar **in arestul miliției**, la adăpost de „*organizațiile pentru drepturile omului*”.

Ancheta politica a fost deghizata prin acoperirea miliției sub un pretext de drept comun (detinere de valuta).

E important de observat ca toate actele intocmite de inculpati incepand cu 04.03.1985 pentru aceasta acuzatie **poarta stampila Militiei**. Inculpatii nici **nu mai apar ca ofiteri ai DSS** si doar ca „*organe de cercetare penala din Ministerul de Interne*”, iar antetul documentelor se schimba in „*Ministerul de Interne, Directia Cercetari Penale*”. „*Directia Securitatii Statului*” dispare, lasand sa se inteleaga ca documentele **ar fi fost create de Militie**. Si la aceasta deghizare a anchetei politice **au participat ambii inculpati, HODIS Vasile** semnand si el acte de cercetare „*sub acoperirea Militiei*”.

La **03.05.1985 inc. PÎRVULESCU** intocmeste un raport in care propune **exact ceea ce a cerut Iulian VLAD** prin ordinul rezolutiv olograf mentionat de martorul DUMITRACIUC si de inculpati:

1. „*Pentru faptele de incalcare a regimului mijloacelor de plata straine, sa fie sesizate org. de militie.*

2. *Pentru manifestari dusmanoase savirsite la locul de munca si pentru legaturile cu postul de radio EL sa fie pus in dezbaterea colectivului de munca”*

Disimularea anchetei politice este consemnata explicit de martorul DUMITRACIUC Ion: „*Acel raport [al inculpatului PÎRVULESCU] a ajuns la generalul Vlad , generalul Macri mi-a solicitat si mie DUI pentru a fi inaintat impreuna cu raportul intocmit de Pîrvulescu, generalului Vlad. Precizez ca am vazut o adnotare a generalului Vlad ... in care se mentiona ca la acest moment nu este cazul de continuare a cercetarilor de catre procuratura militara, avertizarea pe linie de Securitate la locul de munca si inaintarea materialului organelor de militie*”.

5. Ancheta politica a continuat si dupa raportul de incetare a cercetarii penale

Desi raportul din 03.05.1985 a fost aprobat, **ancheta politica asupra lui Gheorghe Ursu de fapt a continuat.**

Astfel, pe 21, 22 si 24.05.1985 inculpatii au luat declaratiile lui Gheorghe Ursu, care au fost trimise Direcției I si atasate DUI al Ninei Cassian, declaratiile trimise de inc. PÎRVULESCU la **05.07.1985**, cu mentiunea ca „*unele aspecte de interes operativ , ce au impus urgenta, au fost semnalate din timp, de catre noi compartimentului de profil din unitatea dvs.*” In toata aceasta perioada Gheorghe Ursu si familia sa sunt continuate urmariti informativ (cf. DUI Udrea Vol 1 filele 94-122).

Abia pe 27.06.1985, **prin adresa conceputa tot de inculpatul PÎRVULESCU**, DCP restituie catre Directia a II-a **DUI Udrea, o dovada in plus ca cercetarea informativa a fost realizata, asa cum s-a stabilit de la inceput, si de inculpati**. Prin adresa respectiva se cere punerea in dezbaterea colectivului a lui Gheorghe Ursu, „*potrivit aprobarilor din raportul comun din 3 mai 1985*”. In aceeasi zi, **inc. PÎRVULESCU propune** sesizarea organelor „competente” pentru „*cercetarea infractiunilor la regimul mijloacelor de plata straine*”.

La data de 03.08.1985 Securitatea organizeaza sedinta ISLGC de avertizare a lui Gheorghe Ursu (DUI Udrea Vol 1 fila 136). In aceasta sedinta insa, Gheorghe Ursu a continuat sa acuze „*conducerea superioara de partid si de stat*” de sistarea lucrarilor de consolidare, care a pus in pericol „*vieti omenesti*”⁶¹.

⁶¹ Relatarea olografa a sedintei este aici: <https://gh-ursu.org.ro/19850803.sedinta.ISLGC.note.Gheorghe.Ursu.Babu.pdf>

Dupa sedinta din 03.08.1985, conform declaratiei lui DUMITRACIUC Ion, sustinuta de in scrisul de mai sus, **Gheorghe Ursu si-a cerut cu insistenta jurnalul inapoi.**

Abia la 14.08.1985 **inculpatul PÎRVULESCU Marin trimite referatul** cu propunerea de NUP catre Directia Procuraturilor Militare (DPM) cerand: „confiscarea speciala a publicatiilor Ethos si Limite ... precum si a **filelor cu continut denigrator si de defaimare din jurnalul personal**, urmand ca **celelalte materiale ridicate cu prilejul perchezitiilor domiciliare sa fie restituite sus-numitului**”. (DUI Udrea Vol 2 fila 43-44). Adresa e insotita de dosarul de ancheta “(continind 90 de file)”.

Col. Stefanescu din DPM a primit acest material a doua zi. Este o masura a **obedientei parchetelor militare fata de Securitate faptul ca rezolutia col. Stefanescu are aceeasi data (15.08.1985), in conditiile in care respectivul ar fi trebuit sa citeasca si sa analizeze cele 90 de file ale dosarului.**

Tot pe 15.08.1985, Directia Procuraturilor Militare noteaza: "*Cazul este cunoscut si analizat la nivelul conducerii Securitatii Statului si MI*" (Dosar 90/P/90 SPM Vol 1 fila 2). Materialul a fost "*Prezentat tov. procuror general la 28.08.85*", sub semnatura lui N. Isculescu, procuror general adjunct si sef al DPM. Aceasta data este ulterioara datei la care inculpatii au pretins ca au incetat anchetarea lui Gheorghe Ursu, dovedind o data in plus **interesul regimului Ceausescu si al Securitatii pentru Gheorghe Ursu, dincolo de momentul simularii sfarsitului anchetei din stare de libertate.**

La data de 29.08.1985 DCP primeste rezolutia de NUP (pentru propaganda) a col. Stefanescu. Insa **aducerea la cunostinta celui vizat de catre inculpati urma sa aiba loc abia pe 24.10.1985, la doua luni dupa primirea rezolutiei, cand disidentul era arestat de mai bine de o luna si era torturat sistematic de inculpati.**

Deturnarea anchetei intr-un caz de drept comun este sumarizata de martorul DUMITRACIUC Ion astfel: „*ca urmare a biletelului scris de generalul Iulian Vlad, s-a continuat urmarirea informativa a lui Ursu Gheorghe si dupa luarea solutiei de NUP in dosarul de securitate*”.

6. Arestarea si continuarea anchetei Securitatii in stare de detentie. Camera 18

Pentru a ascunde mijloacele inumane ce urmau sa fie folosite pentru obtinerea rezultatului dorit in ancheta politica, pe 21.09.1985 Gheorghe Ursu a fost arestat.

In perioada 21.09.1985 - 17.11.1985, desi Gheorghe Ursu nu mai era cercetat „*oficial*” de catre fosta Securitate, iar acesta a recunoscut savarsirea infractiunilor de drept comun, **inculpatii Pîrvulescu Marin si Hodis Vasile au continuat ancheta politica**, prin supunerea acestuia la un regim de teroare ce a constat in:

- loviri si tratamente ce au afectat grav starea de sanatate a victimei si a condus in final la decesul sau
- incarcerarea cu informatori ai organelor de militia si securitate, care au avut ca scop obtinerea prin violenta de date relevante pentru ancheta efectuata de inculpatii Pîrvulescu Marin si Hodis Vasile;
- izolarea severa timp de trei zile in conditii inumane („*incatusat... cu miinile la spate sau legat de pat... cu miinile departate ridicate la nivelul umerilor paralel cu solul... primea o zi hrana, o zi numai apa*”);
- interzicerea legaturilor cu membrii de familie;
- neasigurarea cu intentie a tratamentului medical, in conditiile in care Gheorghe Ursu a solicitat insistent asistenta de specialitate.

Faptul ca Securitatea, prin cei doi inculpati, a continuat ancheta asupra lui Gheorghe Ursu in timp ce acesta era in arestul militiei rezulta, explicit sau implicit, din peste 80 de marturii (Casapu Mitrus Laurentiu - 4, Caracostea Stere - 5, Pascale Gheorghe - 2, Popa Dan - 5, Hirsu Ilie - 1, Palamariu Florinel - 6, Manda Gheorghe - 2, Cimpoieru Vasile - 5, Clita Marian - 6, Radu Gh - 1, Mihai Vasile - 1, Ivan Stefan - 2, Daescu Gheorghe - 1, Dinu Ion - 1, Ionetec Gheorghe - 2, Constandache Ioan - 2, Ionita Stefan - 4, Toader Florica - 3, Ion Nicolae - 1, Munteanu Ion - 3, Dinu Dumitru - 2, Radu Vasile - 1, Ghiorghe Florea - 1, Odina Constantin - 2, Damian Constantin - 2, Cojocaru Gheorghe - 2, Creanga Mihail - 7, Andrei Ion - 1, Scarlet Gheorghe - 1, Ghebac Radu - 3, Damian Costica - 1, Burcea Stefan - 1, Martin Cristian - 4, etc).

Faptul ca unii martori (Ion Nicolae, Radu Gheorghe, Dinu Ion, partial Cojocaru Gheorghe) au negat in instanta ceea ce au declarat la urmarirea penala (desi in general au sustinut ca isi „mentin declaratiile”) nu poate fi atribuit decat reactiei de frica in prezenta fostilor ofiteri de Securitate. In unele cazuri, martorii s-au exprimat deschis ca au fost amenintati de inculpati sau asociati ai acestora (Palamariu Florinel, Popa Dan, Petre Elena - respectiv de catre numitul Dumitraciuc Ion).

Gheorghe Ursu **a fost arestat de Securitate si adus in arestul DCP al DSS**, de unde ulterior a fost transferat in arestul Militiei. Acest lucru rezulta din marturiile lui Creanga Mihail („**Ursu era arestatul Securitatii**”, Burcea Stefan, Damian Constantin („**A fost adus de la securitate la arestul IGM**”), Damian Costica („**Ursu a fost adus de la dir. 6-a a Securitatii**”).

In dosarul de urmarire penala nr.90/P/1990 al Parchetului General, Sectia Parchetelor Militare prin care Clita Marian a fost trimis in judecata in noiembrie 1996 (atasat prezentei cauze) se afla copii dupa procesele verbale de predare-primire a serviciului de paza, unde sunt consemnate si introducerile in camere ale arestatilor, ca si mutarile dintr-o camera intr-alta. De asemenea, in vol. 2, filele 74-75 exista o lista a vecinilor de camera a ing. Ursu pe toata durata detentiei. La pag 87 a aceluasi volum este o lista a tuturor camerelor de detinere unde a stat ing. Ursu, cu datele respective, si o lista a colegilor sai de camera. De aici rezulta cine au fost cei care au stat fie in aceeași camera, fie in camere invecinate in acea perioada cu Gheorghe Ursu. precum si cine au fost subofiterii de paza in fiecare schimb din timpul celor doua luni de detentie.

In prima perioada (**21 septembrie 1985 - 1 octombrie**) Gheorghe Ursu a stat la camera 18 cu Ivan Stefan si Cimpoieru Vasile, care arata ca acesta **fost maltratata inca de la inceputul detentiei**: "**[Ursu Gh.] a povestit ... ca motivul arestarii lui este politic; a spus ca deoarece nu era in interesul regimului sa figureze cu detinuti politici, l-au arestat pentru detinere de valuta**". "...Spunea ca a fost anchetat de Securitate ... **pe cei care il anchetau ii interesa problema jurnalului sau si relatiile cu prietenii**." "la ancheta, Ursu Gheorghe a spus ca **a fost tras de par si injurat**... Oricum, cel care il anchetase fusese de la Securitate". "Era vorba de un jurnal personal... unde scria de familia Ceausescu...". "Mi-a spus... **ca a fost lovit de anchetator... a fost scos... de un securist si dus in corpul de cladire care apartinea securității. ...Ne-a spus cu siguranță ca a fost lovit de anchetator.**"

Din aceste marturii rezulta ca a fost vorba de **mai multi agresori** (a se observa **pluralul** folosti de martori: „**I-au fost date doua palme de anchetatori**”, „**pe cei care il anchetau ii interesa**”, etc). Aceste declaratii se coroboreaza cu cele ale inculpatilor:

Pîrvulescu Marin: „**L-am anchetat pe Ursu impreuna cu ... Vasile Hodis**”, „**In cazul Ursu a fost mai totdeauna prezent si Hodis... Nu-mi amintesc... sa mai fi lucrat si altcineva**”, „**In dosarul privind pe Gheorghe Ursu activitatile de cercetare penala au fost efectuate de mine si de locotenent major Hodis Vasile**”.

Hodis Vasile „... **la toate actele intocmite [trebuiau] sa participe cel putin doi ofiteri...**” si nu a fost „**desemnata vreo [alta] persoana sa participe la instrumentarea acestui caz**”.

Din coroborarea acestor declaratii cu documentele de ancheta semnate de cei doi (inclusiv declaratia luata acestuia pe 24 octombrie) si cu declaratiile martorilor rezulta ca **de la inceputul detentiei si pana la uciderea lui Gheorghe Ursu, ambii inculpati au participat, impreuna, la anchetarea violenta a acestuia.**

7. Bataile administrate de inculpati cresc treptat in duritate, pe masura ce Gheorghe Ursu refuza colaborarea cu Securitatea. Camera 1

Pe 1 octombrie 1985, Gheorghe Ursu a fost mutat la **camera 1**, unde a fost coleg, printre altii, cu martorii Caracostea Stere, Manda Gheorghe, Radu Vasile. Acestia confirma ca ancheta Securitatii a crestea treptat in duritate:

Martorul Caracostea Stere afirma:

„Inca din prima seara a zilei in care a fost introdus in arest a fost scos la ancheta de catre un ofiter anchetator de Securitate despre care Ursu Gheorghe mi-a povestit ca este acelasi cu cel care l-a anchetat si inainte de a fi arestat preventiv si ca avea gradul de locotenent. Cind s-a intors in camera acesta prezenta urme de violenta pe obrazul drept si in zona urechii... Gheorghe Ursu a povestit cum a fost batut de locotenentul de securitate... In zilele care au urmat... Ursu Gheorghe a fost scos aproape zilnic la ancheta si de fiecare data venea batut. Din cite imi povestea, ofiterul anchetator il lovea in special la talpi si la palme cu bastonul si in zona capului, deasupra urechii... Pe masura ce timpul trecea si era scos la ancheta Gheorghe Ursu devenea tot mai pierdut si incoerent in vorbire”.

“... In jurul orei 11 noaptea, a fost dus la ancheta... Povestea ca a fost batut de un capitan sau maior de securitate... spunea ca acel ofiter il mai cercetase cu ceva timp in urma, il lasase si acum il reancheta... Ursu Gheorghe spunea ca era anchetat pentru jurnalele pe care le tinuse...”

“Mi-a spus ca era lovit la interogator de cel care-l ancheta. Mi-a spus ca a scris niste documente impotriva regimului. L-am vazut lovit la palme, ulterior in zona capului. Mi-a spus ca anchetatorul era ofiter de securitate. Aceste urme de lovituri apareau dupa fiecare interogator... In urma loviturilor primite in zona abdominala suferea de incontinenta...”

Cum nu a existat nici un capitan din Directia a VI-a care sa-l fi anchetat pe Gheorghe Ursu, rezulta ca victima i-a mentionat pe **ambii inculpati: maiorul Pîrvulescu si respectiv, locotenentul Hodis**, in diverse ocazii, cei doi fiind **cei care-l anchetasera in stare de libertate** pe Gheorghe Ursu. Acest fapt se coroboreaza cu marturiile celor doi inculpati mentionate *supra*, si anume ca la „**activitatile de cercetare**” cei doi inculpati au participat „**impreuna**” si ca la acest caz nu a mai „**lucrat si altcineva**”.

Continuarea anchetei politice din aceasta perioada e confirmata de martorul Radu Vasile: „*Ursu Gh. Emil ... ne-a spus ca ar fi retinut intrucat i s-a gasit un jurnal (caiet) in care a facut aprecieri injurioase la adresa familiei Ceausescu... a fost scos la ancheta de 2-3 ori si cand a revenit ne-a povestit ca a fost intrebat in legatura cu caietul respectiv*”. Martorul Manda Gheorghe confirma cresterea in violenta a anchetei politice: „*Ursu Gheorghe ne-a povestit ca a fost cercetat de Securitate si ca la Militie a fost adus pentru 'un dolar'. Mai spunea ca avea un jurnal in care scria de familia Ceausescu si ca era corespondent la Europa Libera. Prima data cind a fost scos, la revenirea in camera Ursu Gheorghe isi freca palmele si am vazut ca le avea congestionate... A doua oara cind a fost scos la ancheta, la revenirea in camera Ursu Gheorghe se tineau cu miinile de burta*”.

Intensificarea violentelor a fost confirmata de gardieni (Udrea, Palamariu, Munteanu) si a fost consecinta faptului ca Gheorghe Ursu “**nu a recunoscut la ancheta ceea ce ii interesa**” pe anchetatori. Ca urmare, starea de sanatate a acestuia s-a agravat rapid.

Pe 4 octombrie 1985 lui Gheorghe Ursu i se desface contractul de munca la ISLGG pentru motive **strict politice**, respectiv „*activitate de defaimare a oranduirii socialiste chiar la locul de munca*” si „*relatii clandestine cu posturi de radio straine... care duc o propaganda impotriva tarii noastre*”. Este un indiciu in plus ca Securitatea se ocupa in continuare de cazul sau. S-a considerat ca inginerul devenise „*periculos pentru a mai continua activitatea in cadrul sectiei*”. In sedinta respectiva au fost „*prezenti 102 oameni ai muncii care au aprobat in unanimitate desfacerea contractului de munca*” (se se vedea procesul verbal –DUI Vol1 f 142).

8. Izolarea severa

Gheorghe Ursu a fost pedepsit cu izolare severa intre **15-18 octombrie** pentru ca ar fi avut “o *comportare necorespunzatoare fata de subofiterii din post si sfideaza cadrele din cadrul conducerii directiei*”. Martorii arata in sa ca Gheorghe Ursu era „*linistit*”. Nu apare in nici un document, si nici autorul raportului, martorul Alexa nu ofera numele celor pe care victima i-ar fi “sfidat”.

Regimul de la izolare a fost inuman: „*incatusat ... cu mainile la spate sau legat de pat... [sau] cu mainile departate ridicate la nivelul umerilor paralel cu solul... si primea o zi hrana, o zi numai apa*”, respectiv: “*in lanturi si catuse in pozitia in picioare cu mainile lateral intinse prinse cu catuse de pereti si executind in aceasta pozitie 17 ore zilnic*”. Urmele de catuse de pe incheieturile mainilor persoanei vatamate Gheorghe Ursu sunt confirmate si de partea civila Andrei Ursu, care a sesizat urmele de catuse „*pana la os*” pe cadavrul tatalui sau. De asemenea, martora Ulmeanu Petruta, avocata lui Gheorghe Ursu, a observat pe 15 noiembrie 1985 “*la incheietura miinilor urme pronuntate de catuse, pina la os*”. Conform apelului publicat de mai multi prieteni in anul 1990, „*toti cei care l-au vazut la crematoriu – au constatat ca Ursu avea la incheieturile mainilor urme de catuse purtate vreme indelungata*”⁶². Alti martori (Martin Cristian, Palamariu Florinel, Ghebac Radu etc) au confirmat atat regimul inuman de la izolare, cat si faptul ca “*motivele raportului de pedepsire i le-a dictat seful de arest*” lui Alexa Ion. Or, seful arestului nu avea nici un motiv personal sa-l pedepseasca pe Gheorghe Ursu. Creanga Mihail nu l-a anchetat pe Gheorghe Ursu, deci n-ar fi putut constata eventualele „*injurii contra conducerii DCP*” ale acestuia. Mai mult, seful arestului a declarat: „*Ursu Gheorghe Emil [era] anchetat de Securitate si 'nu este treaba noastra'*.” Iar martorul Clita Marian confirm ca Gheorghe Ursu fusese pedepsit pentru un “*pretext inventat de anchetatori*”.

Din cele de mai sus rezulta ca anchetatorii Securitatii, respectiv inculpatii, au dispus incarcarea lui Gheorghe Ursu la izolare severa **pentru a-l determina pe acesta, „sa divulge si numele altor colegi”** (Caracostea) „*si ce bani a primit*” pentru scrisorile sale „*care erau impotriva regimului de atunci*” (Pascale).

9. Regimul de exterminare aplicat lui Gheorghe Ursu este extins si in celula de arest, Securitatea folosind doi informatori violenti. Camera 30

Conform documentelor arestului IGM aflate la dosarul cauzei, Gheorghe Ursu a fost mutat la camera 30 din “arestul mic”, supranumit „Catanga”, al arestului Militiei pe **18 octombrie 1985**, impreuna cu **Clita Marian si Radu Gheorghe**. Cei trei au ramas acolo pana pe 14 noiembrie. Mutarile pe Catanga se intamplau “*cand un arestat nu recunostea fapta [...]* **in sensul dorit de anchetatori**”. Cel mutat in arestul Catanga, sau “arestul mic”, erau “*supus unei torturi psihice din cauza conditiilor impropii*”, conform declaratiilor mai multor martori. De retinut si faptul ca “*celulele din arestul mic aveau tehnică de ascultare și de la compartimentul T.O. al Direcției CP a Securității, compartiment care era într-o încăpere din curtea din spatele arestului a corpului de gardă*” (martorii Palamariu, Udrea).

⁶² Dan Desliu, Radu Albala, Constantin Teodori, Octavian Sava, Flacara nr. 10, 1990, “*Pentru ce a fost ucis Gheorghe Ursu?*” (<http://gh-ursu.org.ro/amintiri.html>)

CLITA Marian si RADU Gheorghe erau informatori violenti, care l-au supus pe Gheorghe Ursu la un **regim de tortura fizica si psihica**. Dintr-un numar edificator de marturii rezulta ceea ce a fost astfel sumarizat de martorul GHEBAC Radu: „*Ursu Gheorghe Emil era cercetat de Securitate*”, „*i s-a inscenat faptul ca detinea in mod ilegal valuta, iar arestatii Clita Marian si Radu Gheorghe au fost introdusi in aceeasi celula cu Ursu Gheorghe Emil pentru a-l determina sa recunoasca faptele de care erau interesati cei de la Securitate*”. Gardianul Palamariu stia din proprie experienta ca cei doi erau informatori: „*pentru că eu eram cel care îi scoteam pentru rapoarte în anumite încăperi din cadrul arestului*”. Cei doi interogau victima strict despre problemele politice care ii interesau pe inculpati, avand acces la jurnalul lui Gheorghe Ursu („*un material pe care se presupunea că victima l-a scris*”), din care „*agresorii citeau victimei dintr-un material scris... pe care se presupunea că victima l-a scris*” in care „*era vorba de scrieri împotriva regimului comunist și a soților Ceaușescu*”, facand referiri **la declarațiile făcute „sus” înțelegând prin aceasta la anchetă**” (Martin Cristian, Godeanu Gheorghe), motivul anchetei incluzand si „*o scrisoare*” intocmita de victima **“pentru a fi transmisă la Europa Liberă”** (Clita Marian).

De altfel, Clita Marian si-a dovedit calitatea de informator in declaratiile sale – respectiv dand informatii pe care nu le-ar fi putut cunoaste decat in urma „prelucrării” de catre inculpati. In fata acestei instante Clita Marian si-a mentinut si repetat declaratiile din 1990 si ulterioare, in care a recunoscut ca el si Radu Gheorghe au fost informatorii Securitatii si au avut directa legatura cu anchetatorii Directiei a VI-a, carorea le-au dat informatii despre Gheorghe Ursu, respectiv „*persoane plecate în afară*” care erau **împotriva sistemului comunist și lui Nicolae Ceaușescu**, informatii despre care declara ca **“erau cunoscute și de către organele securității”**. Clita Marian recunoaste practic ceea ce au declarat multi dintre martori, si anume ca a fost informatorul Directiei a VI-a a Securitatii. Acest lucru mai rezulta si din informatiile pe care Clita Marian le are din dosarele intocmite de Securitate lui Gheorghe Ursu. Informatia legata de ceea ce stiau organele Securitatii nu putea sa o afle, evident, decat de la acestia. Tot numai de la acestia putea sa afle numele acelor persoane “din afara” cunoscute de Gheorghe Ursu si care *militau “impotriva lui Nicolae Ceaușescu”*. Nici “*notele informative date de dl Ursu*” pe care Clita Marian declara ce “*le-a avut*” (evident extrase din DUI “Udrea” si din dosarul penal) nu puteau proveni decat de la anchetatorii lui Gheorghe Ursu din Directia a VI-a, respectiv inculpatii, care au avut aceste dosare in posesie. Martorul Clita Marian declara ca Radu Gheorghe **“a fost folosit ca informator al securității”**.

Faptul ca datele obtinute de la Gheorghe Ursu de catre cei doi informatori din celula au fost folosite de inculpatul **PÎRVULESCU rezulta fara dubiu din adresa din 22.10.1985 a numitului PÎRVULESCU** catre Securitatea Municipiului Bucuresti (SMB) (DUI Udrea vol 1 fila 149). Adresa se refera la o „*sursa*” folosita in acel moment de inculpat care ar fi reprodus o discutie cu Gheorghe Ursu (care i s-ar fi „*confiat*” in legatura cu o presupusa „*intentie*” a fiul acestuia, Andrei Ursu). Acea „*sursa*” nu putea fi in acel moment decat un coleg de celula al lui Gheorghe Ursu. Or, in celula lui Gheorghe Ursu nu se aflau in acel moment (22.10.1985) decat Clita Marian si Radu Gheorghe. Rezulta logic ca **unul din cei doi (sau ambii) au fost „sursa” inculpatului PÎRVULESCU**.

Coroborand marturiile si documentele rezulta fara dubiu ca **cei doi informatori erau in legatura cu anchetatorii de la Securitate, respectiv inculpatii din aceasta cauza, si erau instruiti de acestia**.

Conform declaratiile martorilor (Ghebac Radu, Popa Dan, Clita Marian, Radu Gheorghe, Pascale Gheorghe, Martin Cristian, Ionita Stefan, Udrea Marian, Munteanu Ion, Barabancea Traian-Doru, Palamariu Florinel), la ordinul Securitatii Gheorghe Ursu a fost supus unui regim de tortura si in celula de arest, de catre cei doi informatori, fapt cunoscut si incurajat de gardieni si conducerea arestului. Spre exemplu:

- Era vorba de „*executarea unui ordin dat de Securitate care cei din celula trebuiau sa-l execute*”. Ordinul includea „*schingiuri*”, iar „*persoanele care executau ordinele Securitatii se numeau Clita si Gicuta... Clita si Gicuta actionau numai la ordinele Securitatii si nicidecum din propria lor initiativa, fapt relatat de chiar ing. Ursu... De fiecare data cind era batut, nu numai eu puteam sa aud urletele lui, ci toti arestatii*” (Pascale Gh.)

- Despre faptul ca Radu Gheorghe și Clită *“se poartă urât cu dansul... știa tot arestul, nici nu aveau voie subofițerii să treacă pe la ușa dânsului și nici să intervină atunci când auzeau zgomote din celulă... Direcția a 6a putea să dea ordin șefului de arest vizând comportamentul deținuților Clită și Radu, exista o colaborare între șefi.”* (IONITA Stefan)
- Pentru ceilalti arestati era *„un fapt notoriu ca Gheorghe Ursu este impotriva lui Ceausescu... impotriva sistemului... In timp ce Ursu era schingiuit, era intrebata de scrisori trimise afara din tara si ce bani ai primit pentru ele, scrisori care erau impotriva regimului de atunci”* (PASCALE Gheorghe)
- *“Zgomotele [batailor] erau atât de puternice încât se auzea prin zidul despărțitor dintre cele două celule sau prin ușă. Am auzit cum cei doi agresori întrebau victima despre un manuscris și despre Elena și Nicolae Ceaușescu... „Ce ai scris? ” „De ce ai scris?”. Eu am chemat subofițerul ... să ia măsuri.... Pentru că m-am revoltat, ca pedeapsă am fost băgat la izolare 5 zile și bătut. Era ca un joc între supraveghetor și agresor... Motivele erau în legătură cu persoane care ar fi știut despre existența jurnalului”, “i se aduceau tot felul de vini cum că unelțește impotriva Elenei și lui Nicolae Ceausescu”, că “ar fi scris un protest care ar fi ajuns la Europa Liberă”.*(MARTIN Cristian).
- *„Despre Ursu Gheorghe am aflat ca... avea legaturi cu Europa Libera si Vocea Americii, ca nu a recunoscut la ancheta niciodata faptele ce i se imputau si de aceea fusesera introdusi in camera cu el cei doi informatori [...]* *De cate ori detinutul era dus la ancheta, se facea o audiere a lui in camera de catre Clita si Radu Gheorghe si aceasta discutie era interceptata telefonic prin T.O. prin care se interceptau convorbirile din camera, astfel ca cel ce asculta auzea tot inclusiv urletele”* (Udrea Marian)
- *“[inginerul Ursu] era maltratat zilnic de cei doi deținuți menționați anterior... Eu personal am asistat la o asemenea scenă văzând pe vizeta celulei cum Clită îl lovea pe Ursu cu papucii de casă în zona abdomenului. Am raportat tratamentul la care Ursu era supus șefului de arest, iar acesta mi-a spus că nu e treaba noastră, să nu mă bag, „să nu îl mai bruiez la cap”. “Știam că Ursu era arestat pentru o chestie de doi bani, i s-a pus in carca, cativa dolari, nimicuri, nu era Gh. Ursu valutist”. “Era o infracțiune banală de drept comun, cu o valoare foarte mică”; “Cei doi deținuți cu care stătea doreau să afle informații despre jurnalului acestuia. Ii reproșau că a scris scrisori la Europa Liberă sau Vocea Americii împotriva lui „Tăticu”, adică a lui Nicolae Ceaușescu. Interesul lor real [al Direcției a VI-a] era cel rezultat din întrebările puse de cei doi deținuți legate de jurnal și de scrisorile adresate posturilor de radio străine, erau intrigati [pe inregistrare: „ofticați”] de faptul că Gheorghe Ursu nu declarase nimic în cursul anchetei”.*
- *“Îmi amintesc de Clită atunci când dădea note informative despre Ursu cum spunea că „Dacă îl sparg pe acesta, îmi reduc pedeapsa”. Din câte știu informatorii aveau un câștig la pedeapsă de cca. 15 zile la o lună. În plus, aveau un tratament mai bun în arest.*
- *“Dacă ar fi recunoscut cum si in ce fel au ajuns scrisorile lui, memoriile lui, la Europa Libera, sau Vocea Americii [...] sau daca jurnalul lui care l-a tinut personal, ar fi recunoscut unde il tinea, cine il avea, el nu mai putea nimic”, “ar fi fost în viață”* (Palamariu Florinel).

Din registrele cu situatia arestatilor pe camere rezulta ca martorii MARTIN (Cocolos) Cristian, PASCALE Gheorghe si GODEANU Gheorghe au stat intr-adevar la **camera 31 in aceeasi perioada**. Conform schemei arestului „Catanga” prezentata de martorul CREANGA Mihail, confirmata de alti subofiteri de paza, **aceasta camera se afla langa camera 30.**

Din marturii rezulta ca cei doi inculpati, ca anchetatori ai victimei, i-au „prelucrat” pe informatori de camera pentru a obtine de la acestia datele pe care nu reusera sa le obtina pana atunci, respectiv „*natura relatiilor cu prietenii*”, „*canalele de comunicare cu Europa Libera*”, „*scrisori trimise afara din tara si ce bani a primit pentru ele*”. Or, stim ca in timpul anchetei in stare de libertate, **victima a refuzat sa dea numele unor prieteni si a negat cu vehementa ca ar fi primit vreodata „rasplata sau remuneratie materiala”** pentru scrisori, pe care le-a scris „*constrins de propria constiinta*”. Sa reamintim ca remunerarea materiala era una din „legende” pe care Securitatea incerca sa le planteze in legatura cu scrisorile opozantilor la Europa Libera. Din inscrisurile de la CNSAS depuse la dosarul cauzei rezulta ca o astfel de „versiune” avea doua beneficii pentru Securitate. Pe de o parte, se incerca astfel decredibilizarea si compromiterea autorilor in ochii opiniei publice, actele lor de opozitie fiind prezentate ca ale unor „mercenari” („cozi de topor”) aflati in slujba „*remunerata*” a „agenturilor imperialiste”.

Marturiile din dosarul cauzei si documentele din dosarul penal intocmit lui Gheorghe Ursu de inculpati demonstreaza o suprapunere exacta intre intrebarile puse de informatorii de camera si ceea ce ii interesa pe inculpati (atat in ancheta din stare de libertate cat si din timpul detentiei). Coroborate si cu adresa din 22.10.1985 a inculpatului PÎRVULESCU mentionata mai sus, aceste probe dovedesc ca tratamentul din celulă aplicat lui Gheorghe Ursu a fost dirijat si „*depindea numai de Securitate*” (Creanga Mihail, 1.11.2022), fiind parte integranta din ancheta inculpatilor.

10. „La Securitate unde era anchetat”, Gheorghe Ursu a fost „batut bestial” de catre inculpati

Correspondenta legata de Gheorghe Ursu din acea perioada (octombrie-noiembrie 1985) intre ambasadorul GAVRILESCU de la Washington, ministrii HOMOSTEAN George, STEFAN Andrei, alti oficiali din Ministerul de Externe, sefii Securitatii POSTELNICU Tudor, Iulian VLAD, Aristotel STAMATOIU (din DUI “Udrea” si alte inscrisuri de la CNSAS, aflate la dosarul cauzei), cat si marturia lui DUMITRACIU Ion care se refera la informariile pentru „Cabinetul II” – demonstreaza interesul regimului Ceausescu pentru cazul Gheorghe Ursu. In aceste conditii, este evident ca **ceea ce s-a petrecut in continuare in timpul detentiei sale la militie nu avea cum sa fie intamplator, ci a fost ordonat de factorii de decizie ai dictaturii ceausiste.**

La data de 23.10.1985 Securitatea intocmeste o „Nota” privind pe Gheorghe Ursu in care se mentioneaza ca „*incepind din data de 21.09.1985 se afla retinut pentru cercetari de organele de militie*”.

Pe data de **24.10.1985 inculpatii iau o noua declaratie lui Gheorghe Ursu**. Cu aceasta ocazie, Gheorghe Ursu este interogat **daca mai detine „la domiciliu sau in alta parte” „alte publicatii detinute contrar legii sau cu continut necorespunzator”, sau „anticomunist”**. Acest document reprezinta un act de cercetare penala, fiind o **declaratie** legata eminamente de **miza politica** a cazului (documente cu continut „*anticomunist*” sau „*necorespunzator*”) data in fata celor doi inculpati ca „**organe de cercetare penala**” (calitate in care acestia si **semneaza** actul) si fiind **atasata la Dosarul Penal** intocmit de inculpati lui Gheorghe Ursu. (Dosarul Penal, DUP Vol 17, fila 9).

Si din această inscris rezulta ca inculpatii il anchetau in continuare pe Gheorghe Ursu in legatura cu „*inscrisurile cu continut necorespunzator*” detinute de acesta. Trebuie amintit faptul ca inculpatii au negat cu insistenta, timp de 25 de ani, in zeci de declaratii date in fata organelor de ancheta si a instantelor, pana si faptul ca l-au intilnit pe Gheorghe Ursu in timpul detentiei. In fapt, inca din 1990 au pretins ca „*pana la deces*” **ei nici nu ar fi „stiut ca Gheorghe Ursu fusese arestat”(!)**.

Faptul ca cei doi l-au anchetat si torturat sistematic pe Gheorghe Ursu in toata perioada de arest rezulta dintr-un numar covarsitor de marturii:

Declaratia martorului Palamariu Florinel:

“Am primit un bon de la un subofițer de securitate de la Direcția 6 pentru a-l scoate la anchetă. L-am luat [pe Gheorghe Ursu]... și l-am predat unui subofițer de la Direcția 6. După aproximativ o oră și

jumătate tot eu am fost cel care l-am preluat de la același subofițer și l-am introdus în camera de arest. Dl Ursu, în momentul în care l-am dus, s-a prezentat normal, iar la întoarcere am observat că era roșu la față și aveam senzația că are momente de instabilitate în timpul mersului, un fel de legănat în timpul mersului.

Prima dată când a venit subofițerul de la Direcția a 6 a, biletul de scoatere la anchetă era semnat de maiorul Pîrvulescu și știu acest lucru că diferea de biletul de scoatere al miliției.

"A doua oara cind a fost scos din arest Ursu Gheorghe, s-a intamplat tot ca urmare a solicitării Securitatii, ca urmare a unui ofițer tot din cadrul militiei... Acesta mi-a spus ca colegii de la directia a VI-a vor sa-l aduc pe Ursu Gheorghe la ancheta... Arat ca si de aceasta data l-am vazut pe Ursu Gheorghe si cand s-a intors de la ancheta, acesta fiind tot rosu la fata... Mentionez ca inca de doua ori l-am mai scos din arest pe Ursu Gheorghe la solicitarea Securitatii..."

"...suma de bani in valuta... extrem de mica ... nu justifica cercetarea acestuia de catre Directia Cercetari Penale a Militiei... de la ancheta maiorului Popescu [de la IGM] nu s-a intors niciodata rosu la fata si nici cu probleme de mers".

"Eu cred ca domnul Pîrvulescu l-a batut pe Ursu Gheorghe intrucat acesta l-a scos la ancheta in ziua in care s-a intors rosu la fata"

Tratamentul la care a fost supus in ancheta a contribuit la degradarea starii de sanatate a lui Gheorghe Ursu:

"[Victima] prezenta semne vizibile de înrăutățire a situației, eu văzându-l la momentul la care făceam controlul la camerele de deținere, la luarea serviciului în primire. Dl Ursu era cu capul aplecat în piept și ținea mâna la burtă. Cu câteva zile înainte [de momentul în care a fost dus la spital], cred că 4,5 zile, era vizibil că se simțea rău". (Palamariu Florinel, 07.05.2022, ICCJ)

Clita Marian si-a reiterat pe 06.09.2022, in cea mai mare parte, declaratiile initiale, din anii 90, care se coroboreaza cu majoritatea covarsitoare a celorlalte marturii din dosar. Din acesta declaratie rezulta ca Gheorghe Ursu ***"era cercetat de Direcția Securității Statului"*** si ca această practică (de retinere la Directia Cercetari Penale a Militiei a unor persoane anchetate de Securitate ***"era constantă în cadrul Direcției Securității Statului și Direcției Cercetări penale"***).

Ca si martorii Creanga, Ionita (inclusiv in fata acestei instante), martorul declara ca Gheorghe Ursu ***"nu era anchetat de organele de miliție, dosarul cu valuta fiind făcut doar pentru a fi ținut la dispoziția securității. Miliția era subordonată securității"***. Clita Marian confirma violenta anchetatorilor de la Securitate, care conform probelor din dosar, erau inculpatii:

*"dl Ursu, la ora 09.00, a fost condus de organele de miliție, la anchetă, la organele de Securitate, care aveau sediul la et 1, la o clădire lipită. A fost întors în celulă în jurul orele 12.00. Dl Ursu era puțin răvășit, avea ceva pete de sânge în jurul gulerului la cămașă și l-am întrebat cum a decurs ancheta. În răspuns, dl Ursu a spus că a primit „câteva palme, câteva picioare". Martorul confirma si ca si in alte ocazii, Gheorghe Ursu a venit batut de la ancheta, adica ***"venea subtire, cu o palmă în cap, cu un capac în ureche"***."*

Gheorghe Ursu "i-a povestit" martorului Constandache Ioan la spitalul Penitenciarului Jilava, inaintea operatiei si mortii ***"ca este detinut din motive politice, respectiv pentru tinerea unui jurnal intim in care exprima dezaprobarea fata de regimul existent la acea data in tara"***."Referitor la modul in care se desfasurase ancheta, Ursu Gheorghe mi-a relatat ca ***a fost maltratata de anchetatori. Mi-a spus ca i se bagase pe git o chestiune de valuta si ca astfel a fost arestat"***.

Ionita Stefan si-a sustinut si repetat marturia la fiecare din audierile sale in timpul judecarii cauzei pe fond si in apel:

„Stiam despre Ursu Gheorghe ca era cercetat de Directia a VI-a a Securitatii - asa cum stiau toti din arest”. „L-am vazut o data sau de doua ori cind era adus Ursu Gheorghe de la ancheta de la Directia a VI-a fiind tinut de subofiteri pentru a se deplasa...”. „Ursu Gheorghe stiu ca a fost scos de multe ori la ancheta la Securitate... eu am vazut de circa 3-4 ori.

„situatia lui Ursu Gheorghe se degrada, iar la un moment dat deja abia putea să se dea jos din pat. Acest lucru s-a datorat tratamentului care era aplicat acestuia de cei care il anchetau, precum și de cei cu care stătea în cameră”.

Cunosc că Direcția 6 a Securității îl cerceta pe dl Ursu, nefiind arestatul miliției. Am văzut când era condus la anchetă de ofițerul de la CP Direcția a 6a și îl ducea la etaj. L-am văzut și când se întorcea de la anchetă și am observat că se vâita și uneori nu se putea ține bine pe picioare. Stiam că Ursu nu era arestat de miliție, întrucât pe ofițerii noștri de miliție îi cunoșteam și nu i-am văzut să-l ia pe dl Ursu la anchetă. La scoaterea din arest venea personal ofițerul la ușa arestului și prezenta bonul de anchetă pe care era numele deținutului care urma să fie scos la anchetă... Știam de la informatori că dl Ursu era bătut în anchetă”.

Declartia martorului Daescu Gheorghe:

„Despre Ursu am aflat ca la Securitate unde era anchetat ar fi fost batut bestial si dupa iesire am auzit ca ar fi murit”

Declaratia martorului Dinu Ion:

„Colegii mi-au spus ca Gheorghe Ursu a fost batut de cei de la Securitate si ca din cauza asta a murit”.

Declaratii anterioare ale lui Clita Marian:

„Ursu era anchetat de Securitate in legatura cu un jurnal in care consemnase opinii personale impotriva conducerii de stat si partid... venind de la o ancheta... a inceput sa se plinga ca ii este rau de la stomac, prezentind simptome de voma si scaune repetate. In noaptea urmatoare a ajuns sa vomite sange”. „...ancheta [era] desfasurata in birourile Securitatii, de unde acesta revenea in camera batut...”. „Am inteles de la victima ca cercetarea cu privire la aceasta infractiune [valuta] se terminase, dar interogatoriile erau luate la DSS. Am aflat de la victima ca aceste interogatorii erau brutale deoarece el nu vroia sa colaboreze cu organele Securitatii cu privire la existenta sau trimiterea in afara tarii a unor materiale cu caracter de propaganda. Mai ales dupa ce era scos la interogator l-am vazut cu urme de lovituri. Am vazut ca fata prezenta urme de palme si de citeva ori cu sange pe camasa.”. „In toata perioada oct – nov. 1985 victima a fost dusa la DSS. Petele de sange le-am vazut in zona bustului.”. „ing. Gh. Ursu era frecvent scos din camera si cercetat de ofițeri de Securitate care-si aveau sediul in cladirea invecinata. Din spusele lui Ursu... el era intrebat despre scrierile dintr-un jurnal care ii fusese luat de anchetatori odata cu perchezitia facuta la domiciliul si la serviciul sau. De cate ori venea de la ancheta ne marturisea ca ancheta decurgea doar cu injuraturi si loviri.”.

Declaratia martorului Radu Gheorghe:

„Ursu Gheorghe ne-a povestit ca a fost cercetat de Securitate si ca la Militie a fost adus pentru 'un dolar'. Mai spunea ca avea un jurnal in care scria de familia Ceausescu si ca era corespondent la Europa Libera. Prima data cind a fost scos, la revenirea in camera Ursu Gheorghe isi freca palmele si am vazut ca le

avea congestionate... A doua oara cind a fost scos la ancheta, la revenirea in camera Ursu Gheorghe se tinea cu miinile de burta".

Declaratia martorului Pascale Gheorghe:

"...Ursu Gh. la WC-ul arestului, mi-a spus ca 'Nenorocitii astia ma omoara!' - Cine domnule ? - Cei de sus - Securitatea - si astia de jos'. **Era vorba de executarea unui ordin dat de Securitate [pe] care cei din celula trebuiau sa-l execute**".

Declaratia martorului Popa Dan:

„... Gheorghe Ursu ... era anchetat atit de cei din Militie cit si de cei din Securitate, iar celula in care se afla era data in consemn... cind s-a intors Ursu Gheorghe de la ancheta am vazut ca era rosu la fata si se tinea cu miinile de burta...". Martorul a meninut si reitereat aceste date la in fata instantei de apel, la 10.09.2020

Declaratia martorului Hirsu Ilie:

"... Gh. Ursu ... mi-a marturisit ca **a fost batut in timpul anchetei ca sa spuna ce vroia anchetatorul**. Am inteles de la plontoanele care l-au adus pe Ursu cu targa ca acesta **era detinut politic... Mie Ursu mi-a spus ca a fost batut de anchetatori pe criterii politice**..."

Declaratia martorului Casapu Mitrus Laurentiu:

"Cam cu 2-3 zile inainte de a fi dus la spitalul penitenciar Jilava, ing. Ursu a fost scos la ancheta dimineata, si adus de acolo batut intr-o patura, intrucit nu mai putea merge. Ursu acuza in special dureri abdominale. Cert este ca fusese scos la ancheta de anchetatorul lui... care era maior... PÎRVULESCU sau Florescu. In tot timpul care a urmat a urlat de durere, dar nu i s-au acordat ingrijiri medicale".

Declaratia martorului Mircea Manea (Anexa 639/2001 Copii ale unor declaratii din dosarul 81/P/2001 al SPM CSJ 3468/03 fila 37):

"Am auzit de la alti detinuti ca **intr-o seara a fost adus de la ancheta un detinut intr-o patura**. Acesta a fost dus intr-o camera de arest de doi militari in termen **de la Securitate**. **Era intr-o vineri seara cind a fost adus in conditiile aratate**. Aceasta s-a petrecut in **toamna anului 1985**. **Ofiterii de Securitate veneau personal si luau la ancheta detinutii pe care ii vroiau ei**. Noaptea auzeam tipetele detinutilor care erau batuti la ancheta. "

Declaratia martorului Munteanu Ion:

„Eu personal am vazut cum, **in mai multe randuri, ofiteri de securitate, imbracati in civil, il scoteau pe Ursu Gheorghe Emil din arest si pe usa de acces de la etajul 1 al cladirii il duceau la ancheta [...]** in perioada in care acesta a fost in arestul militiei, **a fost scos de mai multe ori la ancheta de catre ofiterii de Securitate, in special seara**. **Afirm inca o data ca Ursu Gheorghe Emil a fost scos la ancheta si de catre Securitate si stiu ca nu s-a consemnat in registrul de scoatere la ancheta acest lucru**. **De multe ori, Ursu Gheorghe Emil era scos din camera fara bon de scoatere, doar venea lucratorul de Securitate si pur si simplu il luau din camera**".

„**Ursu a fost scos la ancheta in saptamana cand a plecat la spital [...]** Din ce se discuta intre subofiteri, **rezulta ca era anchetat de Securitate**".

Si alti martori confirma ca **Ursu Gheorghe a fost anchetat de Securitate in timpul detentiei in arestul IGP**, unii numindu-l si ei, in mod explicit, pe inculpatul PÎRVULESCU ca fiind principalul anchetator al victimei:

Declaratia martorului Toader Florica:

"Il cunosc pe domnul Pîrvulescu si acesta l-a scos personal la ancheta pe Ursu Gheorghe... Eu am primit nota de scoatere din arest. Stiam ca era Gheorghe Ursu intrucit ii vedeam numele pe bonul de scoatere".

„de fiecare data ofiterul PÎRVULESCU Marin mi-a dat bon prin care solicita scoaterea arestatului Ursu Gheroghe Emil, bon pe care l-am consemnat in registrul de scoatere. Eu nu l-am vazut decit pe ofiterul de securitate PÎRVULESCU Marin venind sa solicite scoaterea unui arestat. Ofiterul PÎRVULESCU a asteptat de fiecare data la usa, de unde am preluat bonul, iar arestatul Gheorghe Ursu a fost insotit de fiecare data de catre un subofiter din cadrul arestului...".

Martora si-a mentinut declaratia si in fata instantei de apel: “[Gheorghe Ursu] **a fost scos la anchetă la cererea inculpatului Pîrvulescu, pe care îl cunoşteam întrucât mă mai întâlneam cu el la bufet.** Inculpatul **Pîrvulescu l-a scos pe Gh. Ursu la anchetă “de două trei ori”.** (4.2.2021, ICCJ)

Declaratia martorului Ion Nicolae:

„se discuta în arest că ofiterul Pîrvulescu ar ancheta pe cineva din arestul Miliţiei. La momentul respectiv, nu cunoşteam numele arestatului despre care am făcut vorbire mai sus. După un timp, am aflat și numele arestatului pe care îl ancheta Pîrvulescu, acesta fiind Gheorghe Ursu.”

A se vedea in acelasi sens si declaratiile martorilor Munteanu Ion, Dinu Dumitru, Radu Vasile, Ghiorghe Florea, Odina Constantin, Damian Constantin, Cojocar Gheorghe, Creanga Mihail, Andrei Ion, Scarlet Gheorghe, Ghebac Radu, Mircea Manea. Toti acestia confirma si ei ca **Securitatea l-a anchetat pe Gheorghe Ursu in timpul detentiei la Militie.**

Mai multi martori (Creanga Mihail, Burcea Stefan, Udrea Marian si Damian Costica) mentioneaza ca Gheorghe Ursu a fost adus la IGM de la Securitate.

Maiorul Florea Popescu de la Militie mentioneaza ca „...ofiterul de securitate Pîrvulescu” **se interesa in acea perioada „daca ing. Ursu a recunoscut [in] plus si alte fapte in afara celor pentru care a fost cercetat de Securitate.”**

In registrul scoaterilor la ancheta, apare ca Gheorghe Ursu ar fi fost scos la ancheta si de catre Col. Stir Mihai. Insa **nu apare nicio declaratie luata persoanei vatamate de acest ofiter**, iar imprejurarea este contrazisa si de declaratia martorului Florea Popoescu, conform careia **el a fost singurul care a instrumentat cazul Ursu legat de valuta.** Si de aici se poate deduce ca respectivul *Col Stir* nu a fost decat **o alta acoperire pentru anchetarea lui Gheorghe Ursu de catre inculpati.**

Din acelasi registru rezulta ca in toata perioada septembrie-octombrie, **pana pe 21.10.1985** (care ar coincide cu revenirea inc. PÎRVULESCU de la cursul de reciclare de la Gradistea, daca aceasta chiar l-a urmat), Gheorghe Ursu a fost scos la ancheta **numai seara**, dupa orele normale de program. Aceasta imprejurare denota tocmai faptul ca victima era scoasa la ancheta tot de inc. PÎRVULESCU, atunci cand acesta revenea in unitate de la cursul respectiv, alaturi de inc. HODIS. Aceasta concluzie se coroboreaza de altfel cu declaratiile colegilor de celula din acea perioada, care au mentionat faptul ca Gheorghe Ursu era anchetat la Securitate (de catre cei „care-l mai anchetasera si in stare de libertate”) in cursul **serii sau noaptea.**

In declaratia sa, martorul Dumitraciuc Ion mentioneaza ca inculpatul PÎRVULESCU i-a solicitat o caracterizare a lui Gheorghe Ursu la data de 15.11.1985.

Alti martori confirma ca **ofiterii de Securitate puteau intra oricand in arestul IGM si anchetau detinuti de drept comun, ca Radu Gheorghe si Clita Marian erau informatori, si ca in camerele de arest ale IGM se afla tehnica de ascultare si inregistrare ("tehnica operativa" - TO) provenita de la Securitate** (Mihai Vasile, Enache Nicolae, Rizea Ilie, Isac Stelian, Odina Constantin).

11. Metodele de scoatere la ancheta a lui Gheorghe Ursu de catre inculpati

Metodele de scoatere la ancheta sunt descrise de subofiterii de paza din arestul militiei:

- Toader Florica (inc. PÎRVULESCU se prezenta la usa arestului militiei)
- Palamariu Florinel (se primea bon de scoatere semnat de inc. PÎRVULESCU).
- Ghebac Radu („noi duceam detinutul pana la usa de acces de unde era preluat de un lucrator al Securitatii”)
- Andrei Ion („bon de scoatere la ancheta..., dar care era deosebit fata de cele ale militiei”)
- Cojocaru Gheorghe (“ofiterii de Securitate ... trimiteau un subofiter care se prezenta la usa de acces in arest si prezenta un bon de scoatere, semnat de anchetatorul de Securitate, iar arestatul era scos din camera si condus de subofiterul de Securitate in biroul de ancheta”)
- Ionita Stefan: („Un detinut era scos din arestul militiei si dus la ancheta la Securitate pe baza unui bon de scoatere din arest [...] Detinutul era dus pana la usa militiei unde se prezenta un ofiter de securitate in civil, care il prelua. Subofiterul de paza care il dusese pana la usa lua bonul si il ducea la seful de tura care il consemna intr-un registru).
- Munteanu Ion („am vazut cum, in mai multe randuri, ofiteri de securitate, imbracati in civil, il scoteau pe Ursu Gheorghe Emil din arest si pe usa de acces de la etajul 1 al cladirii il duceau la ancheta [...]. De multe ori, Ursu Gheorghe Emil era scos din camera fara bon de scoatere, doar venea lucratorul de Securitate si pur si simplu il luau din camera”.
- Odina Constantin: „L-am insotit pe Ursu Gheorghe pana la usa arestului Securitatii unde l-am predat subofiterului de securitate printr-un bon... Atunci cand un detinut era dus din arestul militiei in arestul securitatii, acesta era dus pe scara interioara, se suna la o sonerie care era la usa arestului securitatii, iesea subofiterul de Securitate care prelua detinutul, si ne inmina un bon... pe bon ... cred ca era numele anchetatorului. Cu bonul respectiv mergeam la seful de schimb si era trecut intr-un registru de seful de schimb.”

Aceste metode de scoatere la ancheta mentionate de subofiterii de paza de la Militie sunt confirmate de martorii Negurita Vasile si Neamtu Emond, subofiteri de paza in arestul Securitatii. Acesta din urma mentioneaza modul cum erau scosi brasovenii anchetati in 1987: “erau scosi arestati de la militie si adusi la ancheta in birourile Securitatii. In concret, seful nostru de tura suna la seful de tura de la arestul militiei, detinutul era adus la usa de acces, unde era preluat de unul din lucratorii nostri si era condus in biroul de ancheta. Usa putea fi deschisa numai din partea Securitatii.”

Aceste marturii dovedesc metodele variate de scoatere la ancheta a lui Gheorghe Ursu de catre inculpati, putand face acest lucru dupa bunul plac, cadrele de Militie aflandu-se la dispozitia lor.

12. Conducerea DCP si arestului Militie a cunoscut si acceptat anchetarea si regimul de violenta ordonat de Securitate impotriva lui Gheorghe Ursu

Mai multi martori audiati in aceasta cauza au relatat ca atat seful arestului, Creanga Mihail, cat si toti subofiterii de paza din arestul Militiei au stiut atat faptul ca Gheorghe Ursu era anchetat de Securitate cat si faptul ca era maltratata la ordinul acesteia, pentru motive politice. Creanga Mihail recunoaste ca victima “**nu era arestatul Militiei**” ci “**al Securitatii**”.

Martorul Clita confirma ca dosarul cu valuta fusese facut lui Gheorghe Ursu *“doar pentru a fi ținut la dispoziția securității. Miliția era subordonată securității”*.

Ca un detaliu semnificativ, martorii au aratat ca usa de comunicare dintre cele doua aresturi, al Militiei si al Securitatii, se deschidea doar de la Securitate (Rizea Ilie, Neamtu Ecmond, etc). Rezulta si din acest aspect relatia de subordonare a DCP IGM fata de Securitate.

Martorul Palamariu confirma ca l-a anuntat pe maiorul Creangă atat asupra violentelor din camera de arest cat si faptul ca i s-a solicitat sa-l scoate pe Gheorghe Ursu pentru ancheta la Securitate. *“Răspunsul dlui maior Creangă a fost în sensul să nu se mai bage nimeni dintre subofițeri și mi-a adresat injurii și m-a dat afară”*, respectiv: *“scoate-l, scoate-l, ce mai stai”*.

Martorul Martin Cristian descrie si el coniventa dintre Militie si Securitate in privinta tratamentelor neomenoase la care a fost supus Gheorghe Ursu: *“Mi s-a parut ca era un aranjament între militie și cei care îl bateau. Era ca un joc între supraveghetor și agresor”*

13. In timpul incarcerarii lui Gheorghe Ursu, cazul sau este in atentia oficialilor americani si a conducerii statului roman

Congressmanul american Sydney Yates (considerat de ambasadorul roman unul dintre *“membrii cei mai influenti ai camerei reprezentativilor”* *“care a sprijinit dezvoltarea relatiilor romano-americane”*) ii scrie ambasadorul Gavrilescu de la Washington inca din **04.10.1985**, cerand explicatii, dar si sa permita vizitarea acestuia de catre familie si avocat. La fel vor insista si alti oficiali americani, printre care Lee Hamilton, seful sub-comitetului Congresului American pentru Europa si Orientul Mijlociu si Mark Siljander, membru al comisiei de afaceri externe a Congresului American, aratand ca stiu ca Gheorghe Ursu era in atentia Securitatii. Sunt atentioniati Stefan Andrei, Iulian Vlad (seful DSS), Gh. Homostean (Ministru de Interne in 1985) si Aristotel Stamatoiu, seful Centralei de Informatii Externe a DSS, adjunct la Interne.

Conform metodei cunoscute de „compromitere si defaimare”, conducerea DSS propune ca in raspuns, sa i se comunice partii americane ca Gheorghe Ursu este „un speculant notoriu”⁶³. Intr-o nota din **22.10.1985**, George Homostean pretinde ca Gheorghe Ursu a fost arestat doar pentru cauza de drept comun. In final, partea romana raspunde in mod mincinos oficialilor americani, ascunzand natura politica a cazului si motivul real al mortii lui Gheorghe Ursu. Interesul autoritatilor straine si al regimului Ceausescu pentru cazul Ursu este demonstrat si de martorul Dumitraciuc Ion, care a declarat ca a intocmit *“circa 8-10 informari cu privire la cazul Ursu Gheorghe, atat inainte, cit si dupa decesul lui Ursu Gheorghe... Ca urmare a biletelului scris de generalul Iulian Vlad, s-a continuat urmarirea informativa a lui Ursu Gheorghe si dupa luarea solutiei de NUP in dosarul de securitate.”*

14. Loviturile fatale

Analizand probatoriul se poate stabili **data producerii loviturilor fatale, respectiv ziua de vineri, 15.11.1985**. Este vorba de declaratiile martorilor Casapu Mitrus Laurentiu, Clita Marian, Marinescu Sorana, Hristenco Vladimir, Constandache Ioan, Ulmeanu Petruta, Popescu Florea, Andrei Ion; foaia de observatie la intrarea in spital; referatul medical din ziua de duminica 17.11.1985; raportul de constatare medico-legala din 20.11.1985; procesele verbale de predare-primire si fisa posturilor de paza din arest (Dosar 49/P/2000 / PICCJ-SPM / CSJ 3468/03 / ICCJ 5921/04 / ICCJ 10508//02/06 filele 56, 240-241); si raportul de prezentare a materialului de catre Florea Popescu. Din toate aceste probe rezulta ca agresiunea fizica fatala a avut loc la ultimul interogatoriu luat lui Gheorghe Ursu de inculpati, incepand imediat

⁶³ Dosarul nr. 2500/2/2017, Vol 12, filele 81, 84-85, 87

dupa prezentarea materialului de urmarie penala de catre maiorul Florea Popescu de la Militie, in dimineata zile de vineri 15.11.1985.

Gheorghe Ursu si cei doi informatori au fost mutati tot in cursul diminetii de vineri 15.11.85 la camera 34, din ordinul sefului de arest Creanga Mihail. In camera 34 a fost introdus in aceeasi zi si martorul Casapu Mitrus Laurentiu. Conform declaratiei martorului Casapu Mitrus Laurentiu („*Cam cu 2-3 zile inainte de a fi dus la spitalul penitenciar Jilava, ing. Ursu a fost scos la ancheta dimineata, si adus de acolo batut intr-o patura, intrucit nu mai putea merge*”), in acea zi a avut loc ancheta la „*maiorul PÎRVULESCU sau Florescu*” care a durat „*de dimineata pana seara*”. Gheorghe Ursu „*acuza dureri interne, vaitandu-se ca il durea in zona abdominala*”. Aceeasi zi rezulta si din declaratia originala a lui Clita Marian. Cele „*câteva picioare*” pe care Clita Marian a declarat ca victima le-a primit la ultima ancheta la Securitate coincid cu ceea ce martorul Constandache a aflat de la victima drept cauza a echimozelor de pe abdomen si a spargerii intestinului subtire, respectiv „*lovituri cu spitul in burta*”. Conform raportului medico-legal, **aceste lovituri a avut legatura de cauzalitate cu decesul victimei**. Palamariu Florin, care a fost sef de schimb in tura a doua pe 15 noiembrie, declara „*I-am vazut pe ing. Ursu adus de la ancheta de subofiterul meu si am constatat ca Ursu nu-si tinea bine echilibrul, era abatut, rosu la fata, obosit [...] Era in tura mea, in zilele premergatoare ducerii lui Ursu la spitalul Jilava*”, iar bonul de scoatere era **semnat de inc. PÎRVULESCU Marin**.

Marturiile medicilor si documentele medicale (Marinescu Sorana, Hristenco Vladimir , Constandache Ioan, Foaia de obs la intrarea in spital, referat medical 17.11.1985, raport de constatare medico-legala 20.11.1985) "**de vineri** [15 noiembrie] [bolanvul] *se plingea de dureri abdominale*", cu "*puternice cu punct de plecare reg. Epigastrica iradiate in tot abdomenul, varsaturi bilioase, constipatie...*", "*dar nu a fost luat in seama*".

Vechimea echimozelor constatate de mai multi medici (Marinescu Sorana, Hristenco Vladimir , Constandache Ioan) la spitalul Jilava, si consemnate in Foaia de observatie clinica, era de vineri, mai exact de "**36-48 de ore**", conform chirurgului principal Hristenco Vladimir, adica **exact timpul scurs intre momentul in care victima a fost anchetata de inculpatul Pîrvulescu** in timpul zile de vineri 15.11.1985 si duminica 17.11.1985 dimineata, momentul operatiei.

Rezulta ca loviturile fatale au fost aplicate victimei in cursul zilei de vineri, adica in timpul ultimei anchete violente a lui Gheorghe Ursu de catre inculpatii PÎRVULESCU Marin si HODIS Vasile. Aceasta fapta se circumscrie infractiunii prevazuta atat de art. 358 alin.1 si 3 vechiul cod, cat si art. 439 alin.1 lit. a), e), g) si k) din noul cod.

15. Intarzierea deliberata a acordarii unor ingrijiri medicale

Un numar mare de marturii si acte medicale dovedesc ca intarzierea de doua zile (15-17 noiembrie) a ducerii victimei la spital a fost un act deliberat al conducerii arestului militiei, la ordinul Securitatii. Astfel, martorii mentioneaza ca timp de doua zile, victima a „urlat” incontinuu de durere, urlete care „se auzeau si din strada”; a avut varsaturi bilioase si apoi cu sange, ca a „raportat conducerii” inca de vineri dar nu a fost dus la spital decat duminica.

Medicii au declarat ca in cazuri de abdomen acut / peritonita, sansele de supravietuire timp de doua zile sunt nule. Martorii Casapu Mitrus Laurentiu si Clita Marian declara ca lui Gheorghe Ursu nu i s-au acordat ingrijiri medicale, cu stirea personalului de paza, „*ca asa era ordinul de sus*” ca victima sa nu supravietuiasca, *respective* „**transportarea la spital a arestatului Ursu Gheorghe s-a realizat cu intarziere din cauza[...] directiei a VI-a Securitate**”. (Palamariu Florinel, 10.09.2020, ICCJ). Similar, martorul Clita Marian a declarat ca el insusi a cerut ajutor paznicilor pentru Gheorghe Ursu, dar a fost refuzat: „*Ostentativ Ursu nu a fost dus la spital tocmai pentru ca se daduse o dispozitie, [...] din sfera Securitatii, sa se duca pe topogan fiindca cuiva nu i-au convenit acele materiale scrise in nu stiu cate caiete in care omul isi prezenta nemul Dumirea lui vis-a-vis de regimul Ceausescu*”.

Clita Marian si-a mentinut declaratia conform careia „**intârzierea transportării ing Ursu la spital a fost intenționată și legată de anchetarea sa de către ofițerii de securitate**” si in fata acestei instante.

Martorul Harsu Ilie confirma si el intarzierea deliberata: „*de cateva zile il durea abdomenul si cu toate ca se plangea si batea in usa de la camera de arest ca sa fie scos la medic, nu a fost bagat in seama. [Repet] cele declarate de Ursu: ca acesta a fost batut si tinut cu infectie interna pana la septicemie*” si martorul Ionita Stefan confirma starea in care era victima la ducerea la spital: “*șeful de tură care a fost în acea noapte, mi-a spus că l-a scos mai mult mort decât viu*”.

16. Evenimentele ulterioare decesului lui Gheorghe Ursu. Incercarile Securitatii de a musamaliza asasinatul politic

Imediat dupa uciderea lui Gheorghe Ursu, conducerea Securitatii, in tandem cu cele ale DCP a IGM, a arestului IGM, si cu Ministerul de Externe au incercat sa acopere atat moartea violenta a lui Gheorghe Ursu cat si faptul ca acesta a fost anchetat de organele Securitatii in detentie. Astfel, martorii Barabancea Traian-Doru, Odina Constantin, Donose Gheorghe, Marinescu Sorana, Hristenco Vladimir, Creanga Mihail, Udrea Marian, Chircu George, Popa Dan au confirmat ceea ce a declarat martorul Ionita Stefan: “*După moartea lui Ursu nu s-a făcut nicio anchetă*”. Martorul Barabancea a declarat: “*Nu s-a facut nici o ancheta Eu cred ca lucrurile au fost undeva sus aranjate, intrucat decesul unui arestat era maxim de incident care se putea intampla*”.

Musamalizarea rezulta si din faptul ca in timpul arestului, familia nu a putut sa-l vada nici o data pe Gheorghe Ursu;

familia a fost anuntata abia dupa doua zile, pe data de 19.11.1985; si cauza mortii nu a fost adusa la cunostinta familiei. Pe 20 noiembrie 1985, familia lui Gheorghe Ursu a primit la spitalul Penitenciarului Jilava efectele lui Gheorghe Ursu, toate pline de sange inchegat, printre care si o camasa sfasiata. Directorul Spitalului, col. Ghita a refuzat initial sa vorbeasca familiei, pentru ca in final sa le spuna ca nu stie cauza mortii lui Gheorghe Ursu, desi participase la operatia asupra acestuia.

Pe 21 noiembrie 1985, Andrei Ursu a vazut cadavrul tatalui sau la morga. **Avea urme vizibile de lovituri pe fata, gat, umeri. Avea spatele brazdat, pe toata lungimea, de urme de schingiuire. Avea la maini urme adanci de catusi, prin care se vedeau oasele incheieturilor. Desi fusese supus autopsiei, se puteau vedea clar, pe marginile abdomenului si pieptului, multiple urme de lovituri.** Doi sanitari (Cristian si Fuiorea) care sustineau ca participasera la autopsie, i-au spus ca “*toate organele interne erau in ultimul hal, ficatul, splina erau facute praf*”.

In ajunul incinerarii, la locul de munca al victimei (ISLGC) s-a dat ordin ca nimeni sa nu mearga la incinerare. Familiei i s-a taiat legatura telefonica de acasa, si pentru urmatoarele 12 luni, o masina a Securitatii a stat in fata intrarii in blocul lor.

In ianuarie 1986, procurorul Vasile Manea Dragulin (ajuns procuror general in anii '92-'96), a dat rezolutia de moarte “*neviolenta*”, desi in autopsia si actele medicale care i se prezentasera erau mentionate “*echimoze multiple*”, ca si **perforatia intestinului, fara vreo cauza patologica.**

Din declaratiile martorului DUMITRACIU Ion, rezulta ca in urma „*telegramelor... [externe] ce vizau cazul Ursu Gheorghe*”, acesta a furnizat date despre caz pentru mai multe informari care „*erau transmise si la Cabinetul I , Cabinetul II, primul ministru. Aceste informari erau intocmite de un serviciu special, care se ocupa cu acest lucru, fiind strict secret.*”

La 20.12.1985 Securitatea a redactat o NOTA (DUI Udrea Vol 2 fila 49) privind pe Gheorghe Ursu prin care ascunde faptul ca acesta fusese anchetat din motive politice, falsificand totodata si cauza mortii, pretinzand ca aceasta a constat in “*ocluzie intestinala*”.

Daca Gheorghe Ursu ar fi fost omorat de Marian Clita, Securitatea ar fi putut declara acel lucru inca din 1985. Falsificarea cauzei mortii si ascunderea faptasilor nu pot fi explicate decat prin faptul ca in realitate, bataile fatale au fost intentionate

si cauzate de inculpati. Insi faptul ca partea romana mintise oficialii americani cu privire la anchetarea lui Gheorghe Ursu demonstreaza ca asasiatul a fost intentionat: nu mai puteau sa-l lase liber, dupa ce l-au supus torturii. Din marturii rezulta clar ca Gheorghe Ursu nu se lasa "re-educat", nu accepta sa scrie „ce bani a primit” pentru scrisorile la Europa Libera, nu si-a turnat prietenii. Odata aflat in libertate ar fi vorbit.

Prin telegrama Ministerului Afacerilor Externe al Romaniei din 26.11.1985 catre ambasadorul roman de la Washington, aflata in Dosarul de urmarire penala al cauzei (volumul 12 filele 79-97), la filele 81 si 84-87 era « *plasate urmatoarele date si versiuni de dezinformare* »: ca Gheorghe Ursu ar fi fost un « *speculant notoriu* », ale carui fapte « *nu au avut un caracter politic* », care ar fi fost operat de « *ocluzie intestinala* » si ar fi decedat « *datorita unor afectiuni cardiace de care suferea* ».

Rezulta ca in acel moment (octombrie-noiembrie 1985, in timp ce era torturat in inchisoare, in perioada imediat premergatoare uciderii sale) **Gheorghe Ursu era in atentia conducerii statului roman. In logica disimularii represiunii, regimul Ceausescu nu mai putea sa riste ca detinutul Gheorghe Ursu sa mai iasa viu din inchisoare, fiind evident ca acesta ar fi dezvaluit partii americane, si lumii intregi, esenta politica a anchetei si arestarii sale, tortura si regimul de teroare la care fusese supus, si minciuna oficiala practicata de regimul Ceausescu. O astfel de dezvaluire ar fi afectat relatiile cu Statele Unite, de a caror clauza a natiunii celei mai favorizate Ceausescu inca mai beneficia la acea data.**

Probele releva ca dosarul de urmarire informativa „UDREA” a ramas in lucru in DSS **pana in iulie 1987**. Aceste documente contin planuri de munca ale Directiei a II-a in perioada 1985-1989 si releva ca dosarul de urmarire informativa <UDREA> apare pe lista dosarelor analizate la nivelul conducerii directiei a II-a **din martie 1985 pana in iulie 1987**.

Dosarul a fost trimis la CID la doi ani dupa uciderea lui Gheorghe Ursu, deci la si mai mult timp dupa ce inculpatii au pretins ca Securitatea ar fi incetat sa fie interesata de cazul Ursu. Aceste documente dovedesc ca "modul de solutionarea a dosarului" Ursu prin "punerea in dezbatere publica" si "sesizarea organelor de militie" in realitate nu a reprezentat incetarea interesului DSS fata de acest caz, ci doar implementarea strategiei dictatorului Ceausescu si a Securitatii de a disimula represiunea politica si de a "anihila" opozantii sub acuzatii pentru infractiuni de drept comun.

17. Inculpatii au continuat sa lucreze la caz inca doi ani dupa moartea lui Gheorghe Ursu, dupa care au distrus, in mod ilegal, jurnalul acestuia

Inculpatii au pastrat dosarul penal si jurnalul lui Gheorghe Ursu in lucru inca doi ani dupa moartea acestuia. Pe 5 aug 1987, prin „*proces verbal de distrugere a unor inscrieri detinute contrar dispozitiilor legale*” au distrus caietele de jurnal ramase. Insa aceste caiete nu puteau fi „detinute contrar dispozitiilor legale”, fiind un jurnal intim (si oricum, erau cele ramase dupa extragerea „insemnarile dusmanoase”).

Inculpatii Pîrvulescu si Hodis au distrus acele caiete, in prezenta Procurorului Militar Stefanescu Mihai, in mod ilegal, chiar si prin raportare la legislatia in vigoare *illo tempore*. Aceasta distrugere se circumscrie unei noi incalcare grave a drepturilor omului (Constitutia Romaniei, art. 25-30) in ceea ce il priveste pe Gheorghe Ursu, respectiv:

- incalcare (prin **distrugerea jurnalului intim**) a dreptului la viața intimă și privată
- violarea libertatii gândirii și a opiniilor, a libertatii conștiinței, libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor și libertatea creațiilor prin viu grai si **prin scris**, prin anchetarea penala si distrugerea jurnalului intim doar pentru consemnarea opiniilor politice indreptate impotriva dictatorului Ceausescu si a regimului sau.

18. Impactul cazului Ursu asupra relatiilor Romaniei cu Statele Unite

Prin transformarea într-un caz de drept comun Securitatea a încercat nu numai să ascundă represiunea politică, dar și să-l compromită pe Gheorghe Ursu pe plan extern. Astfel, s-a transmis părții americane dezinformarea că Gheorghe Ursu ar fi fost "un speculant notoriu" nu un opozant politic, iar „decesul său nu are nici o legătură cu reținerea și cercetarea lui de către organele de procuratură și miliție, fiind datorat unei cauze naturale, respectiv bolii cardiace de care suferise anterior.”⁶⁴ În acest fel, Ceaușescu încerca să evite alertarea guvernului Statelor Unite, acesta bucurându-se până în 1987 de clauza națiunii celei mai favorizate. Este de notorietate faptul că guvernul american condiționa acordarea clauzei de respectarea drepturilor omului.

În final, strategia nu a funcționat. Oficialii americani au suspectat în permanență că acesta a fost de fapt un asasinat politic. Din documentul: „Congressional record”- US Senate din 26 iunie 1987 rezultă că în 1987 Congresul SUA a votat să retragă României clauza, citând, ca unul din motive, printre încălcările flagrante ale drepturilor omului în România și cazul Ursu.

Pe plan intern, cazul a rămas în conștiința opozanților și, într-o anumită măsură, în cea publică, continuând să-l irite pe dictator, cu toate încercările de musamalizare a crimei. Într-o scrisoare deschisă de protest adresată lui Nicolae Ceaușescu și citită la Europa Liberă la începutul lui 1989, disidentul Dan Desliu scria: „Am avut un prieten, Gheorghe Ursu, care a fost ucis de securiști zelosi, pentru că și-a scris în intimitate jurnalul”.

Același Dan Desliu semna în 1990⁶⁵, alături de alți trei prieteni ai lui Gheorghe Ursu, un apel către autorități în care cerea pedepsirea vinovaților. În acel apel, scriitorul dezvăluia și starea cadavrului lui Gheorghe Ursu, atât cât s-a putut constata pe 21 noiembrie 1985, înainte de incinerare, alături de ceilalți prieteni prezenți:

„La ridicarea cadavrului de la morga, familia – și apoi, toți cei care l-au văzut la crematoriu – au constatat că Ursu avea la încheieturile mâinilor urma de catuse purtate vreme îndelungată. Obrazul prezenta amprentele unor lovituri date cu un obiect contondent, iar hainele victimei erau patate cu sânge”.

III. IMPREJURARI FACTICE DESPRINSE DIN ANALIZA PROBELOR ADMINISTRATE ÎN CAUZA

Ca și în cazul altor opozanți din anii '80 (asa cum am arătat în descrierea situației premisa), și în cazul Ursu s-au folosit „metodele represive din anii '50” (după cum chiar un ofițer de Securitate, Cristian Troncoță, a recunoscut în mărturia din 11.05.2015, data la SPM în cadrul urmăririi penale în această cauză).

1. **Apartenența la categoria opozanților a lui Gheorghe Ursu, caracterul public al acțiunilor sale și (i)relevanța cuvântului “disident”**

În conformitate cu “metodica” fostei Securități de “defaimare” și “compromitere” a opozanților regimului, apararea inculpaților din această cauză și martorii aduși de ei – specialiști în acest tip de dezinformare - au încercat să inducă ideea că Gheorghe Ursu nu ar fi fost “disident” al regimului Ceaușescu, fie pentru că opoziția sa nu ar fi fost publică, fie pentru că nu și-ar fi asumat-o în mod public. Această bizară invocare a termenului “disident” a fost adoptată și de instanța de fond.

Semantica acestui termen nu are vreo relevanță pentru vinovăția inculpaților, ca reprezentanți ai aparatului represiv ceausist, pentru violențele exercitate asupra lui Gheorghe Ursu; violențe exercitate, așa cum reiese în mod covârșitor din situația de fapt, pentru motive exclusiv politice, respectiv, în termenii chiar ai inculpaților, “intensa activitate” a victimei “de propagandă dusmanoasă prin acțiuni directe sau prin intermediul unor oficii de propagandă reacționară din

⁶⁴ Acest răspuns „propus” de inculpatul Tudor Postelnicu, în calitate de șef al DSS și însoțit de Homoștean George, în calitate de ministru de interne, apare în telegrama pe care Ministerul Afacerilor Externe, prin adjunctul ministrului Aurel Duma a transmis-o, la data de 26.11.1985, ambasadorului României de la Washington și ambasadorului României de la Paris (vol. 12/81 și 94).

⁶⁵ Flacăra nr. 10, 1990, “Pentru ce a fost ucis Gheorghe Ursu?”

strainatate” și în special “*calomnierea prin scrisori profund dusmanoase a unor persoane cu funcții de răspundere în aparatul de Partid și de Stat*”.

Pe de altă parte, a susține că scrisorile trimise la Europa Liberă, care au fost transmise pe post și deci au putut fi ascultate de oricine în România, dar și “*citatele ce contin referiri la necesitatea luptei împotriva statului*” afișate “*la locul sau de muncă, cu scopul de a atrage atenția la... situația critică a realităților din România*” nu ar fi fost o manifestare publică a opoziției față de dictatorul Nicolae Ceaușescu este desigur un nonsens.

Cu privire la asumarea sau neasumarea identității pentru actele de opoziție, și acest aspect este irelevant pentru relația de adversitate dintre opozanți și regim. Autorul unui act de opoziție rămâne desigur un opozant, fie că, în acel moment, este cunoscut sau nu de adversarul său politic, respectiv dictatorul și aparatul său represiv. Probele depuse la dosarul cauzei arată că Securitatea avea misiunea să descopere cu proptitudine și să „*anihileze cu fermitate*” autorii „*înscrisurilor dusmanoase*” ai caror autori au fost, cel puțin pentru o perioadă, *necunoscuți*. Conform probatoriului privind situației premisa, toate direcțiile Securității se ocupau cu identificarea și „*neutralizarea*” autorilor de „*înscrisuri dușmănoase*” sau intenții „*ostile*”.

Insa Gheorghe Ursu a afișat manifestele, considerate de inculpatul Pîrvulescu ca erau “*împotriva statului*” și priveau “*situația critică*” a “*realităților din România*”, *chiar deasupra biroului său*. El și le-a asumat în permanentă, inclusiv atunci când i s-a cerut de „*conducere*” să le dea jos. Pe de altă parte, în privința scrisorilor la Europa Liberă pe care nu le-a semnat la momentul difuzării, tocmai datorită consecințelor pe care știa că le-ar fi suferit, această caracteristică a fost **proprie majorității actelor de disidență din acei ani**. Așa cum au arătat și martorii Radu Filipescu, Petre Mihai Bacanu (considerați „*disidenți*” de instanța de fond) și Mariana Gherghina Besciu (al cărui soț, Gheorghe Gherghina a fost și el detinut politic la Aiud) nici aceștia *nu au semnat înscrisurile dusmanoase* pe care le-au difuzat. Ca și în cazul lui Gheorghe Ursu, acțiunile lor de opoziție au debutat în mod **clandestin**. Data fiind certitudinea reprimării de către Securitate a oricărei mișcări “*ostile*” împotriva dictatorului Ceaușescu, dezvăluirea numelui ar fi fost ineficientă, zadarnicind continuarea acțiunii. Ea ar fi dus la arestarea lor imediată, înainte chiar ca acțiunea lor să aibă urmarea scontată (diseminarea la cât mai mulți cetățeni) sau, după expresia Securității, să “*prolifereze*”. Așa cum și în cazul lui Gheorghe Ursu, deconspirarea sa de la început ar fi dus cu siguranță la arestarea lui încă din 1978 și zadarnicirea difuzării scrisorii din 1981 la Europa Liberă. Literatura de specialitate explică astfel această caracteristică a disidenței românești din anii '80:

“după tentativele dur reprimare, de constituire la lumina zilei a unor mișcări de apărare a drepturilor omului (mișcarea Goma în 1977, Comitetul creștin pentru apărarea libertăților religioase și de conștiință, în 1978, Sindicatul liber al oamenilor muncii din România, în 1979), tendința generală a fost **clandestinitatea**. Mișcărilor de această natură li se datorează în bună măsură **o mai bună circulație a informației, multiplicarea și difuzarea de manifeste, organizarea unor acțiuni de protest și de greve**”⁶⁶.

Pe lângă martorii audiati, majoritatea celorlalți opozanți individuali (inclusiv Gabriel Andreescu, ale cărui prime materiale trimise la Europa Liberă nu au fost nici ele semnate⁶⁷) au debutat clandestin. Ca și Gheorghe Ursu, aceștia și-au asumat faptele în momentul când au fost reținuți de Securitate, unii fiind forțați, prin amenințări și violență, să și le recunoască. Faptul de a fi ajuns, în perioada de anchetă sau detenție, cunoscuți prin intermediul Europei Libere ca “*disidenți*” sau opozanți (în general, ca urmare a acțiunilor familiei sau prietenilor) nu are vreo relevanță pentru poziția lor de *opozanți ai regimului*, prin însăși natura *acțiunii lor initiale*. Odată descoperiți – în general datorită unor delatțiuni - și reținuți de către Securitate, toți *au căzut sub puterea adversarului politic, fiind reprimați violent fizic și / sau psihic*.

⁶⁶ Mihnea Berindei, “România lui Ceaușescu - Un naufragiu planificat”, în Noua Revistă de Drepturile Omului, nr. 4/2019, p. 91. https://www.revistadrepturileomului.ro/assets/docs/2019_4/NRDO%202019_4_mihnea.pdf, accesat 5.31.2023

⁶⁷ A se vedea Gabriel Andreescu, “*L-am urât pe Ceaușescu. Oameni, ani, disidență*”, Porlirom 2009. secțiunea “*Relatii clandestine*” (p. 32) și următoarele.

2. O prima concluzie: acuzațiile de „intensa propaganda dusmanoasa” au fost mascate cu o infractiune de drept comun

In versiunea extinta a acestor concluzii am descris intr-o sectiune separata, modul cum securitatea a disimulat ancheta violenta asupra lui Gheorghe Ursu, sub acoperirea Militiei, folosind pretextul detinerii de catre acesta a unor monede straine totalizand echivalentul a **17 dolari americani**. Continuarea cercetarii lui Gheorghe Ursu a fost importanta pentru DSS pentru considerentele formulate *infra*, in sectiunea: “*Motivele pentru care a fost anchetat si torturat Gheorghe Ursu de inculpati: „intensa activitate profund dusmanoasa”*”.

3. Alte concluzii ce rezulta din aprecierea mijloacelor de proba administrate in cauza

In concluziile extinse aratam ca (i) infractiunea pentru care Gheorghe Ursu a fost anchetat a fost cea de propaganda impotriva oranduirii socialiste, (ii) dosarul privind infractiunile de drept comun a fost solutionat cu usurinta, intrucat inginerul Ursu a recunoscut savarsirea faptelor, (iii) prelungirea masurii arestarii preventive a fost dispusa exclusiv pentru continuarea cercetarilor privind infractiunea de natura politica si, cel mai important, (iv) anchetarea lui Gheorghe Ursu a fost desfasurata direct de catre organele din cadrul Securitatii, respectiv inculpatii, prin mijlocirea organelor de militie.

4. Dosarele de urmarire penala si informativa a lui Gheorghe Ursu intocmite de Securitate si alte documente de la CNSAS releva miza acestui caz

Tot in concluziile extinse prezentam extrase din dosarul penal al lui Gheorghe Ursu instrumentat de inculpati, si din cel de urmarire informativa „Udrea” din care rezulta motivele pentru care Gheorghe Ursu a fost anchetat si torturat.

5. Cercetarea informativa a lui Gheorghe Ursu a fost facuta de Directiile a II-a si a VI-a impreuna

Concluziile extinse incluse in aceasata sectiune demonstreaza ca cercetarea informativa a lui Gheorghe Ursu a fost efectuata atat de Directia a II-a cat si de Directia a VI-a, respectiv de inculpatii din aceasta cauza.

6. Motivele pentru care a fost anchetat si torturat Gheorghe Ursu de inculpati: „intensa activitate profund dusmanoasa”

Dosarul Penal instrumentat de Securitate, privindu-l pe Gheorghe Ursu, avand ca obiect pretinsa infractiune de "Propaganda impotriva oranduirii socialiste", art. 166CP (DUP Vol. 17) dovedeste hotararea lui Gheorghe Ursu de "a face ceva" pentru a contribui la inlaturarea dictatorului Ceausescu, pentru a inceta "*sa ne prostituam moral si sa lingem blidele material sub domnia Nebunului si a Scroafei Teroriste*". Din fragmentele de jurnal citate in dosar se intelege **de ce Securitatea a vrut sa-l elimine pe Gheorghe Ursu**, de unde a avut atata ura impotriva lui, de ce a fost convinsa de **periculozitatea lui Gheorghe Ursu pentru regim**, si obsedata de un eventual complot, cel putin de rezistenta intelectuala, dar si de actiune, pe care acesta l-ar fi organizat. In final, se intelege de ce ordinul de tortura si asasinare a lui Gheorghe Ursu a venit mai mult ca sigur de la familia Ceausescu prin seful Securitatii interne, generalul Iulian VLAD, si inculpatii l-au indeplinit, ca in mii de alte cazuri amintite mai sus, „sub acoperirea militiei”.

Acuzațiile formulate de inc. PÎRVULESCU impotriva lui Gheorghe Ursu au fost sumarizate *supra* (raportul din 30.01.1985), si reprezinta, *in nuce*, motivele pentru care Gheorghe Ursu a fost torturat in ancheta.

1) Cutremurul din 4 martie 1977: acuzația de ordin criminal impotriva lui Nicolae Ceausescu

Intr-una din scrisorile trimise la Europa Libera, Gheorghe Ursu dezvaluise o crima mai putin cunoscuta atunci a lui Ceausescu: oprirea consolidarilor blocurilor avariate de cutremur, care a dus la noi prabusiri si a lasat mii de oameni sa traiasca in blocuri cu risc inalt de daramare la un nou cutremur. Gheorghe Ursu a aflat “de la sursa”, ordinul criminal (a se vedea documentele de aici: gh-ursu.org.ro/19770704-sedintaCutremurCuCeausescu.pdf, depuse si la dosarul cauzei)

si l-a dezvaluit public printr-o scrisoare la Europa Libera, care a fost citita pe 4-5 martie 1979. Gravitatea acestei acuzații rezida in faptul ca l-a acuzat pe dictator de o crima pe scara larga (zeci de mii de locatari au ramas sa locuiasca in blocuri vulnerabile), o crima pe care acesta, prin Securitate, a incercat sa o acopere, tinand ordinul secret.

2) **„Datoria fata de constiinta”:** *In ancheta, Gheorghe Ursu nu a renuntat la principiile care l-au determinat sa scrie scrisorile la Europa Libera*

Din declaratiile din dosarul penal instrumentat de Securitate rezulta ca inculpatii au incercat sa obtina de la Gheorghe Ursu o **retractare** a scrisorilor sale catre Europa Libera, retractare necesara „solutionarii” cauzei in modul propagandistic, tipic al Securitatii. Retractarea presupunea ca Gheorghe Ursu sa admita nu numai ca blocurile sunt in stare buna, dar si ca ar fi scris scrisoarea pentru “avantaje materiale”. Lucru pe care acesta l-a refuzat in mod ferm, cu toate amenintarile proferate de inc. Pîrvulescu Marin, inclusiv asupra familiei:

“Trebuie sa arat foarte clar ca cele doua scrisori expediate de mine la "Europa libera" si a treia (pe care nu am trimis-o) nu au fost determinate in nici un fel de alte persoane, nici de discutiile purtate pe marginea emisiunilor aceluï post de radio, nici de exemplul vreunei alte persoane, ci au pornit, in toate cele 3 cazuri, din ... datoria mea fata de constiinta sa exprim aceste sentimente... Prin cele 2 materiale trimise si al treilea neexpediat, nu m-am facut purtator de cuvint al nici unei alte persoane, nu am primit sfatul sau ideile nimanui... Deasemenea, repet ca expedierea acelor scrisori nu a avut in vedere nici un fel de rasplata sau remuneratie materiala.”

Martorii au declarat ca Gheorghe Ursu era torturat pentru ca “**nu recunostea fapta in sensul dorit de anchetatori**”, inclusiv “**ce bani a luat**” pentru scrisorile sale catre Europa Libera.

Mai mult, din relatarea lui Gheorghe Ursu privitoare la sedinta din 3.8.1985 in care a fost avertizat de Securitate pentru activitatile sale “ostile”⁶⁸, ca raspuns la acuzațiile din Raportul intocmit de inc. Pîrvulescu Marin in 30.01.1985⁶⁹,

Gheorghe Ursu a precizat:

“...motivele pentru care am scris cele 2 scrisori la Europa Libera. Prima a fost despre consolidările ce au urmat cutremurului din 1977 sau, mai exact, despre faptul ca atit mie, cit si altor colegi ai mei, ni s-a interzis, la un moment dat, prin dispozitie venita de sus, sa continuam consolidările. Eu am fost sef de proiect la consolidarea blocului Patria. Cind am primit dispozitia de a inceta consolidarea, nu facusem decit o treime din cele necesare pentru a asigura vietile omenesti in cazul unui nou cutremur. Am incercat, am facut tot posibilul de a continua lucrarile, dar nu s-a mai putut face nimic. Am scris postulului de radio Europa Libera despre acestea cu intentia ca organele responsabile cu problema sa auda si sa revada problema consolidărilor; iar in al doilea rind, ca locatarii blocului Patria sa stie, in cazul ca vor asculta emisiunea, ca blocul nu prezinta siguranta pe care ar fi presupus-o consolidarea dusa pina la capat. A doua scrisoare a mea catre Europa Libera a fost dupa congresul Uniunii Scriitorilor. Auzisem in unele emisiuni ale acestui post unele aprecieri defavorabile privind scriitorii romani ca ar fi lasi, o masa de oameni care se supun la orice fara a reactiona. Ori, eu stiam ca la acest Congres, majoritatea scriitorilor au luat cuvintul cu curaj si demnitate, aparindu-si drepturile lor profesionale ce decurg din statutul Uniunii Scriitorilor...”

Reactia colonelului Turcitu Adrian a fost graitoare:

⁶⁸ Versiunea transcrisa: <https://gh-ursu.org.ro/19850803-sedintaISLGC.html>

Versiunea olografa: <https://gh-ursu.org.ro/19850803.sedinta.ISLGC.Note.Gheorghe.Ursu.Babu.pdf>

⁶⁹ <https://gh-ursu.org.ro/19850130-RaportVasileGh.pdf>

“- Vasazica, tovarase inginer Ursu, **dumneavoastra sinteti cu totul nevinovat**, trage imediat concluzia, evident ironica, colonelul, dupa ce terminasem eu”.

Mai mult, documentul arata ca pe 3 septembrie Gheorghe Ursu si-a cerut "**lucrurile confiscate**" (respectiv, **jurnalul**) inapoi. Insistenta sa de a-si cere jurnalul si faptul ca nu si-a schimbat pozitile sunt semnificative din urmatoarele motive:

- Pe Iulian Vlad il interesau, prioritar, tocmai "*pozitiile avute in timpul cercetarii*", respectiv **daca “obiectivul” s-a lasat “reeducat” sau nu**. De acesta depindea urmatorul pas in “solutionarea” cazului.
- Securitatea a facut **publice** acuzațiile de “*grave manifestari de calomnie si defaimare*” la adresa unor "*persoane cu functii de raspundere in aparatul de Partid si de Stat*" si **prin scrisorile la Europa Libera**, in sedinta respectiva.
- Raspunsul lui Gheorghe Ursu, mai ales in privinta ordinului criminal al lui Nicolae Ceausescu, desigur nu a convenit institutiei represive: opozantul **a continuat, practic, "calomniile" impotriva sefului statului, ba chiar in fata "persoanelor cum munci de raspundere" din jurul mesei**.
- Faptul ca Gheorghe Ursu si-a cerut **insistent** jurnalul inapoi denota intentia lui, in continuare, de a-l prelucra si publica, deci de a-si continua “*actiunile ostile*”.

Pe langa imperativul de a-l “*tempera*” definitiv pe Gheorghe Ursu, Securitatea trebuia sa dea un exemplu intregului institut, de ceea ce se poate intampla unuia care "*a calomniat, prin scrisori profund dusmanoase, persoane cu functii de raspundere in aparatul de Partid si de Stat*", si care **nu si-a schimbat pozitile in timpul cercetarilor, continuand sa-l acuze pe seful statului, in fata adunarii factorilor de raspundere din institut, pentru riscul la care a expus vietile omenesti in cazul unui nou cutremur, si insistand ca blocurile trebuie consolidate pentru ca "nu prezinta siguranta"**.

Martorii Ivan Stefan, Cimpoieru Vasile si Caracostea Stere arata ca violentele asupra lui Gheorghe Ursu au inceput din primele zile dupa arestare.

In declaratia sa data in fata instantei de apel, bazata pe lunga sa experienta ca “obiectiv” al Securitatii, Radu Filipescu considera că “*ancheta asupra lui Gheorghe Ursu a fost violentă și nu s-a oprit din cauză că nu a reușit să fie apărat de nimeni și el și-a continuat demersurile de a își recupera jurnalul. Nu a dat nici un semn că ar renunța la o acțiune disidentă dacă va fi eliberat.*”

3) ***Jurnalul si problema lezmajestate in dictatura: „gravele manifestari de calomniere si defaimare a conducerii de partid” ale lui Gheorghe Ursu***

Acest caz devoaleaza modul in care Securitatea a „neutralizat” oponentii dictatorului, cei vinovati de *manifestari de calomniere si defaimare*, incercand in acelasi timp **sa evite furia lui Ceausescu** legata de injuriile gasite in „inscrisurile dusmanoase” (crima de lezmajestate), in concret si in mod particular in jurnalul lui Gheorghe Ursu. Inculpatii stiau ca victima tinea jurnalul „*in vederea publicarii*”, acest lucru rezultand chiar din jurnal.

Faptul ca Gheorghe Ursu si-a cerut jurnalul inapoi dupa sedinta in care a fost avertizat (fapt confirmat de DUMITRACIU Ion in declaratia sa) le-a dovedit ca “obiectivul” nu renuntase la ideea publicarii “inscrisurilor profund dusmanoase”.

Jurnalul reprezenta o valoare istorica pentru societatea romaneasca, un document la care Gheorghe Ursu tinea enorm, reprezentand vasta sa critica a sistemului comunist si a dictaturii.

In documentele de ancheta ale Securitatii, referirile la Nicolae Ceausescu erau in general un *tabu*, si trebuiau inlocuite cu sintagma “*persoane cu functii de raspundere in conducerea de Partid si de Stat*”, tocmai pentru a-i intretine dictatorului iluzia iubirii unanime. Insa pentru a sublinia „gravitatea” manifestarilor „*profund dusmanoase*” ale lui Gheorghe Ursu,

inculpatii au transcris si atasat la finalul Dosarului Penal (Vol 17 UP filele 86-88) unele din textele “injurioase” ca atare. **Gasim astfel cuvintele** (crima de lezmajestate) **care au putut declansa ura lui Ceausescu** si a inculpatilor impotriva lui Gheorghe Ursu si **ordinul de „neutralizare”** a acestuia. Spre exemplu: “19 ianuarie 1978. In cazul nostru Ceausescu trebuie neaparat suprimat”; “23 octombrie 1978. "A inceput Congresul XII al PCR... A fost cel mai scirbos congres, nu deosebit de celelalte, dar totusi Cultul Javrei a fost mai penibil si desantat ca oricind...", etc.

Aceste fragmente au fost transmise „personal” lui Iulian Vlad de catre Vasile GHEORGHE, seful DCP, impreuna cu raportul din 30 ianuarie 1985 intocmit de inculpatul PIRVULESU, formand anexa 1. Iulian Vlad a raspuns (dosarul penal, DUP al cauzei vol 17 filele 81-82; plicul poarta numarul dosarului 0290247): “Ce ramine efectiv pentru instanta, daca piesele din jurnal, **dat fiind caracterul lor, nu pot fi folosite?**”. Este evident ca era vorba de **tabuul** amintit legat de lezmajestate in dictatura lui Nicolae Ceausescu.

Alaturi de citatele de mai sus din jurnal, in acelasi dosar penal intocmit de inculpati lui Gh. Ursu (DUP al cauzei Vol. 17) exista si doua declaratii ale *sursei* Croitoru Parguta, cea care a predat „insemnarile calomnioase la adresa conducatorului partidului” redactate de Gheorghe Ursu ofiterului sau de legatura, capitanul de Securitate Dumitraciuc Ion.

Prima declaratie a numitei Croitoru Parguta, aflata la fila 68 (fata-verso), data la 24 ianuarie 1985 la Directia Cercetari Penale enumera “actiunile ostile” ale lui Gheorghe Ursu de la serviciul sau, fara a-l numi pe dictator cu nume si prenume:

“.. in perioada in care erau publicate diferite legi, Ursu Gheorghe arata ca aceste (sic) nu ar fi bune... am aflat din spusele lui Ursu ca el asculta emisiunile postului de radio “EUOPA LIBERA” intrucit in acestea este prezentata realitatea din tara noastra si nu cea care este prezenata in ziarele noastre. ... Tot Ursu Gheorghe a relatat ca in alte tari oamenii ar avea curaj aratind evenimentele din Polonia... Facea precizarea ca la noi in tara nu ar exista dreptate si libertati si oamenii nu ar putea sa-si exprime cuvintele lor... am sesizat linga planseta lui Gheorghe Ursu un afis in care era vorba despre stat, putere si conducatori. Sefii de colectiv i-au spus sa-l dea jos si acesta l-a dat, dar dupa o perioada de timp aparea iar. Acesta a precizat ca textul exprima pozitia sa fata de situatia din tara noastra. ... In registru erau prezentate in mod calomniator lucrarile Congresului al XIII-lea al PCR”.

Insa pe o fila alba, netipziata si fara insemnele DCP a DSS, a doua declaratie e semnata doar de informatoare, nu si de anchetator. Si asta pentru ca se refera direct la Ceausescu:

“... cu ocazia unor evenimente interne, conferinte, primirea unor sefi de state , sau alte activitati la care participa conducerea de partid si de stat, Ursu Gheorghe a afirmat vazind in presa fotografia presedintelui tarii noastre ca nu se gaseste nimeni sa-i dea cu o piatra in cap. Alteori a afirmat tot fata de aceeasi fotografie ca nu se gaseste nici un cancer pentru el. Uneori a afirmat ca seful statului ar fi paranoic si alte adjective jignitoare la adresa sa. Toate afirmatiile de mai sus le-a facut cind citea presa destul de tare si cred ca au auzit si ceilalti colegi, dar nimeni nu a spus nimic.”

Solutia adoptata de Iulian Vlad si executata de inculpati a fost dosarul de valuta. Dupa cum a remarcat seful Securitatii interne, a doua declaratie a informatoarei Croitoru Parguta avea „substrat” – respectiv, trada un om revoltat, aparent in stare de acte de agresiune impotriva dictatorului, cu multi prieteni scriitori si legaturi cu „emigratia reactionara”. Deci cazul nu putea fi inchis.

Martorii – colegii de celula si subofiterii de paza - au confirmat ca pentru „aspectele dusmanoase din jurnal” Gheorghe Ursu a fost supus la un regim de exterminare in toata perioada cat a fost incarcerat la militie, atat de inculpati cat si de informatorii lor din celula:

"... el ne-a spus ca ar fi retinut intrucat i s-a gasit un jurnal in care a facut **aprecieri injurioase la adresa familiei Ceausescu...** A fost scos la ancheta de 2-3 ori si cand a revenit ne-a povestit ca a fost intrebat in legatura cu caietul respectiv". (din declaratia martorului Radu Vasile, 1993-12-22)"

"... cei doi deținuți... îi reproșau că a scris scrisori la Europa Liberă sau Vocea Americii împotriva lui „Tăticu”, adică a lui Nicolae Ceaușescu.” (10.09.2020 si 07.05.2022, ICCJ). “‘cum trimiteai tu la „Șopârlica” (Europa liberă) scrisori în care îl ponegreai pe „tăticu”(Ceaușescu)?’” (ICCJ 07.05.2022, Palamariu Florinel)

"...un barbat era bătut foarte rau, i se aduceau tot felul de vini cum că **uneltește împotriva Elenei și lui Nicolae Ceausescu...** [aceste **reproșuri legate de activitatea de natură politică**] erau formulate cu ocazia agresiunilor”

"... cei doi agresori întrebau victima despre **un manuscris și despre Elena și Nicolae Ceaușescu.** Erau întrebări de genul ‘Ce ai scris?’ ‘**De ce ai scris?**’” (Martin Cristiann, ICCJ, 10.05.2022)

"... In scrierea din care agresorii citeau lui Ursu **era vorba de scrieri împotriva regimului comunist și a soților Ceaușescu**” (Martin Cristiann, ICCJ, 04.02.2021)

„... doi detinuti il maltratau pe al treilea ... nu mai suportam sa aud ziua si noaptea zgomotele si urletele, persoana respectiva fiind terorizata... **intrebau de un manuscris legat de Elena si Nicolae Ceausescu [...]. Scopul celor doi agresori era sa recunoasca ceva, intrucat ii spunea „la ancheta nu ai spus asa” [...]** **acele batai erau prea multe, de dimineata pana seara [...]** **Pentru a speria o persoana nu era nevoie de o astfel de corectie, fiind prea mult ceea ce se intampla in camera vecina”** (Martin Cristian, CAB, 22.11.2017)

Aceasta ultima declaratie implica desigur doua interpretari pentru violenta extrema aplicata, la ordinul Securitatii, lui Gheorghe Ursu: pe de o parte, ca o **razbunare** a aparatului represiv, la ordinul cuplului dictatorial, pentru delictul de **lezmajestate** descris mai sus. Pe de alta parte, ca **metoda extrema de extragere a retractarii acuzatiei impotriva lui Nicolae Ceausescu** (si a “recunoasterii” ca ar fi “*luat bani*” pentru scrisoarea la Europa Libera prin care facuse acuzatia publica), in conditiile in care Gheorghe Ursu, asa cum o demonstreaza probele de mai sus, isi facuse o profesie de credinta din a nu renunta la acea acuzatie, o “*datorie fata de constiinta sa de inginer*” a cerei renegare ar fi insemnat ca “*nu ar mai fi fost el insusi*”.

4) **Legaturile cu Europa Libera**

Din documentele din arhiva CNSAS depuse la dosar, rezulta ca preocuparea prioritara a Securitatii, conform « ordinelor si indicatiilor » primite de la Comandantul suprem, erau « persoanele care intretin **legaturi cu suspecte cu elemente ostile din cadrul emigratiei**, intre care **angajati si colaboratori ai postului de radio Europa Libera** » (f. 116), « **anturaje constituite din elemente cu pozitie ostila** » (f. 116v), « **cei care comenteaza negativ politica partidului si statului nostru**, unii oameni de cultura, indeosebi in **rindul scriitorilor din Capitala** », cei cu preocupări « de a realiza, **in scopul publicarii in tara sau strainatate, lucrari literar-artistice cu continut ostil sau interpretabil** ».

Gheorghe Ursu a reprezentat un « *element profund dusmanos* » pentru regimul Ceausescu din toate aceste puncte de vedere. Pentru Gheorghe Ursu, Europa Libera era o sansa de salvare morala pentru poporul roman ingenuchiat de dictatura ceausista prin Securitate. In jurnal – si in declaratiile data inculpatilor, el scria:

Europa Libera "**trebuie sa tina treaza ura romanilor contra regimului totalitar in care traiesc, sa-i indemne la rasvratire organizata sau macar la nesupunere, sau macar sa faca totul spre a-si mentine libertatea de gindire**". (Dosarul Penal, DUP Vol 17, fila 40)

Inculpatii l-au intrebat practic **la fiecare din cele 12 interogatorii** din perioada 7 ianuarie – 2 martie 1985 despre **legaturile cu Europa libera**.

Aceste legaturi precum si „modul cum a transmis materialele dusmanoase” au ramas o prioritate pentru inculpati si in timpul anchetarii lui Gheorghe Ursu sub acoperirea militiei. Spre exemplu:

*“... [am inteles ca Gheorghe Ursu]... **avea legaturi cu Europa Libera sau Vocea Americii... Ursu nu a recunoscut la ancheta ceea ce îi interesa si pentru acel motiv a fost introdus in camera cu cei doi... deoarece trebuiau obtinute date pentru ancheta**”.* (Udrea Marian)

*„[Ursu] avea legaturi cu **postul de radio Europa Libera**. Ursu Gheorghe a fost dus la ancheta si cind a revenit era rosu la fata si se tinea de burta”.* (Popa Dan). “

*“... l-am văzut pe Ursu venind de la anchetă... roșu la față și ținându-se de burtă... **Ar fi avut anumite notari despre regim, Europa Libera, pentru care a fost anchetat**”.* "Personal am auzit chiar de la detinutul Clita Marian ca il batea in camera pe Ursu Gheorghe pentru a-i spune ce **legaturi avea cu unele persoane din afara...**" (Ionita Stefan).

*"...trebuia sa ne spuna tot ce stia si facuse cu privire la acele note... in care si-a adus dezacordul fata de regimul ceausist... **materiale scrise din tara cu directia unor cotidiene occidentale sau posturi de radio care faceau denigrari la adresa regimurilor comunisto-totalitare din Est**”* (Clita Marian)

*"...interogatoriile erau luate la DSS. Am aflat de la victima ca aceste interogatorii erau brutale deoarece el nu vroia sa colaboreze cu organele Securitatii cu privire la existenta sau **trimiterea in afara tarii a unor materiale cu caracter de propaganda**"* (Clita Marian)

*"...era chiar un fapt notoriu ca [ing. Ursu] este impotriva lui Ceausescu... impotriva sistemului... In timp ce Ursu era schingiuit, era intrebat de **scrisori trimise afara din tara..., scrisori care erau impotriva regimului de atunci**”.* (Pascale Gheorghe)

“...îi reproșau că a scris scrisori la Europa Liberă sau Vocea Americii... interesul lor real era legat de jurnal și de scrisorile adresate posturilor de radio străine, erau intrigati [pe inregistrare: „ofticași”] de faptul că Gheorghe Ursu nu declarase nimic în cursul anchetei.”

“Clita il intreba de jurnal, de cum au ajuns scrisorile la Europa Libera sau la Vocea Americii... Dacă ar fi recunoscut cum si in ce fel au ajuns scrisorile lui, memoriile lui, la Europa Libera, sau Vocea Americii... el nu mai putea nimic, era in viata”. (Palamariu Florinel).

5) **„Atentatul”**

Este foarte probabil ca ura inculpatilor si perceptia pericolozitatii cazului Gheorghe Ursu de catre Securitate a crescut si datorita obsesiei acestora pentru „**siguranta Comandantului Suprem**”. Gheorghe Ursu a discutat in gluma cu fiul sau, si a notat si in jurnal, un plan iluzoriu de a-si „**face rost de o pusca cu luneta**” pentru a-l ucide pe dictator. Inculpatii i-au intrebat in nenumarate rinduri, atat pe Gheorghe Ursu cat si pe fiul acestuia, despre acest aspect pe care aparent l-au luat in serios.

Gheorghe Ursu s-a vazut nevoit sa dea aceste explicatii in declaratiile sale in fata inculpatilor:

*"Alte consemnari denigreaza lucrarile congresului PCR ca in final sa consemnez actiuni de **atentat [ce ar fi urmat sa fie] savirsite de mine contra vietii unei persoane care indeplinea o activitate importanta de***

*stat. Consemnarea mea se referea la faptul **daca as putea face rost de o arma cu luneta pentru a ucide**. Sustin ca insemnarea a fost o ratacire de moment a mea si nu am intreprins nimic in sensul celor consemnate..." (Dosarul Penal, Vol. 17 DUP, fila 22)*

6) „Problema scriitorilor” si planul de a se citi un manifest la Congres

Gheorghe Ursu planuia impreuna cu Geo Bogza sa-l convinga pe Eugen Jebeleanu, delegat la Congres, despre care stiau amandoi ca le impartasea pozitia anti-totalitara, sa citeasca manifestul sau contra pastrarii puterii de catre Ceausescu la Congresul XII PCR. In fata inculpatilor, Gheorghe Ursu a declarat, fara a mentiona numele lui Jebeleanu:

*„La data de 14 noiembrie 1979 am facut de asemenea consemnari denigratoare in legatura cu congresul XII al PCR care urma sa aiba loc in urmatoarele zile. Se afla de asemenea consemnat si faptul ca **am avut intentia de a ruga pe un delegat la Congres sa citeasca la acesta textul** lui Simon Bolivar ce fusese afisat deasupra plansetei mele o perioada de timp, respectiv cel care a fost predat de mine organelor de cercetare la 7 ianuarie 1985. Geo Bogza nu a fost de acord cu intentia mea si a refuzat sa preia textul pe care intentionam a fi citit in Congresul XII al PCR.” (Dosarul Penal, Vol. 17 DUP, filele 22-23).*

In timpul anchetei in stare de libertate, inculpatii au incercat in mai multe rinduri sa-l faca pe Gheorghe Ursu sa scrie numele celui delegat la Congres, dar si alte nume. Disidentul a refuzat si in scris sa divulge numele celor cu care planuia actiuni „dusmanoase”: **„Refuz sa scriu in declaratii numele prietenilor”** (Dosarul Penal, DUP Vol 17, fila 37 verso). Martorii au relatat ca Gheorghe Ursu a refuzat sa-si „toarne” prietenii chiar si sub tortura, in timpul detentiei: *„Dupa bataile care i-au fost administrate de catre anchetatori, asa cum mi-a spus ing. Ursu, starea sanatatii devenise subreda. Mi-a spus ca era batut de anchetator, ofiter de Securitate, intrucat **acesta dorea sa divulge si numele altor colegi ai ing.Ursu**”.*

7) Afisele anti-totalitare

Un alt motiv al anchetei inculpatilor asupra lui Gheorghe Ursu a fost faptul ca acesta *„a afisat la locul sau de munca [...] citate ... ce contin referiri la necesitatea luptei impotriva statului... cu scopul de a atrage atentia ca situatia critica din vremurile respective (cu sute de ani in urma sau in timpul regimurilor fasciste) s-ar potrivi in prezent realitatilor din Romania.”* (Raportul intocmit de inc. Pîrvulescu Marin din 30.01.1985, dosarul penal, respectiv DUP Vol 17, filele 83-84). Si in aceasta privinta, Gheorghe Ursu a recunoscut acuuzatiile aduse:

“In anul 1974 citind in revista Secolul XX un articol despre Simon Bolivar am retinut un pasaj din scrierile lui pe care mi l-am notat.” (Dosarul Penal, DUP Vol 17, fila 19). Era vorba de pasajul urmator:

“Nici un conducator nu trebuie sa ramina la putere in fruntea statului mai mult de cinci ani; altfel exista riscul sa devina dictator”, unul din citatele afisate de Gheorghe Ursu la serviciu, pe care a cautat sa-l transmita, prin prieteni, pentru a fi citit in Marea Adunare Nationala si la Congresul XII PCR. (A se vedea in acest sens fragmentul de jurnal recuperat „Vizita la Geo Bogza”, publicat in revista 22 in 1990, care poate fi vizualizat aici: <http://gh-ursu.org.ro/deCeAFostUcis.html>).

*„am considerat ca cele scrise de acesta in 1822 ar corespunde cu punctul meu de vedere privind politica interna a statului nostru am transcris acest citat pe o bucata de hirtie (o jumatate de coala) si l-am lipit pe perete linga planseta mea de lucru. Cind am facut aceasta fapta am cautat sa-mi exprim gindirea mea, respectiv ca **nu sint de acord cu unele realitati din tara noastra** la acea data... (Dosarul Penal, DUP Vol 17, fila 19), etc.*

Fapta de a afisa public astfel de manifeste intreprtate impotriva ramanerii dictatorului Ceausescu la putere s-ar fi incadrat, conform normelor si manualelor Securitatii, in articolul 166 Cod penal, cu denumirea marginala *propaganda impotriva orinduirii socialiste*, incadrare juridica realizata de inculpati, prin Raportul din 30 ianuarie 1985. Insa dupa cum am aratat, conform planurilor de masuri ale Directiei a VI-a in acei ani, „*pentru traducerea exemplară în viață a excepționalelor orientări politice pe care ni le dă Comandantul Suprem*”, „*măsurile de prevenire sa fie mai intens orientate spre cele ... de intervenție realizate prin intermediul altor organe*”, „*de regulă, sub acoperirea organelor de miliție*”.

Prin folosirea acuzațiilor de drept comun, Securitatea evita ca Ceausescu sa ia la cunostinta de un opozant care din proprie initiativa, fara a fi „*influentat de emisiunile posturilor de radio reactoare*”, si nici pentru bani, sau dintr-o „*nemulțumire personala*”, **i-a contestat acestuia, in mod public, dreptul de a mai conduce tara.**

7. Directivele transmise de seful Securitatii, Iulian VLAD, care au condus la camuflarea cazului politic

Ca raspuns la raportul din 30 ianuarie 1985 (Vol 17, filele 83-84), IULIAN VLAD ii transmite lui VASILE GHEORGHE, seful Directiei a VI-a, „*indicatiile*” din Vol 17, fila 81, mentionate *supra*.

Este evident ca prin acest ordin, Iulian VLAD NU le cerea subalternilor sa opreasca ancheta, cum fals au pretins acestia, ci din contra, sa o continue sub stare de arest la IGM, evitand o acuzatie politica atat pentru ca: "*pînă acum*" nu erau destule probe pentru fapte prevazute de art. 166, dar si "*deoarece nu era in interesul regimului sa figureze cu detinuti politici, l-au arestat pentru detinere de valuta*" – conform mai multor marturii). Intrebarile „*Unde și în ce mod au proliferat actiunile celui în cauză ? De ce nu s-au pînă acum legăturile în rindul scriitorilor? Despre ce este vorba mai concret?*” sunt graitoare. Daca Iulian VLAD le-ar fi cerut inculpatilor sa inchida ancheta, aceste intrebari nu ar mai fi avut sens.

Ordinul lui Vlad de a se lucra „*sub acoperirea militiei*” este confirmat si de declaratia lui Dumitraciuc Ion, care a "*primit dosarul cu un **biletel scris olograf**... care conținea un ordin rezolutiv al șefului Securității Statului, gl. Vlad, ca acțiunea referitoare la infr. prev. de art. 166 alin. 2 din vechiul Cod penal să înceteze și să se ia măsuri față de Ursu Gheorghe de avertizare pe linie de securitate la locul de muncă, iar pentru operațiunile cu mijloace de plată străine să se continue cercetările de către miliție*".

Este neverosimil ca numitul Iulian Vlad sa fi dat ordinul ca ancheta politica sa se opreasca definitiv, asa cum a pretins in declaratia sa, iar seful Directiei a VI-a sa fi decis acest lucru din proprie initiativa. Acest lucru ar fi absurd, data fiind gravitatea cazului, legaturile cu Statelor Unite si cu numerosi scriitori "cu conceptii dusmanoase" care reprezentau o preocupare principala a lui Ceausescu si Vlad. Mai mult, este contrazis categoric de declaratiile ofiterului de Securitate CRISAN Nicu, conform carora **orice arestare si ancheta la Directia a VI-a putea fi dispusa doar de "gen. VLAD Iulian"**.

Faptul ca **nu s-a facut nici o cercetare** dupa moartea lui Gheorghe Ursu (fapt pe care un numar mare de martori l-au mentionat, si pe care nimeni "nu si l-a putut explica") arata ca **ordinul asasinarii a venit de la varful conducerii statului si a Securitatii**, pe scara ierarhica din care au facut parte, conform functiilor si dovezilor de mai sus, inculpatul POSTELNICU Tudor si Iulian VLAD.

8. Punerea in practica a directivelor sefului Securitatii: transformarea anchetei de la politic la drept comun

Din studiul dosarului penal si al celui de urmarire informativa (DUP Vol 17, 18, 19) rezulta ca cel putin pana pe 28 februarie 1985, toate actele de cercetare ale inculpatilor vizau aspectele politice ale cazului.

Incepand insa din data de 4 martie 1985, deci la doua zile dupa ultima declaratie a lui Gheorghe Ursu aflata in dosarul sau penal pentru *propaganda impotriva orinduirii socialiste*, ancheta inculpatilor cunoaste o turnura. Devine, cel putin pentru o vreme, orientata exclusiv pe aspectele de drept comun.

9. Ancheta a continuat si dupa ce inculpatii au pretins ca au terminat-o

Dupa raportul din 3 mai 1985, in urma caruia inculpatii au pretins ca ancheta politica s-a incheiat, acestia au continuat sa-l cerceteze pe Gheorghe Ursu in legatura cu prietenii scriitori, cautand in continuare sa „clarifice natura relatiilor cu acestia”, conform indicatiei lui Iulian VLAD.

Astfel, la 5 iulie 1985, in ex. Nr. 2. la adresa DCP DSS catre Directia I, se specifica:

„Va trimitem alaturat declaratiile date la 21, 22, si 24 mai 1985 de Ursu Gh. care se refera la elemente aflate in atentia dvs. pe linie de arta si cultura. Mentionam ca unele aspecte de interes operativ, ce au impus urgenta, au fost semnalate din timp, de catre noi compartimentului de profil din unitatea dvs. Conceptat Pîrvulescu Marin, semnat Vasile Gheorghe, Anghel Corneliu”. (Cota CNSAS C 368 fila 324, depusa la dosarul cauzei).

1) Fragmente din dosarul de urmarire informativa al Ninei Cassian

Una din conversatiile ascultate prin TO ("tehnica operativa") in casa Ninei Cassian, legate de anchetarea prietenului sau Gheorghe Ursu, este redata de un cadru de Securitate in dosarul de urmarire informativa al poetei. Si din acest document rezulta ca refuzul lui Gheorghe Ursu de a colabora cu anchetatorii sai si amenintarile la care a fost supus inca din stare de libertate:

“L-au luat, l-au lasat, iar l-au luat... [Le-a spus] "Astea sint opiniile mele" ... Si i-au zis: "Te aruncam pe fereastra!"

... "M" stie ca BARBU [BABU]... vorbeste in jurnalul lui despre fascistii si tot grupul ala, el fiind un baiat foarte cinstit, adica vorbeste despre "ei" (e vorba de "seful statului si sotia lui) in niste termeni ingrozitori." "M" se teme ca organele noastre sa nu traga concluzia ca "el este un dusman, iar ca toti prietenii lui fac parte din acelasi complot."

“un material a fost in legatura cu cutremurul si masurile luate de conducerea superioara de partid si de stat, masuri, care au fost dupa autor, de fapt antimasuri...”

iar pe BARBU [BABU], dupa cele intimplate, vor cauta sa-l transforme intr-un agent al lor”.

Din cuprinsul acestei note rezulta aceeaasi determinare a lui Gheorghe Ursu de a atrage alti scriitori in actiunea de rezistenta intelectuala anti-Ceausista, dar si miza scrisorilor trimise de el la Europa Libera in anchetarea lui de catre inculpati, respectiv descoperirea canalelor de transmisie, si a-l determina sa retracteze acuzatiilor impotriva lui Nicoale Ceausescu. Faptul ca Securitatea a incercat sa-l racoleze ca „agent al lor” pe Gheorghe Ursu se coroboreaza cu declaratia martorului DUMITRACIUC:

"Fac precizarea că, în perioada când Ursu Gheorghe era cercetat la Direcția a VI-a, în primăvara anului 1985, am fost contactat de un ofițer de la Direcția a I-a care răspundea pe linie de scriitori și poeți, care m-a consultat pentru o posibilă recrutare a lui Ursu Gheorghe, pe această linie. M-am oferit să intermediez întâlnirea, dar acesta nu a fost de acord însă, după un timp, m-am reîntâlnit cu ofițerul, respectiv acesta a venit la mine la birou și mi-a comunicat că Ursu Gheorghe l-a refuzat categoric". (din declaratia martorului Dumitraciuc Ion, fost ofiter de securitate, 2015-10-06, SPM).

2) **Alte documente care dovedesc interesul Securitatii si al regimului Ceausescu pentru Gheorghe Ursu la cel mai inalt nivel, mult dupa „incheierea” anchetei politice**

In nota informativa din data de 15.08.1985 emisa de catre Directia Cercetari Penale din cadrul Departamentului Securitatii Statului din Ministerul de Interne din 15.08.85 (din dosarul de urmarire penale a lui Clita Marian, vol 1, si depusa si separat, la dosarul cauzei, pe 25.10.2017), Directia Procuraturilor Militare noteaza: "**Cazul este cunoscut si analizat la nivelul conducerii Securitatii Statului si MI**" si "**Prezentat tov. procuror general la 28.08.85**". Nota e semnata si de N. Iscrulescu, procuror general adjunct la acea data. Aceasta data este cu mai bine de trei luni ulterioara datei la care inculpatul Pîrvulescu a pretins ca a incetat anchetarea lui Gheorghe Ursu, si cu trei saptamini inaintea arestarii si inceperii torturii in arest. Aceasta dovedeste o data in plus ca regimul lui Ceausescu era de fapt in continuare interesat de cazul Gheorghe Ursu si prietenii sai scriitori mult dupa simularea sfarsitului anchetei din stare de libertate.

Faptul ca inculpatii lucrau inca la cazul Ursu in vara anului 1985 rezulta si din declaratia lui Dumitraciuc Ion: "*imi amintesc că, din redările interceptărilor telefonice pe care eu le-am citit și, ulterior, le-am introdus în plicul albastru [DUI Udrea], despre care am făcut vorbire mai sus, erau interceptări și din vara anului 1985 în care apăreau discuții cu scriitori, dintre care îmi amintesc de Nina Cassian.*" (Declaratie SPM , 6.10.2015).

La data de 08.10.1985 ambasadorul Gavrilescu din SUA trimite o telegrama legata de interventia lui Sydney Yates pentru a afla detalii despre soarta lui Gheorghe Ursu. Faptul ca telegrama este adresata, pe langa Homostean George, lui Iulian Vlad si Stamatiou Aristotel demonstreaza ca regimul de la Bucuresti stia foarte bine ca **de Gheorghe Ursu se ocupa in acel moment Securitatea**. (DUI Udrea Vol 2 fila 48).

Dumitraciuc Ion declara ca „*în cazul ing. Ursu Gheorghe, după arestarea lui, a trebuit să redactez mai multe informații despre situația acestuia. Informările aveau la bază sesizări cu privire la încălcarea drepturilor omului venite din străinătate, prin ambasadele noastre. Informările le-am făcut atât pentru organele de partid, cât și pentru structurile superioare din D.S.S. ... Imi amintesc că aceste informații le-am făcut pentru primul ministru, pentru ministrul de externe și pentru Cabinetul 2 PCR. ... imi amintesc că în acea perioadă de sfârșit de an, 1985, în țară urma să vină un demnitar al Departamentului de Stat al SUA și se așteptau să fie întrebați despre cazul Ursu*”.

De aici rezulta vizibilitatea cazului la cel mai inalt nivel al regimului Ceausescu. Este inca o dovada ca ordinele de anchetare sub arest, tortura, si in final ucidere a lui Gheorghe Ursu - tocmai pentru ca acesta sa nu divulge adevarul si produce astfel un scandal international - a trecut si prin Seful Securitatii interne, Iulian Vlad, cel care a orchestrat „soluția” anchetei, conform documentelor amintite mai sus.

10. Documente care dovedesc ca inculpatii l-au anchetat si in detentie pe Gheorghe Ursu

Pe 22 oct 1985, inculpatul PÎRVULESCU trimite o adresa catre Securitatea Municipiului Bucuresti, cu urmatorul continut:

„Urmare la adresa noastra nr. D/293721/ 5 iulie 1985 privind pe Ursu Andrei Horia – va facem cunoscut ca tatal acestuia a fost arestat de org. de militie la 21 sept 1985 pentru efectuarea de operatii interzise cu mij de plata straine. Ursu Gh-Emil a confiat unei surse ca fiul sau efectueaza lucrari destinate MapN si ca ar fi participat la executarea unor produse destinate RP Chineza. In situatia in care nu va fi trimis va depune actele pentru plecarea definitiva din tara. ... Fata de acestea, va rugam sa luati masurile care se impun. mr. PM. Vasile Gheorghe, C.Anghel.”

Aceasta adresa dovedeste fara putinta de tagada ca inculpatii il anchetau in continuare pe Gheorghe Ursu in detentie, „incadrandu-l” si informativ cu „surse” in celula. Acestia nu pot fi altii decit Clita Marian si Radu Gheorghe, asa cum rezulta din declaratiile mai multor martori.

Pe data de 24.10.1985, inculpatii iau o nota declaratie lui Gheorghe Ursu. Cu aceasta ocazie, acesta este interogat daca mai detine "la domiciliu sau in alta parte alte publicatii detinute contrar legii sau cu continut necorespunzator" sau "anticomunist" (Dosarul penal, DUP Vol 17, fila 9).

11. Concluzii legate de identitatea ofiterilor Securitatii care l-au anchetat si torturat in detentie pe Gheorghe Ursu

Martorii Casapu Mitrus Laurentiu, Palamariu Florinel, Pascale Gheorghe, Popa Dan, Hirsu Ilie, Palamariu Florinel, Manda Gheorghe, Cimpoieru Vasile, Clita Marian, Radu Gheorghe, Mihai Vasile, Ivan Stefan, Daescu Gheorghe, Dinu Ion, Ionetec Gheorghe, Constandache Ioan, Ionita Stefan se refera toti la **bataile administrate de ofiteri de Securitate lui Gheorghe Ursu**. Din aceste marturii, care se coroboreaza cu documente ale Securitatii, rezulta fara putinta de tagada participarea directa a ofiterilor de Securitate PÎRVULESCU MARIN, principalul anchetator al lui Gheorghe Ursu, secondat de fostul locotenent HODIS Vasile, la torturarea sistematica si in final la uciderea disidentului.

1) Identitatea anchetatorilor din 15.11.1985

Martorul Casapu Mitrus Laurentiu si-a mentinut constant declaratia conform careia, „*cu 2-3 zile inainte de a fi dus la spitalul penitenciar Jilava, ing. Ursu a fost scos la ancheta dimineata, si adus de acolo batut intr-o patura, intrucit nu mai putea merge. Ursu acuza in special dureri abdominale. Cert este ca fusese scos la ancheta de anchetatorul lui care era maior Pîrvulescu sau Florescu. In tot timpul care a urmat a urlat de durere, dar nu i s-au acordat ingrijiri medicale*”. In aceste declaratii este evident vorba de anchetatorul PÎRVULESCU Marin, deoarece in dosare nu apare un anchetator maior Florescu, cu atat mai putin unul care sa se ocupe de cazul Ursu.

De altfel, **si martorii Toader Florica** (subofiter de paza in arestul IGM) si **Ion Nicolae** (subofiter de paza in arestul IGM) **l-au identificat pe PÎRVULESCU Marin cand acesta l-a scos la ancheta pe Ursu Gheorghe Emil in timpul detentiei.**

Si martorul Palamariu Florinel il identifica pe inculpatul PÎRVULESCU Marin in baza semnaturii pe bonul de scoatere la ancheta. Martorul Palamariu si-a mentinut si repetat aceste declaratii si la apel, in fact instantelor ICCJ. Declaratiile lui Palamariu Florinel **sunt confirmate** de altfel de documentele IGM (registrului posturilor si procesului verbal de predare-primire a schimburilor de paza). Din acestea rezulta ca **martorul a fost intr-adevar sef de schimb in timpul acestor evenimente din noiembrie 1985**, respectiv in **schimbul 2, inclusiv pe 15.11.1985, adica seara la care se refera si martorul Casapu Mitrus Laurentiu**.

Probele de mai sus, coroborate cu declaratiile inculpatilor („*la toate actele de cercetare ... in cauza a participat si ... col (rez) Hodis Vasile*”) dovedesc ca la **ancheta violenta din 15.11.1985 au participat ambii inculpati.**

2) Probe care atesta anchetarea lui Gheorghe Ursu de catre Securitate, respectiv de inculpati, pe toata durata arestarii la IGM

Alti opt martori confirma ca **Ursu Gheorghe a fost anchetat de Securitate in timpul detentiei in arestul IGP** (Munteanu Ion, Dinu Dumitru, Radu Vasile, Ghiorghe Florea, Odina Constantin, Damian Constantin, Cojocaru Gheorghe, Burcea Stefan). Martorii Creanga Mihai, Burcea Stefan, Damian Costica si Damian Constantin sustin ca Gheorghe Ursu **a fost adus de la Securitate** si depus in arestul Militiei. Ursu Gheorghe Emil era de altfel „*arestatul Securitatii*” (potrivit declaratiilor martorului col. Creanga Mihail, seful arestului IGM), aspect care rezulta si de declaratiile a altor 15 martori - colegi de celula, paznici si medici (Caracostea Stere, Pascale Gheorghe, Popa Dan, Hirsu Ilie, Palamariu Florinel, Manda Gheorghe, Cimpoieru Vasile, Clita Marian, Radu Gheorghe, Mihai Vasile, Ivan Stefan, Daescu Gheorghe, Dinu Ion, Ionetec Gheorghe, Constandache Ioan).

Aceste declaratii se coroboreaza si cu adresa **din 22.10.1985** catre SMB redactata de catre inculpatul **PÎRVULESCU** (DUI Udrea vol 1 fila 149). Acest document se refera la date obtinute de inculpat de la o „*sursa*” (informator) despre Gheorghe Ursu. (La acea data nu putea fi vorba decat de Clita Marian si Radu Gheorghe).

Rezulta astfel ca **maiorul** la care se refera martorul Casapu, respectiv **anchetatorul lui Gheorghe Ursu care l-a scos la ancheta pe 15 noiembrie, nu poate fi decat fostul maior de Securitate PÎRVULESCU Marin**. In consecinta, rezulta ca si **loviturile primite in acea zi in timpul anchetei** (in urma careia victima a fost adusa in celula „cu patura”) au **fost administrate de catre inculpatul PÎRVULESCU Marin**.

Pe de alta parte, din declaratia data in calitate de martor in faza de urmarire penala de catre CARACOSTEA Stere rezulta ca cel putin la inceputul detentiei (pana pe 16 octombrie), **inculpatul HODIS Vasile a fost cel care l-a torturat pe Gheorghe Ursu:**

„Inca din prima seara a zilei in care a fost introdus in arest a fost scos la ancheta de catre un ofiter anchetator de Securitate despre care Ursu Gheorghe mi-a povestit ca este acelasi cu cel care l-a anchetat si inainte de a fi arestat preventiv si ca avea gradul de locotenent. Cand s-a intors in camera acesta prezenta urme de violenta pe obrazul drept si in zona urechii (in spatele urechii). Ursu Gheorghe Emil a povestit cum a fost batut de locotenentul de securitate.”

Or, **anchetatorii lui Ursu Gheorghe Emil dinainte ca acesta sa fie arestat preventiv** au fost **PÎRVULESCU Marin** si **HODIS Vasile, cel de-al doilea avand gradul de locotenent**. De altfel, ambii inculpati au fost deja „condamnati” in contencios pentru activitate de politie politica in ancheta asupra victimei din aceasta cauza (a se vedea DUP Volumul 13, filele 4-41 – note CNSAS, 220-232 HODIS Vasile, 268 – 292 PÎRVULESCU Marin).

In declaratiile anterioare, Caracostea Stere a afirmat ca ofiterul anchetator, care „*il mai cercetase cu ceva timp in urma, il lasase si acum il reancheta*”, respectiv „*cand era in stare de libertate a fost anchetat de acelasi ofiter de Securitate*”, era „capitan sau *maior de securitate*”. Deci prin acele declaratii, martorul Caracostea Stere il identifica pe maiorul **PÎRVULESCU Marin**, neexistind nici un capitan din cadrul Directiei a VI-a Cercetari Penale care sa-l fi anchetat pe Ursu Gheorghe Emil. **Rezulta astfel ca Gheorghe Ursu i-a mentionat pe cei doi anchetatori ai sai, inculpatii PÎRVULESCU si HODIS, in diverse ocazii, ambii fiind cei care l-au anchetat si in perioada anterioara arestarii preventive.**

Aceasta concluzie este sustinuta si de documentul de la fila 9 din Dosarul Penal 66142 al Securitatii, din care rezulta ca cei doi inculpati i-au luat lui Gheorghe Ursu declaratia din 24 octombrie 1985, **pe care amandoi au contrasemnat-o**. De altfel, cei doi **au continuat sa lucreze, tot impreuna, la dosarul Ursu Gheorghe Emil inca aproape doi ani dupa decesului acestuia**, conform precesului-verbal si altor documente DSS din august 1987 (a se vedea sectiunea II.16).

Cu privire la situarea in timp a batailor relatate de martorul Caracostea Stere se impune a fi observat faptul ca, in ultima declaratie data in cursul urmaririi penale, martorul Caracostea Stere se refera la „*inceputul lunii octombrie 1985*”. Aceasta perioada se verifica si din registrul de mutari ale arestatilor in camerele de detentie, respectiv mutarile la camera 1 (pe **1 octombrie**) si camera 30 (pe **18 octombrie**, deci dupa cele trei zile de izolare severa). Conform adeverintei de reciclare la Gradistea, inculpatul Pîrvulescu Marin ar fi revenit pe 16 octombrie. **Si din acest punct de vedere ar rezulta ca cel putin in acea perioada (inceputul lui octombrie) in care inculpatul PÎRVULESCU Marin nu s-ar fi aflat in unitate, locotenentul HODIS Vasile a fost cel care a desfasurat anchetarea violenta a lui Gheorghe Ursu.**

3) *Participarea inc. HODIS Vasile*

Faptul ca inc. HODIS Vasile a participat pe toata durata detentiei la anchetarea violenta a lui Gheorghe Ursu rezulta chiar din declaratiile inculpatilor.

Astfel, din **declaratiile inc. PÎRVULESCU**, sustinute si de alti ofiteri de Securitate (Dumitraciuc, Nicu Crisan), rezulta ca **ambii inculpati au participat la cercetarea penala a lui Gheorghe Ursu, desi si la ancheta violenta din timpul detentiei:**

„L-am anchetat pe Ursu impreuna cu un alt coleg Vasile Hodis” (18.01.1999 – SPM)

„In cazul Ursu a fost mai totdeauna prezent si Hodis... Nu-mi amintesc ca in afara de mine si Hodis sa mai fi lucrat si altcineva” (12.03.2003 – TMTB)

„Declaratia data in 24.10.1985 pe care am luat-o impreuna cu Hodis” (12.03.2003, TMTB)

“In dosarul privind pe Gheorghe Ursu activitatile de cercetare penala au fost efectuate de mine si de locotenent major Hodis Vasile” (20.01.2015 – SPM)

„La noi erau un obicei ca fiecare sa-si rezolve pana la capat cazurile”. [deci nu putea fi vorba de un alt ofiter care sa-l ancheteze in detentie pe Gheorghe Ursu pentru aceleasi fapte].

Nu rezulta ca ar mai fi fost **„desemnată vreo persoană să participe la instrumentarea acestui caz”:**

„In perioada in care Ursu Gheorghe a fost cercetat de organele de securitate, la toate actele de cercetare pe care le-am efectuat in cauza a participat si colegul meu de la acea vreme col (rez) Hodis Vasile” (1.6.2016)

Din toate aceste marturii rezulta ca inculpatul HODIS a participat, alaturi de inc. PÎRVULESCU Marin, la anchetarea violenta a lui Gheorghe Ursu din toata perioada detentiei.

Acest fapt e confirmat de altfel chiar de **inculpatul HODIS Vasile**, care in declaratia sa de suspect (20.11.2015 – SPM, DUP Vol 5 filele 39-48):

„Prezenta mea a fost decisa de conducerea Directiei a 6-a a DSS in baza unei cutume existente in unitate in sensul ca la toate actele intocmite sa participe cel putin doi ofiteri pentru a se putea preveni eventuale reclamatii sau provocari din partea celui audiat”.

Faptul ca ambii inculpati au participat la anchetarea violenta a lui Gheorghe Ursu din timpul detentiei rezulta de altfel si din declaratiile martorilor care vorbesc de **mai multi agresori:**

„I-au fost date doua palme de anchetatori”

„pe cei care il anchetau ii interesa...”

„a fost scos de cei de la Securitate”

„Nenorociti astia ma omoara! - Cine domnule ? - Cei de sus [n.n. anchetatorii Securitatii]...”

Informatorii trebuiau sa afle „**ce nu au reusit sa afle anchetatorii**”... Ing. Ursu „era anchetat de **cei** de la Securitate”, etc. (A se vedea declaratiile lui Cimpoieru Vasile, Ivan Stefan, Dinu Ion, Pascale Gheorghe, Popa Dan, etc).

Din tot acest probatoriu rezulta fara putinta de tagada **faptul ca ambii inculpati au participat la anchetarea violenta a lui Gheorghe Ursu pe durata cand acesta s-a aflat in detentie la Militie.**

In ipoteza in care s-ar accepta veridicitatea documentului Securitatii dupa care inculpatul PÎRVULESCU ar fi participat la cursul de reciclare de la Gradistea (chiar daca ar fi putut ancheta si in timpul serilor, dupa cursuri), ramane fara dubiu

faptul ca **inc. Pîrvulescu a reluat conducerea anchetei cel puțin după terminarea cursului, adică pe 16 octombrie, continuând regimul de tortura până pe 15 noiembrie, când a administrat loviturile fatale.**

12. Concluzii legate de încadrarea în timp a agresiunilor fizice relatate de către martorul Casapu Mitrus Laurentiu

Agresiunile fizice au avut loc, potrivit declarației martorului Casapu Mitrus Laurentiu, în data de 15 noiembrie 1985 și s-au prelungit până seara (Ursu Gheorghe Emil a fost adus de la ancheta cu patura, „după ce s-a inserat”).

Această dată de 15.11.1985 se coroborează cu Procesul-verbal de predare-primire a posturilor (din care rezultă că martorul Casapu Mitrus Laurentiu a fost încarcerat în data de 15 noiembrie), precum și cu data corespunzătoare din tabelul cu „persoanele încarcerate în Arestul Direcției Cercetări Penale în lunile Octombrie-Noiembrie 1985”.

De menționat că data de 15.11.1985 se coroborează și cu declarația lui Palamariu Florinel, care a fost șef de schimb în timpul acestui eveniment (schimbul 2 din 15.11.1985, conform registrului posturilor și procesului verbal de predare-primire). În acest sens, Palamariu Florinel a declarat că în schimbul lui, l-a văzut pe „îng. Ursu adus de la ancheta [la Direcția a VI-a] de subofiterul meu și am constatat că **Ursu nu-si tinea bine echilibrul. Era în tura mea, în zilele premergătoare ducerii lui Ursu la spitalul Jilava**”. Situația în ziua de vineri 15 noiembrie a loviturilor fatale relatate de martorul Casapu este probată și de marturiile medicilor de la Jilava și documentele medicale.

13. Alte cauze din care rezultă calitatea de tortionar a inculpatului Pîrvulescu Marin

Probatoriul administrat în cauză evidențiază calitatea de tortionar a inculpatului PÎRVULESCU Marin și în alte cauze. Astfel disidentul Petre Mihai Bacanu, arestat sub un pretext de drept comun pentru a fi anchetat și torturat de Securitate, a declarat: „*Când era vorba de violența în ancheta, în ceea ce mă privește era chemat mr. Pîrvulescu [...] mi-a zdrobit degetul mijlociu de la mână dreaptă în usa, mi-a tumefiat fața. Acelasi ofițer [la perchezitie] a intrat în camera baiatului meu care la acea dată avea 16 ani și pe care l-a lovit și l-a aruncat din patul în care dormea fiind pe la ora 2 noaptea. [Radu Chesaru] mi-a povestit că în timpul arestării a fost și el victima mr. Pîrvulescu. Din păcate Chesaru s-a sinucis*”. În prezent, Petre Mihai Bacanu a rămas cu degetul mijlociu de la mână dreaptă vizibil deformat în urma torturii la care a fost supus de inculpatul Pîrvulescu Marin.

Calitatea de tortionar a inculpatului Pîrvulescu a fost dovedită de altfel și de condamnarea acestuia, în 1990, pentru agresiunile fizice administrate revoluționarilor în noaptea de 21-22 decembrie 1989. Astfel, prin rechizitoriul nr. 76/P/1990, din data de 15.08.1990, Secția Parchetelor Militare a dispus trimiterea în judecată a unui număr de inculpați din conducerea DSS, inclusiv față de inculpatul „**Pîrvulescu Marin (fost ofițer de cercetare penală în cadrul Direcției a VI-a a fostei D.S.S.)**” și alții „*cercetați sub aspectul săvârșirii infr. prev. de art. 266 alin. 2 C.pen. cu aplic. art. 41 alin. 2 C.pen., reținându-se că în noaptea de 21/22.12.1989 au insultat, amenințat și lovit mai mulți manifestanți în scopul de a obține de la aceștia declarații cu privire la participarea lor la mișcarea de protest din mun. București, precum și cu privire la conducătorii și organizatorii acestei mișcări, toți fiind trimiși în judecată prin rechizitoriul nr. 76/P/1990 din 15.08.1990.*”

14. Contradicții vadite în atitudinea procesuală a inculpaților

De-a lungul cercetării penale și judecătorești, atât în cauzele anterioare cât și în cea de față, inculpații au avut marturii oscilante, prezentând mai multe variante care se contrazic flagrant, și care contrazic probatoriul, în privința relației lor cu victima, documentelor de ancheta, și acțiunilor lor.

Dacă inculpații nu aveau nimic de ascuns, **sustinerile contradictorii și neveridice făcute în fața organelor judiciare de-a lungul timpului** nu și-ar fi avut rostul. Dacă cei doi inculpați ar fi avut conștiința împacată, dacă Gheorghe Ursu ar fi fost maltratată doar de Clita Marian, cum s-a încercat să se acrediteze începând cu anul 1993, sau, eventual, de cadre de

militie, inculpatii ar fi putut declara de la inceput, inca din 1990, adevarul: respectiv ca **l-au audiat pe Gheorghe Ursu in timp ce acesta era arestat la Militie**, imprejurarea pe care au fost nevoiti sa o recunoasca in conditiile prezentarii propriilor semnaturi aplicate pe documente.

Dar inculpatii cunosteau mai bine ca oricine faptul ca l-au torturat pe Gheorghe Ursu. **Prin aceste afirmatii mincinoase inculpatii au incercat sa evite orice legatura cu cele petrecute in perioada arestarii disidentului, in speranta ca bataile anchetatorilor vor fi atribuite ofiterului de militie sau doar lui Clita Marian.** Conform intregului esafodaj al mistificarii crimelor Securitatii, au incercat astfel sa-si **disimuleze actele de tortura** care au dus la moartea lui Gheorghe Ursu, timp de inca treizeci de ani, „*sub acoperirea Militiei*”.

Fiind pe deplin constienti de implicarea lor si de consecintele propriilor fapte, inculpatii au incercat sa impiedice aflarea adevarului.

15. Etapele musamalizarii ulterioare a crimei

Atat Securitatea cat si inculpatii au incercat sa ascunda acest asasinat politic imediat dupa uciderea lui Gheorghe Ursu.

Astfel:

- Securitatea a luat masuri pentru a se pastra discretie la spitalul Penitenciarului Jilava. Daca moartea ar fi fost doar de lovitura data de Clita Marian, astfel de masuri nu si-a fi avut rostul.
- Nu s-a facut nici o cercetare privind cauzele si imprejurarile decesului. Din nou, daca inculpatii nu ar fi fost cei care l-au torturat si ucis pe Gheorghe Ursu, evident ca o ancheta administrativa si penala, care inca de atunci, din 1985, l-ar fi gasit pe CLITA Marian vinovat, ar fi fost urmarea fireasca.
- S-a pastrat discretie si dupa 1990, la SRI. Martorul Donose Gheorghe a declarat ca atunci cand a cerut informatii despre cazul Gheorghe Ursu de la subordonatii sai care **proveneau din vechea Directie a VI-a „raspunsul a fost negativ si, mai mult, se evita o discutie pe date concrete a acestui caz.”** Or, acesti subordonati includeau pe **inculpatul HODIS Vasile**, anchetator direct al lui Gheorghe Ursu, inclusiv in perioada de detentie si pe **CRISAN Nicu, care participase la ancheta asupra mortii lui Gheorghe Ursu** inca din ianuarie 1990. Daca nu aveau nimic de ascuns, cei doi fosti ofiteri ar fi putut sa-i relateze sefului lor ceea ce stiau despre cazul Ursu. Este evident ca daca nu au facut-o a fost **pentru ca au incercat sa-i protejeze pe inculpati** (inclusiv **sa se protejeze**), HODIS Vasile cunoscand exact cum a decurs anchetarea disidentului. Din nou, daca anchetatorii PÎRVULESCU si HODIS nu ar fi fost implicati direct in torturarea si uciderea lui Gheorghe Ursu, evident ca aceasta secretizare de catre SRI, incepand din anii '90 si prelungindu-se, cel putin privitor la volumele de TO - dupa cum s-a constatat, pana in ziua de azi, nu ar fi avut sens.
- “Moartea neviolenta”. Conform declaratiilor mai multor martori si documentelor medicale, Gheorghe Ursu a fost lovit cu precadere in abdomen de inculpati. Acestia au urmarit vadit ruptura unui organ cavitatar intern care sa duca la peritonita si pana la urma, la moarte. Au ordonat intarzierea transportarii la spital tocmai pentru a se asigura ca victima nu mai poate fi salvata. Gheorghe Ursu a fost trimis la Jilava pentru ca decesul sa nu aiba loc in arest, fapt care ar fi ridicat mai multe suspiciuni din partea Ambasadei Americane si altor oficiali straini, care se interesau de caz in acel moment. Mai era nevoie doar de o cauza a mortii care sa aiba legatura cu intestinalele. In acest scop, Securitatea a pregatit legenda cu „*ocluzia intestinala*”, iar propagarea ei a cazut tot in sarcina inculpatului PÎRVULESCU. Aceasta imprejurare e confirmata de martorul Dumitraciuc Ion, care declara ca „*pe data de 17-18 noiembrie 1985*” a primit un telefon de la Pîrvulescu Marin, care **i-a spus „despre decesul lui Gheorghe Ursu. Arat ca Pîrvulescu mi-a spus ca Ursu a intrat in greva foamei la arestul militiei, i s-a facut rau si nu a fost dus imediat la spital de gardieni, iar atunci cand l-au dus si l-au operat au constatat ca avea ocluzie intestinala din cauza foamei si a facut stop cardio-respirator si a murit.”**

Astfel se vadeste ca si musamalizarea crimei a intrat tot in sarcina inculpatilor, care au propagat „varianta” cu ocluzia intestinala si „greva foamei”, lucruri evident false (nu au fost amintite de nici un martor, si contrazic toate declaratiile medicilor si documentele medicale, si depozitiile gardienilor si arestatilor din arestul Militiei).

Guvernul american a fost astfel dezinformat de partea romana, prin inculpatul Pîrvulescu, imediat dupa moartea lui Gheorghe Ursu. In aceeasi perioada in care doctorii de la Jilava erau amenintati, inculpatul PÎRVULESCU transmitea catre Directia a II si Ministerul de Externe „legenda” ca victima ar fi murit in urma unei „ocluzii intestinale” datorata „grevei foamei”. Aceasta varianta a fost transmisa prin telegrama din 26.11.1986 catre ambasadorul roman de la Washington (a se vedea Dosarul de urmarire penala al cauzei, volumul 12 filele 79-97, in special filele 81 si 84-87).

La data de 20.12.1985 Securitatea a creat o NOTA (regasita in DUI Udrea Vol 2 fila 49) privind pe Gheorghe Ursu prin care ascunde faptul ca acesta fusese anchetat din motive politice, si ascundea cauza reala a mortii, pretinzand ca aceasta ar fi constat in “*ocluzie intestinala*”.

In acelasi timp, **moartea lui Gheorghe Ursu a fost trecuta sub tacere si fata de procurorii si judecatorii civili** care anchetau cauza de drept comun. Astfel, **Gheorghe Ursu a ajuns sa fie trimis in judecata dupa moartea sa** de catre procurorul Ilie PICIORUS.

Este de remarcat ca **medicul legist care a facut autopsia lui Gheorghe Ursu, Cavaliotti Anastase, s-a dovedit a fi fost informator al Securitatii** (a se vedea DUP Vol 14 fila 8 – nota CNSAS din care rezulta ca acesta avea dosar de „retea” / de informator). Desi echimozele traumatice au fost consemnate in documentele medicale de la Jilava si in raportul de autopsie, **procurorul Vasile Manea DRAGULIN** (care urma sa devina Procuror General al Romaniei in anii '90) **a falsificat cauza mortii**, pretinzand ca aceasta ar fi fost **neviolenta**.

Dezinformarile Securitatii legate de cauza mortii lui Gheorghe Ursu au continuat si pe parcursul procesului penal, inclusiv in faza de judecata. Astfel, martorul MALUREANU Vasile a pretins ca in calitate de ofiter in Directia I ar fi facut o investigatie la Directia a VI-a in 1985 cu privire la moartea lui Gheorghe Ursu (investigatie care, evident, nu a lasat nici o urma). Cu acea ocazie ar fi aflat de la MORARIU Patru, loctiitorul la comanda Directiei a VI-a, ca Gheorghe Ursu ar fi „*decedat din cauza unor probleme de sanatate*”.

4) Clita Marian si „loviturile cauzatoare de moarte”

Asa cum rezulta si din declaratia martorului Petre Mihai Bacanu, este evident ca fostul informator Clita Marian a fost „sfatuit” sa ia asupra sa acest omor. In anii 1994-1995, el a incercat sa convinga organizatii civice (printre care Comitetul Helsinki, Grupul pentru Dialog Social, etc) si opinia publica (prin multiple declaratii de presa), ca el ar fi fost cel care l-ar fi omorat pe Gheorghe Ursu. Martorul Petre Mihai Bacanu explica modul cum Clita Marian, “instruit” de adevaratii vinovati de moartea lui Gheorghe Ursu, a incercat sa-i “vanda” naratiunea sa mincinoasa jurnalistului de la Romania Libera, dar si celor de la Revista 22 si Comitetul Helsinki:

“M-am trezit la redacție cu o persoană care s-a recomandat a fi Clită și că el este asasinul lui Ursu și ar vrea să facă declarații complete. Eu l-am trimis să discute cu un redactor specializat pe așa ceva, dar mi-a zis că vrea să discute doar cu mine. Am golit biroul și am stat de vorbă cu el. Îmi spune că a fost la GDS și a dat o declarație și acolo. el de fapt fusese îndrumat să meargă la puținele redacții care au scris despre caz, fusese îndrumat – pentru ca mi-am dat seama ca el nu avea cum sa stie, și primise o învoire de la închisoare să meargă la aceste redacții. Mi-a povestit că erau 3 în celulă și că l-a enervat pur și simplu Ursu și cu degetul mare de la picior l-a lovit în stomac și așa s-ar fi produs accidentul. L-am întrebat dacă nu îi este teamă că se va întoarce la închisoare pt omor și mi-a spus că nu, pentru că are această înțelegere cu anchetatorii.”

5) *Incercarea de compromitere a victimei in cauza de fata*

Dupa cum am aratat, Securitatea a incercat compromiterea victimei in fata Occidentului inca din noiembrie 1985, cand inc. Pîrvulescu Marin, prin inc. Postelnicu Tudor informa oficialii americani, prin ambasadorul Gavrilescu, ca Ursu Gheorghe Emil era „*un infractor de drept comun, speculant notoriu, ale carui fapte nu au avut un caracter politic iar decesul sau nu are nici o legatura cu retinerea si cercetarea lui de catre organele de procuratura si politie, fiind datorat unei cauze naturale, respectiv bolii cardiace de care suferise anterior.*”

Si in cursul acestui proces, inculpatii au incercat inca o data sa compromita victima in declaratiile lor, ca si prin martorul DUMITRACIUC Ion:

- Prin declaratia mincinoasa a martorului DUMITRACIUC Ion, care a inventat niste „produse” gasite la perchezitia domiciliului lui Gheorghe Ursu si ridicate de inculpati „intr-o valiza”, desi aceste produse nu se regasesc mentionate in nici unul din procesele verbale de perchezitie contrasemnate de inculpati si de DUMITRACIUC insusi. Prin aceasta inculpatii reiau „legenda” ca Gheorghe Ursu nu ar fi fost un disident, ci un „speculant notoriu”, asa cum au incercat s-o faca si in 1985 fata de autoritatile straine.
- Prin influentarea martorei Petre Elena, care a declarat urmatoarele: „*Persoana care s-a prezentat la mine pentru a fi martora in cauza se numea DUMITRACIUC ION si am apreciat atitudinea ca fiind una mai amenintatoare*”. Este evident ca marturia vadit mincinoasa a martorei Petre Elena din instanta (care vine in contradictie flagranta cu propriile sale declaratii date in fata inculpatilor in 1985) a fost rezultatul acelor amenintari din partea lui DUMITRACIUC Ion, in folosul inculpatilor.

Inculpatii si colegii lor din Securitate au incercat sa induca si ideea, preluata de instanta de apel, ca Securitatea nu ar fi avut motive sa tortureze victima pentru ca aceasta nu ar fi fost “disident”, respectiv persoana cazuta sub puterea adversarului, ba ar fi fost chiar un “privilegiat” al regimului. Si asta pentru ca “*intre anii 1974 – 1981 a calatorit de nenumarate ori in Occident*”. Desigur argumentul nu are sens, calatoriile neavand vreo legatura cu relatia de adversitate din 1985 dintre victima si inculpatii de la ancheta carora Gheorghe Ursu era adus “*cu sange pe camasa*”, “*tinandu-se de burta*”, si, in final, “*cu patura*”, in celula.

Merita insa amintit ca argumentul calatoriilor in occident pentru a-l “compromite” ca disident pe Gheorghe Ursu a fost folosit de inculpati inca din 1985. Astfel, in aceeasi dezinformare catre ambasadorului Gavrilescu destinata oficialilor americani cu privire la situatia lui Gheorghe Ursu, inculpatul Postelnicu Tudor si-a insusit raspunsul intocmit de inculpatul Pîrvulescu Marin, prin care se arata ca „*Ursu Gheorghe Emil, ca cetatean al Republicii Socialiste Romania, a beneficiat de o libertate deplina, ca a calatorit in mai multe tari din Europa, inca din anul 1974 si ca doar faptele sale de drept comun... au facut obiectul cercetarilor penale si nicidecum faptele sale cu caracter politic*”.

Asa cum am reamintit onoratei instante in notele scrise depuse la dosar pe 8.05.2023, modul cum obtinea viza de calatorie Gheorghe Ursu rezulta chiar din marturia lui din introducerea la cartea „Europa mea”⁷⁰. El scria in 1978 ca *aprobarea pasaportului dura aproape doi ani, timp in care ii erau respinse toate cererile la „forurile superioare”, de la BOB la sectorul de Partid si Primaria Capitalei*. In final, cunoscand ca dreptul de a calatori era consfintit in tratatul de la Helsinki pe care Nicolae Ceausescu il semnase, Gheorghe Ursu se adresa presedintelui Republicii, triminand o copie a scrisorii si ziarului Scanteia, „*caci asa-i omul care are microbul calatoriilor, merge pina-n pinzele albe*”. Acest mod tenace de obtinere a dreptului de a calatori a fost de altfel consemnat si in rechizitoriul cauzei, si dovedeste lipsa oricarei „relatii” sau “privilegiu” in acordarea vizei de calatorie..

⁷⁰ Al carei manuscris a fost rechizitionat, alaturi de jurnal, de catre inculpati, conform proceselor verbale de perchezitie si declaratiei date de Gheorghe Ursu in 24.10.1985 in fata inculpatilor si semnata de acestia (aflata in dosarul „Udrea”)

In sfarsit, ideea unicitatii lui Gheorghe Ursu ca posesor de pasaport este falsa si prin prisma faptului ca desi cei care au reusit sa calatoreasca in Occident in acei ani – desigur tot prin exercitii de tenacitate - au fost putini, Gheorghe Ursu a fost departe de a fi un caz izolat. In concluziile extinse am prezentat cazurile unor intelectuali care de asemenea au calatorit in Occident, fara a fi *in acel moment* nicidecum “privilegiati” ai regimului (Andrei Plesu, Gabriel Liiceanu, Dorin Tudoran, Nicolae Breban, Mihai Botez, Doina Cornea, Ioan Petru Culianu, istoricul Adrian Niculescu).

Chiar in anturajul lui Gheorghe Ursu, Ninei Cassian (considerata de catre Securitate, inclusiv de martorul Malureanu Vasile, o persoana cu „conceptii profund dusmanoase”, si care a avut un dosar de urmarire informativa in 10 volume, deci nu chiar o “privilegiata” a regimului) i s-a permis in 1985 sa călătoreasca în SUA. După ce afla de arestarea și uciderea în închisoare a prietenului sau, refuza sa se mai întoarca in Romania. Iordan Chimet, un alt prieten al lui Gheorghe Ursu „cu atitudine ostila” fata de regimul Ceausescu (fost colaborator in 1946 la Revista româno-americană, cu interdicția de semnătură, până în 1964; care nu a mai fost angajat nicăieri dupa 1970 – deci si el nu tocmai un „privilegiat” - si pe care inculpatul Pîrvulescu intentiona sa-l cheme la „audieri” in legatura cu jurnalul lui Gheorghe Ursu), calatorise in SUA, dupa care scrisese volumul de eseuri *Un portret al Americii* (1976). Printre cei carora li s-au aprobat, in final, pasaportul in acei ani s-au aflat nu numai scriitori. Spre exemplu, in 1973 inginerul Sebastian Calota a fost lasat sa plece in Germania.

Motivul pentru care cei de mai sus (unii dintre ei *ulterior* opozanti ai regimului) au obtinut pasaport in acei ani a fost, ca si in cazul lui Gheorghe Ursu, *insistentele cu care si-a cerut acest drept* si legaturile pe care le avea cu oameni din occident. Conform "indicatiilor" dictatorului, in astfel de cazuri, "*discernamantul politic*" al Securitatii a inclinat in cele din urma spre eliberarea pasaportului, tocmai *pentru a evita un scandal international legat de incalcarea drepturilor omului in Romania* - respectiv, dreptul la libera circulatie a persoanelor. De aceea, multi din cei „pasibili” de a alerta „organizatiile internationale de drepturile omului” erau lasati sa calatoreasca. Nu trebuie uitat ca Nicolae Ceausescu si-a dorit sa fie perceput ca un „mare om de stat” in Occident – acesta fiind, de altfel, si motivul principal al camuflarii represiunii politice impotriva opozantilor sub acoperirea invinuirilor de drept comun.

6) *La ancheta asupra mortii lui Gheorghe Ursu a participat un coleg al inculpatilor*

Martorul **CRISAN Nicu, fost coleg al inculpatilor in directia a VI-a, a fost desemnat in 1990 sa cerceteze moartea lui Gheorghe Ursu.** La acea data, acesta mai era inca coleg cu inculpatul HODIS Vasile in formatiunea J a SRI-ului, in care au fost cooptati majoritatea fostilor ofiteri ai Directiei a VI-a a DSS. CRISAN Nicu a fost chemat pentru a depune marturie in **dosarul cauzei de catre** inculpați. In sedința publică din data de **4 aprilie 2018** numitul CRISAN NICU a declarat ca in 1990, cand a participat la ancheta asupra mortii lui Gheorghe Ursu, “**din verificari nu rezulta ca vreun ofiter de securitate sa-l fi scos pe Ursu Gheorghe la ancheta din arestul militiei**". Aceasta marturie contrazice direct declaratia martorului Clita Marian data **chiar in fata numitului CRISAN NICU si semnata de acesta pe 21.03.1990:**

"Ursu era anchetat de Securitate in legatura cu un jurnal in care consemnase opinii personale impotriva conducerii de stat si partid... Cind venea de la ancheta era abatut spunind ca s-au folosit metode violente..."

Aceasta marturie falsa a martorului CRISAN a fost data cu intentia vadita de a-i favoriza pe fostii colegi din Directia a VI-a a Securitatii. In acest sens se inscriu si rapoartele false intocmite de acesta ca lucrator la SRI in anii '90. A se vedea, spre exemplu, in Dosarul de urmarire informativa cu numele de cod “Udrea”, cota CNSAS I 1099046, volumul 6, respectiv volumul 23 din Dosarul de urmarire penala al cauzei, fila 83, de unde rezulta ca numitul **CRISAN Nicu** a cautat in mod intentionat si sistematic, inca din anii '90, sa-i discolpe pe fostii sai colegi.

7) *Falsificarea dosarului Udrea*

In volumul 14 al Dosarului de urmarire penala al cauzei, la filele 7-45, se afla nota-raport a CNSAS, cu 10 anexe, privind dosarele Udrea si Dosarul Penal intocmite de Securitate lui Gheorghe Ursu. Dosarul Udrea a fost obtinut de SPM in urma insistențelor familiei Ursu si ca urmare a unei hotarari CSAT (Consiliul Suprem de Aparare a Tarii), abia in anul 2000,

dupa ce timp de mai bine de 10 ani SRI-ul a negat existenta acestui dosar (dupa cum se poate vedea, spre exemplu, din raspunsul sefului SRI Virgil Magureanu, din dosarul 90/P/90 Vol 1 fila 44. Dosarul Penal nr. 66142 (cota CNSAS P58684, in DUP Vol 17) al lui Gheorghe Ursu a fost predat catre CNSAS abia in anul 2006, in conditii inca neelucidate. Acest dosar penal nu a fost „descoperit” in arhiva CNSAS decat in anul 2014, dupa cum arata si nota specialistilor CNSAS.

In nota-raport a CNSAS se specifica faptul ca dosarul Udrea in varianta pe hartie a fost in cea mai mare parte falsificat.

Concluzia specialistilor CNSAS este ca „*Forma actuala a volumelor 1-7 din fondul I 1099046* [dosarul Udrea, nn] *primit de la Ministerul Public* [care il primise de la SRI in anul 2000, n.n.] *nu coincide cu forma initiala creata de fosta Securitate, arhivata si inregistrata la C.I.D.* [Centrul de Informatica si Documentare al Securitatii, nn] *cu numarul F.I. 227825 – Bucuresti, dosar microfilmata la data de 29.09.1987*”.

Nota CNSAS explica de asemenea ca **existenta volumelor de TO este probata nu numai de coperta microfilmata a volumului 1**, dar si de „*obligativitatea instalarii posturilor de TO in penitenciare si alte locuri de detinere*” conform ordinului inc. POSTELNICU Tudor din 7.05.1985 (DUP Vol 14 fila 16).

Singura explicatie pentru aceste grave neconcordante in aceste documente si pentru elaborata falsificare a celor 6 volume de dosar de urmarire informativa este ca fostii ofiteri din Directia a VI-a, printre care inc. HODIS, aflati in formatiunea J a SRI-ului, **au sustras din dosar filele originale, inclusiv transcrierile T.O., inlocuindu-le cu copii ale documentelor Militiei si procuraturii civile**. Se deceleaza cu claritate aplicarea in continuare a metodicii Securitatii de a disimula acest caz (asemenea altor mii de astfel de cazuri de represiune politica) „*sub acoperirea altor organe*”.

Existenta dosarelor T.O. la momentele 1985 si 1987 rezulta si din urmatoarele mijloace de proba:

- Mai multe documente din dosarele Udrea si Penal care fac referire explicita la „T.O.” (asa cum au mentionat si specialistii CNSAS)
- Declaratia martorului DUMITRACIUC Ion: „*Arat ca transcrierile convorbirilor telefonice interceptate in baza planului de masuri au fost introduse intr-un plic sigilat albastru pe care l-am predat impreuna cu DUI in decembrie 1985. [cu proces verbal de predare primire, care se introducea in capitolul V al dosarului de obiectiv, insemnand diverse].*”

Daca acele volume ar fi continut doar informatii despre vinovatia lui Clita Marian pentru moartea lui Gheorghe Ursu, desigur ca falsificarea lor de catre fostii ofiteri de Securitate nu ar fi avut sens.

8) Amenintari asupra martorilor

In timpul proceselor care au avut loc pentru uciderea si torturarea lui Gheorghe Ursu, mai multi martori au declarat ca au fost amenintati, sau s-a incercat prin alte mijloace influentarea lor, in legatura cu declaratiilor pe care le-au dat, sau pe care urmau sa le dea. Astfel, martorul Palamariu a declarat:

Arăt faptul că în fazele inițiale ale anchetei am primit amenințări cu telefoane și la adresa familiei; totul a culminat când am avut o întâlnire neașteptată cu 2 ciudati; ghinionul meu a fost că în ziua aia – eram pensionat. Eu n-am știut ce au aia asupra lor. M-a prins descoperit că am schimbat îmbrăcămintea și trecând prin ce-am trecut, aveam oarece obiecte la mine, pentru auto-aparare. Și am evitat... m-am strecurat așa... să ajung la domiciliu. Au bagat frica în mine. Ca mi-au amenintat copiii. Intra peste mine în casa și-mi violează familia. Asta e. Și de aceea nu am spus tot ceea ce știam cu referire inclusiv la declarația din anul 1994. Nu îmi amintesc exact când am primit acele amenințări. Nu te simți confortabil. Exista lege și la o adică te descurci singur...

Conform propriei marturii, in mod similar a fost amenintat si Popa Dan, iar Petre Elena a declarat ca a fost intimidata pentru a veni si depune o marturie in favoarea inculpatilor de catre martorul Dumitraciuc Ion.

16. Alte rechizitorii si hotarari judecatoresti relevante pentru acest caz

In concluziile extinse, am prezentat o selectie din alte rechizitorii si sentinte judecatoresti, in care magistratii implicati in cazul uciderii si torturarii lui Gheoghe Ursu au concluzionat ca *“interesul organelor securitatii pentru caz” “a continuat si dupa 21 septembrie 1985” iar “activitatea represiva ordonata impotriva detinutului Ursu Gheorghe se datora si faptului ca acesta a refuzat in mod constant sa colaboreze cu anchetatorii de la securitate”*. In chiar primul rechizitoriu, din 1996, gasim ca *“Este dovedit ca in perioada 21 septembrie-16 octombrie 1985 Ursu Gheorghe a fost scos in mai multe rinduri din camera de arest de ofiteri de securitate care au exercitat violente asupra lui...”*.

In varianta extinsa a concluzii scrise sunt mentionate de asemenea hotararile definitive de constatare a calitatii de agenti ai politiei politice a celor doi inculpati, care au incalcat drepturile fundamentale ale omului inclusiv in cazul Gheoghe Ursu.

IV. INDICAREA DECLARATIILOR RELEVANTE IN STABILIREA SITUATIEI DE FAPT:

O serie intreaga de declaratii confirma faptul ca ofiterii de Securitate puteau intra oricand in arestul IGM si anchetau detinuti de drept comun, ca numitii Radu Gheorghe si Clita Marian erau informatori, si ca in camerele de arest ale IGM se afla tehnica de ascultare si inregistrare ("tehnica operativa" - TO) provenita de la Securitate (a se vedea in acest sens declaratiile martorilor Mihai Vasile, Enache Nicolae, Rizea Ilie, Isac Stelian, Odina Constantin).

1. Declaratii de martor care dovedesc ca agresiunile fizice au fost administrate de anchetatorii Securitatii, respectiv de inculpati

In aceste sens, relevanta prezinta declaratiile martorilor Casapu Mitrus Laurentiu, Caracostea Stere, Palamariu Florinel, Pascale Gheorghe, Popa Dan, Hirsu Ilie, Manda Gheorghe, Cimpoieru Vasile, Clita Marian, Radu Gh, Mihai Vasile, Ivan Stefan, Daescu Gheorghe, Dinu Ion, Ionetec Gheorghe, Constandache Ioan, Ionita Stefan.

2. Declaratii de martor care confirma ca Ursu Gheorghe a fost anchetat de Securitate in timpul detentiei in arestul IGP

Aceasta imprejurare factica este dovedita prin declaratiile martorilor Toader Florica, Ion Nicolae, Munteanu Ion, Dinu Dumitru, Radu Vasile, Ghiorghe Florea, Odina Constantin, Damian Constantin, Cojocaru Gheorghe, Creanga Mihail, Andrei Ion, Scarlet Gheorghe, Ghebac Radu, Burcea Stefan, Damian Costica (mentioneaza ca Gheorghe Ursu a fost adus la IGM de la Securitate).

De asemenea, declaratia marorului Dumitraciuc Ion este relevanta din perspectiva stabilirii urmatoarelor imprejurari:

- Inculpatul PÎRVULESCU i-a solicitat o caracterizare a lui Gheorghe Ursu pe 15.11.1985;
- Urmarirea informativa si penala a lui Gheorghe Ursu a avut o motivatie exclusiv politica;
- interesul la varful regimului Ceausescu pentru „cazul Ursu”
- incalcarea si a altor drepturi fundamentale ale omului in „cazul Ursu”

3. Declaratii de martor care dovedesc ca din ordinul Securitatii, Gh. Ursu a fost supus unui regim de tortura si in camera de arest

In aceasta privinta, va rugam sa analizati declaratiile martorilor Ghebac Radu, Popa Dan, Clita Marian, Radu Gheorghe, Pascale Gheorghe, Martin Cristian, Ionita Stefan, Udrea Marian, Munteanu Ion, Barabancea Traian-Doru.

4. Declaratii de martor care confirma ca ofiterii de Securitate puteau intra oricind in arestul IGM si anchetau detinuti de drept comun

Aceasta imprejurare factica este dovedita prin declaratiile martorilor Neamtu Emond, Negurita Vasile, Rizea Ilie, Ion Nicolae, Munteanu Ion, Cojocaru Gheorghe, Creanga Mihail, Dinu Dumitru, Ghebac Radu, Ionita Stefan, Odina Constantin, Palamariu Florinel, Toader Florica.

5. Declaratii de martor care confirma ca Radu Gheorghe si Clita Marian erau informatori

Utilizarea celor doi ca informatori este confirmata de martorii Barabancea Traian-Doru, Dinu Dumitru, Enache Nicolae, Chircu George, Cojocaru Gheorghe, Ionita Stefan, Munteanu Ion, Udrea Marian, Popa Dan, Rizea Ilie.

6. Declaratii de martor care confirma ca in camerele de arest ale IGM se afla tehnica de ascultare si inregistrare ("tehnica operativa" - TO), respectiv TO provenita de la Securitate

Acest fapt este dovedit prin cele sustinute de martorii Mihai Vasile, Enache Nicolae, Rizea Ilie, Isac Stelian, Odina Constantin, Chircu George, Scarlet Gheorghe, Palamariu Florinel, Udrea Marian.

7. Declaratii si inscrisuri care stabilesc data administrarii loviturilor fatale victimei Gheorghe Ursu (15.11.1985)

Sub acest aspect, solicitam instantei de judecata sa analizeze cele declarate de martorii Casapu Mitrus Laurentiu, Marinescu Sorana, Hristenco Vladimir, Constandache Ioan, Ulmeanu Petruta, Popescu Florea, Andrei Ion, Palamariu Florinel precum si imprejurarile desprinse din analiza urmatoarelor inscrisuri: Foaia de observatie la intrarea in spital, referat medical din 17.11.1985, raport de constatare medico-legala din 20.11.1985, procesele verbale de predare-primire a posturilor, raportul de prezentare a materialului de urmarire penala de catre mr. Popescu Florea.

8. Declaratii de martor ce confirma secretul impus de Securitate dupa asasinat

Din aceasta perspectiva se impune analiza declaratiilor martorilor Barabancea Traian-Doru, Odina Constantin, Donose Gheorghe, Marinescu Sorana, Hristenco Vladimir, Creanga Mihail, Udrea Marian, Chircu George, Burcea Stefan, Ghebac Radu.

9. Probe ce stabilesc calitatea de tortionar a inculpatului PÎRVULESCU Marin si in alte cauze:

In aceasta privinta edificatoare sunt declaratiile martorului Petre Mihai Bacanu (inclusiv in cazul Radu Chesaru), cele ale martorilor Marius Boeriu si Danut Iacob coroborate cu registrele scoaterilor la ancheta la Directia Cercetari Penale a Securitatii de la dosarul cauzei, dar si solutia de condamnare a inculpatului Pîrvulescu Marin pentru infractiunile comise impotriva revolutionarilor din 1989, la inchisoarea Jilava.

10. Declaratii de martor care dovedesc politica lui Nicolae Ceausescu si a Securitatii de deghizare a invinuirilor politice in infractiuni de drept comun, si interesul Securitatii de a aplica aceasta politica in cazul Gheorghe Ursu

Aceasta imprejurare esentiala in economia cauzei este reliefata de declaratiile martorilor Olaru Alexandru, Negurita Vasile, Gavrilescu Nicolae, Ivan Stefan, Dumitraciuc Ion, Neamtu Emond, Ghebac Radu, Ionita Stefan, etc.

V. DECLARATII DE MARTOR RELEVANTE DIN PERSPECTIVA INTRUNIRII ELEMENTELOR CONSTITUTIVE ALE INFRACTIUNII

Prezentam o selectie mai larga a declaratiilor relevante si mentionate in acest sumar, in forma exinsa a concluziilor noastre scrise.

VI. CONSIDERENTE PRIVIND INTRUNIREA ELEMENTELOR CONSTITUTIVE ALE INFRACTIUNII RETINUTE IN SARCINA INCULPATILOR

Din perspectiva tipicitatii, pentru ca faptele inculpatilor (astfel cum sunt evidentiata de probele administrate in cauza, analizate in capitolele anterioare ale prezentelor concluzii scrise) sa constituie infractiuni contra umanitatii/infractiunea de tratamente neomenoase, este necesara identificarea acelor conduite care se circumscriu elementului material al laturii obiective, a urmarii imediate produse precum si a raportului de cauzalitate dintre aceste actiuni/inactiuni si rezultatul produs.

Desi *situatia premisa* constituie tot o componenta a laturii obiective, nu vom relua cu acest prilej considerentele expuse in debutul prezentelor concluzii, existenta situatiei premisa fiind tratata exhaustiv in cuprinsul primului capitol.

In cuprinsul actului de sesizare a instantei sunt indicate, succint, toate acele actiuni ale inculpatilor circumscrie **elementului material al laturii obiective** a *infractiunilor contra umanitatii* pentru care a fost dispusa trimiterea in judecata a inculpatilor, in raport de fiecare modalitate normativa retinuta.

Astfel, probele administrate atat in cursul urmaririi penale cat si in cursul judecatii au evidentiata faptul ca:

- a) **Inculpatii au intrepris actiuni de torturare a unei persoane aflate sub paza faptuitorului sau asupra careia acestia exercita controlul in orice mod, cauzandu-i vatamari fizice sau psihice grave, ce depasesc consecintele sanctiunilor admise de dreptul international (art.439 alin.1 lit.e C.pen.)**

In acest sens, este relevant faptul ca, desi in perioada incarcerarii sale, Gheorghe Ursu nu mai era cercetat oficial de catre inculpatii Pirvulescu Marin si Hodis Vasile, acestia au continuat urmarirea si supravegherea sa pentru faptele de disidenta politica, supunand victima unui regim de teroare.

Din probele administrate in cauza rezulta ca Ursu Gheorghe Emil a fost anchetat in mai multe randuri, cu toate ca inca de la prima audiere a acestuia realizata de catre ofiterul de militia a recunoscut faptele de drept comun retinute in sarcina acestuia, astfel ca o alta audiere nu mai avea vreun rost.

In perioada in care a fost incarcerat in Arestul Directiei Cercetari Penale din cadrul Inspectoratului General al Militiei, ing. Ursu Gheorghe Emil a fost supus la numeroase acte de violenta fizica si psihica, impotriva acestuia fiind instituit un regim de detentie la limita subzistentei, de natura sa conduca la prejudicierea grava a sanatatii si integritatii corporale.

Loviturile dure aplicate de inculpati cu prilejul fiecarei „scoateri la ancheta”, ale caror consecinte vizibile au fost redade de mai multi martori audiati in cauza (e.g. Palamariu Florinel, Constandache Ioan, Ionita Stefan, Daescu Gheorghe, Dinu Ion, Clita Marian, Radu Gheorghe, Casapu Mitrus Laurentiu s.a.) ar fi fost suficiente pentru a se circumscrie notiunii de *torturare*, utilizata atat in cuprinsul dispozitiilor art.439 alin.1 lit.e din noul Cod penal cat si in continutul incriminarii prevazute in art.358 alin.3 din vechiul Cod penal.

Inculpatii au comis aceste fapte pentru motive exclusiv politice, in exercitarea atributiunilor lor de serviciu in cadrul organului principal represiv – Securitatea - al statului dictatorial comunist. Si prin aceste caracteristici faptele lor se inscriu in politica represiva a statului impotriva unei populatii (a opozantilor regimului), incadrandu-se in conditia premisa a infractiunilor contra umanitatii.

Faptul ca infractiunile inculpatilor au fost ordonate de superiorii lor ierarhici iar nu dintr-un motiv personal rezulta si din ultima declaratie a inculpatului Hodis Vasile, care a reiterat ca „**toate activitatile si toate actele la care am participat sau pe care mi-am pus eu semnatura le-am facut in baza unor ordine**”.

Incarcerarea victimei cu detinuti deosebit de periculosi (Clita Marian si Radu Gheorghe) informatori ai organelor de militie si securitate determinati sa aplice sistematic si periodic lovituri victimei pentru a o determina sa recunoasca ceea ce inculpatii doreau se circumscrie de asemenea notiunii de *torturare*, in acceptiunea celor doua norme de incriminare.

Pedepsirea victimei cu „3 zile de izolare severa”, in perioada 15-18 octombrie 1985, timp petrecut de victima „**incatusat... cu mainile la spate sau legat de pat... sau cu mainile departate ridicate la nivelul umerilor paralel cu solul**”, primind „**o zi hrana, o zi numai apa**”, tinut „in lanturi si catuse in pozitia in picioare cu mainile lateral intinse prinse cu catuse de pereti si executand in aceasta pozitie 17 ore zilnic”, constituie un alt act de *torturare* imputabil inculpatilor.

Interzicerea legaturilor cu membrii familiei, menita a cauza suferinte psihice victimei, a o mentine pe aceasta intr-o stare de incertitudine cu privire la siguranta propriei familii, a contribuit la vatamarea psihica grava a acesteia, inscriindu-se in aceeaasi linie a torturarii victimei aflate sub controlul inculpatilor.

In fine, **refuzul asigurarii tratamentului medical**, in pofida solicitarilor repetate ale victimei si evidentei deprecieri a starii de sanatate a desavarsit tortura conducand in final la moartea victimei.

Ca urmare a actelor de cruzime ale inculpatilor, victima Ursu Gheorghe Emil prezenta „*urme de violenta si sange*”, sange curgand din ureche si nas, palmele umflate, urme de lovituri pe tot corpul, leziuni in zona capului, pierderea echilibrului, era abatut, rosu la fata, plin de rani, „in stare critica”, suferind atat fizic, cat si psihic, suferind de incontinenta, avand tulburari psihice si devenind „pierdut si incoerent”.

De la „scoaterile la ancheta” revenea tinandu-se cu mainile de burta, semn ca starea de sanatate devenise „subreda”, urina sange, avand tot corpul umflat, in special abdomenul. Era adus de la ancheta cu patura, intrucat nu mai putea sa mearga, urla de durere si batea in usa sa fie scos la medic (fara sa fie bagat in seama), prezenta varsaturi bilioase, abdomen acut, **vatamari ce evident depasesc consecintele sanctiunilor admise de catre dreptul international**. Nici regimul de privare de libertate reglementat in Romania anului 1985 nu permitea tortura si/sau tratamentele neomnoase.

b) Inculpatii au comis actiuni prin care au vatamat integritatea fizica sau psihica a victimei (art.439 alin.1 lit.g C.pen.)

Declaratiile martorilor audiati in cauza dar si inscrisurile constand in acte medicale ce atesta leziunile suferite de victima anterior transportarii la Spitalul Penitenciar Jilava dovedesc, dincolo de orice indoiala rezonabila, faptul ca inculpatii Pîrvulescu Marin si Hodis Vasile au exercitat asupra victimei Gheorghe Ursu acte de violenta fizica si psihica repetate ce au avut ca urmare vatamarea integritatii corporale si a starii psihice a victimei, culminand cu decesul acesteia.

c) Inculpatii au comis si alte fapte ce cauzeaza suferinte mari sau vatamari ale integritatii fizice sau psihice (art.439 alin.1 lit.k C.pen.)

In categoria acestor actiuni se regasesc filajul si urmarirea informativa, perchezitia domiciliara, interceptarea convorbirilor telefonice prin mijloace de tehnica operativa (T.O.), interceptarea corespondentei, audierile sistematice insotite de amenintari. De amintit momentul cand victima a fost scuturata de umeri de inculpati si amenintat („te aruncam pe fereastră”) si **mai ales amenintările asupra familiei sale** care rezulta din declaratia lui Andrei Ursu si ordinul dat cocelularilor informatori ai Securitatii, Clita Marian si Radu Gheorghe, de catre cei doi inculpati, de a executa regim de teroare impotriva inginerului Gheorghe Ursu este o fapta care continuata si exercitata sistematic se incadreaza in norma mai sus amintita.

Toate aceste actiuni se circumscriu atat elementului material al laturii obiective a infractiunilor contra umanitatii, prevazute de art.439 alin.1 lit. e,g,k din Codul penal cat si celui specific faptei incriminate prin dispozitiile art.358 alin.1

si 3 din vechiul Cod penal, existand o suprapunere perfecta intre aceste conduite si modelele abstracte conferite de normele incriminatoare.

Urmarea imediata specifica si comuna celor doua norme in discutie a constat pe de o parte intr-o stare de pericol pentru relatiile sociale ocrotite prin acestea iar, pe de alta parte in atingerile concrete aduse unor drepturi fundamentale ale victimei (dreptul la integritate corporala si sanatare, libertatea de constiinta si opinie, libertatea de exprimare, inviolabilitatea corespondentei si chiar dreptul la viata).

Raportul de cauzalitate rezulta ex re in privinta starii de pericol generata de actiunile inculpatilor si este dovedit prin probatoriul administrat in privinta vatamarilor grave, fizice si psihice, produse victimei Gheorghe Ursu.

In privinta **laturii subiective**, inculpatii au actionat cu **intentie directa**, prevazand rezultatul faptelor comise si urmarind producerea acestuia.

Astfel cum doctrina⁷¹ a evidentiat, *elementul intelectual* din structura intentiei, denumit de legiuitorul nostru *prevedere*, presupune cunoasterea tuturor elementelor ce caracterizeaza fapta tipica, mai exact a tuturor elementelor de factura obiectiva de a caror intrunire depinde existenta infractiunii.

Din modalitatea concreta in care inculpatii au actionat, rezulta cu evidenta faptul ca acestia cunosteau caracterul nelegal al propriilor fapte, prevazand ca prin toate actiunile intreprinse supun victima unui regim de tortura, producandu-i grave suferinte fizice si psihice.

O analiza a *elementului volitiv* din structura intentiei (definit ca *pozitie subiectiva fata de urmarea asupra careia poarta factorul intelectual*⁷²) conduce la retinerea formei de vinovatie a intentiei directe, inculpatii urmarind ca prin aceste fapte sa supuna victima unui regim de tortura in scopul de a-i directiona conduita intr-o anumita directie (sa retracteze afirmatiile facute in privinta cuplului Ceausescu, sa afirme ca ar fi primit diverse sume de bani pentru scrisorile trimise la Europa Libera, sa denunte alte persoane care-i impartaseau ideologia, etc).

Desi normele de incriminare analizate (art.358 alin.1 si 3 din vechiul Cod penal si art.439 alin.1 lit.e, g, k din noul Cod penal) nu presupun cu necesitate existenta unui scop sau mobil pentru ca faptele sa constituie infractiuni, din probatoriul administrat rezulta inclusiv scopul urmarit de inculpati prin supunerea victimei la un regim de tortura, astfel incat forma de vinovatie ce caracterizeaza faptele acestora nu poate fi decat **intentia directa (calificata prin scop)**.

Faptele concrete comise de inculpati se suprapun asadar asupra ambelor modele prevazute de normele de incriminare, constituind in egala masura tratamente neomnoase (acele tratamente prin care o persoana este obligata la conditii de viata, hrana, locuinta, imbracaminte, de igiena, asistenta medicala s.a.m.d. ce sunt umilitoare sau greu de suportat fizic si psihic) cat si acte de torturare, vatamare a integritatii fizice si psihice si alte asemenea fapte inumane ce cauzeaza suferinte mari ori vatamari ale integritatii fizice sau psihice.

Actiunea de torturare, comuna celor doua norme incriminatorii, este acoperita de faptele concrete ale inculpatilor, avand in vedere ca acestea au depasit, ca intensitate si consecinte, pe cele constand in „simplele” tratamente neomnoase (inumane si degradante).

Din acest punct de vedere este concludenta si jurisprudenta Curtii Europene a Drepturilor Omului⁷³, care a evidentiat, drept elemente ce diferentiaza tortura de tratamentele inumane sau degradante, tocmai intensitatea durerii pe care o provoaca, existenta unui scop determinat al acestei actiuni si intentia autorului sau care, din postura de detinator al

⁷¹ F.Streteanu, D.Nitu – “Drept penal.Parte generala vol.1”, Ed. Universul Juridic, Bucuresti, 2014, pag.316

⁷² Idem, pag.318

⁷³ CEDO, cauzele *Irlande c. Royaume Uni*, *Selmouni c. Frantei*, *Denizci c. Cipru*, *Bursuc c. Romaniai*

autoritatii publice, urmareste sa produca victimei dureri puternice si suferinte deosebit de severe, actionand in acest sens fie in mod nemijlocit, fie prin intermediul altei persoane.

Principiul *mitior lex* ne determina sa solicitam instantei sa analizeze, in concret, care dintre legile succesive este cea mai favorabila pentru inculpati, avand in vedere incriminarea constanta in legislatia nationala a faptelor comise de acestia.

*

Avand in vedere considerentele expuse, va solicitam ca in baza dispozitiilor art. 396 alin. 2 rap. la art. 421 C. proc. pen., in considerarea probatoriului administrat in cursul procesului penal, sa dispuneti admiterea apelului, desfiintarea hotararii atacate, iar in rejudecare, condamnarea inculpatilor Pîrvulescu Marin si Hodis Vasile pentru faptele ce formeaza obiectul judecatii si admiterea actiunii civile astfel cum a fost formulata in contradictoriu cu inculpatii si partile responsabile civilmente.

In privinta inculpatului Postelnicu Tudor, avand in vedere decesul acestuia, intervenit in cursul procesului penal, se impune a fi dispusa solutia incetarii procesului penal, in acord cu dispozitiile art. 396 alin. 6 rap. la art. 16 alin. 1 lit. f C. proc. pen., cu lasarea nesolutionata a actiunii civile.

Cu deosebita consideratie,

URSU ANDREI HORIA,

URSU OLGA STEFAN,

